

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání

PRACOVNÍ VERZE

Dokument obsahuje závazné části RVP včetně metodické podpory dostupné k datu exportu.

Aktuální data RVP včetně metodické podpory jsou vždy dostupná na adrese <https://prohlednout.rvp.cz>.

Vydáno dne 25. 8. 2026

Obsah

Obecné části	4
Poznámky	5
Preambule	6
1. Pojetí Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání	7
1.1 Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání	7
1.2 Cíle základního uměleckého vzdělávání	7
1.3 Hodnoty základního uměleckého vzdělávání	8
Svoboda a autenticita	8
Otevřenost a dostupnost	9
Citlivost a vytrvalost	10
1.4 Organizace základního uměleckého vzdělávání	11
2. Pojetí kultury školy a podmínky vzdělávání	13
2.1 Kultura školy	13
2.2 Hodnocení žáků	14
2.3 Společné vzdělávání	16
2.4 Podmínky vzdělávání	17
3. Vzdělávací obsah	19
3.1 Klíčové kompetence	19
3.2 Umělecké obory	19
4. Tvorba, vyhodnocování a úprava školních vzdělávacích programů	20
4.1 Zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu	20
4.2 Struktura školního vzdělávacího programu	20
Seznam zkratk	24
Klíčové kompetence	26
Klíčová kompetence k učení	27
Klíčová kompetence komunikační	29
Klíčová kompetence osobnostní a sociální	31
Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	32
Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	34
Klíčová kompetence k řešení problémů	35
Klíčová kompetence kulturní	37
Klíčová kompetence digitální	39
Umělecké obory	41
Hudební obor	42
Výtvarný obor	50
Taneční obor	63
Literárně-dramatický obor	73

PRACOVNÍ VERZE

Obecné části

PRACOVNÍ VERZE

POZN

Poznámky*Charakteristika*

Tento návrh Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV) je určen k projednání v rámci veřejné konzultace, která probíhá od 24. 8. do 25. 9. 2026.

Pokud jsou v dokumentu používány pojmy žák, učitel aj., rozumí se tím pedagogická kategorie nebo označení profesní skupiny, tj. žák i žákyně, učitel i učitelka atd. I přes volbu mužského rodu dokument respektuje rovnost pohlaví.

PRACOVNÍ VERZE

PRE

Preamble

Charakteristika

*Umělecké vzdělávání má v českých zemích dlouhou tradici. Počátky organizovaného hudebního vzdělávání sahají do 17. století. Působení vynikajících kantorů v 18. století a vznik městských hudebních škol v 19. století položily základy organizovaného uměleckého vzdělávání. Síť hudebních škol se v období první republiky dále rozšiřovala a školy podléhaly odbornému dohledu školní inspekce. Po druhé světové válce byl zaveden jednotný typ hudební školy. V šedesátých letech 20. století se hudební školy postupně proměnily v lidové školy umění, ve kterých postupně vznikaly vedle hudebního oboru i obor výtvarný, taneční a literárně-dramatický. Za normalizace bylo jejich postavení oslabeno přeřazením mezi školská zařízení. Novelizace školského zákona po roce 1989 jim navrátila status škol a zároveň přinesla jejich dnešní název – **základní umělecké školy**.*

*V roce 2010 nabyl účinnosti RVP ZUV, který upevnil postavení ZUŠ v systému uměleckého vzdělávání a posílil autonomii škol. Byl zpracován se zřetelným přesahem budoucího vývoje, když v cílech vzdělávání zdůraznil směřování žáků k osvojování klíčových kompetencí i rovný přístup k uměleckému vzdělávání. Předjímal tak principy, které později rozvinula Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. RVP ZUV je nyní **aktualizován** s ohledem na proměny ve společnosti, umění, technologiích, pedagogických přístupech i potřebách žáků. Nově vymezuje společné hodnoty, **modernizuje** soustavu klíčových kompetencí a vytváří i „prostor pro budoucnost“, který umožní rozvoj nových uměleckých forem, mezioborových přesahů a způsobů vzdělávání.*

*Základní umělecké školy zůstávají významnou součástí systému uměleckého vzdělávání. Prostřednictvím **dlouhodobého a systematického** vzdělávání rozpoznávají a rozvíjejí umělecké předpoklady, nadání a tvořivost žáků. Vedou je k aktivnímu a celoživotnímu vztahu k umění, k neprofesionální umělecké činnosti a podle jejich zájmu a předpokladů je také připravují ke studiu na konzervatořích a středních a vysokých školách uměleckého nebo pedagogického zaměření. Struktura základních uměleckých škol, jejich široká síť, dostupnost a provázanost s dalšími stupni uměleckého vzdělávání jsou mimořádné také v evropském a světovém kontextu.*

PRACOVNÍ VERZE

1POJ

1. Pojetí Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání

1.1 Vymezení Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání (dále jen RVP ZUV) je **závazný kurikulární dokument** vydávaný v souladu se školským zákonem. Vychází ze Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, která orientuje vzdělávání na budoucí potřeby žáků a zdůrazňuje jeho zaměření na získání potřebných klíčových kompetencí, snížení nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a maximální rozvoj potenciálu žáků. Vymezuje základní umělecké vzdělávání jako součást systému uměleckého vzdělávání, které poskytuje základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech a prostřednictvím umělecké tvorby, interpretace, recepce a reflexe podporuje rozvoj osobnosti žáků a jejich klíčových kompetencí.

RVP ZUV je součástí systému rámcových vzdělávacích programů. Zohledňuje skutečnost, že základní umělecké vzdělávání probíhá souběžně s předškolním, základním a středním vzděláváním, a zároveň vytváří předpoklady pro případné pokračování žáků ve vzdělávání na konzervatořích či středních, vyšších odborných či vysokých školách uměleckého nebo pedagogického zaměření.

RVP ZUV stanovuje závazný rámec základního uměleckého vzdělávání. Vymezuje jeho cíle, hodnoty a organizaci, pojetí kultury školy, základní principy hodnocení žáků, společného vzdělávání a podmínky, v nichž se vzdělávání uskutečňuje. Dále vymezuje klíčové kompetence, vzdělávací obsah jednotlivých uměleckých oborů prostřednictvím očekávaných výsledků učení, rámcové učební plány a závazné pokyny k organizaci výuky. Stanovuje požadavky na tvorbu a zpracování školních vzdělávacích programů.

Metodická podpora

Metodický komentář

Základní umělecké vzdělávání (ZUV) je souběžně se vzděláváním dalších druhů škol. RVP ZUV zachovává základní strukturu stávajícího RVP ZUV i dvoustupňové kurikulum, dělené na státní (RVP) a školní úroveň (ŠVP). Je vytvořený v elektronickém informačním systému, který obsahuje obecné části, vzdělávací obsah, metodickou podporu, závazné informace pro školy při tvorbě ŠVP a komentáře. RVP ZUV je tak otevřený dokument, který bude v určitých časových etapách revidován podle měnících se potřeb žáků, nových pedagogických poznatků, uměleckých trendů nebo potřeb ve společnosti. Metodická podpora u obecných kapitol je strukturovaná do tří bloků otázek, použitelných ve škole jako inspirace pro jednotlivce (učitele i žáky), podnět pro obsah pedagogických rad, rozhovorů, hospitací, společných reflexí i vlastního hodnocení školy. Tato forma podpory, kdy se postupuje od osobní reflexe přes dialog až k evaluaci celé školy, odpovídá moderním vzdělávacím postupům a pojetí kultury školy v revidovaném RVP ZUV. Učitelé a žáci tak mohou pravidelně a společně zkoumat, hodnotit a promýšlet své vlastní učení i způsob výuky.

1.2 Cíle základního uměleckého vzdělávání

Cíle základního uměleckého vzdělávání vycházejí z obecných zásad a cílů vzdělávání stanovených ve školském zákoně (§ 2), které tvoří základní hodnotový rámec ve vzdělávacím systému v České republice. Základní umělecké vzdělávání tyto cíle specifikuje a rozvíjí prostřednictvím uměleckého vzdělávání.

Pro základní umělecké vzdělávání se stanovují tyto cíle:

1. utvářet a rozvíjet klíčové kompetence žáků, kultivovat tím jejich osobnost po stránce umělecké a motivovat je k celoživotnímu učení;

- poskytnout žákům základy vzdělání ve zvoleném uměleckém oboru s ohledem na jejich potřeby a možnosti;
- připravit žáky po odborné stránce pro vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách uměleckého nebo pedagogického zaměření a na konzervatořích, případně pro studium na vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením;
- motivovat žáky k učení a spolupráci vytvořením příznivého sociálního, emocionálního a pracovního klimatu.

Metodická podpora

Metodický komentář

Cíle základního uměleckého vzdělávání jsou obsahově, formulačně i pořadím zachované v původní podobě (předchozí verze RVP ZUV). S ohledem na celkové pojetí revidovaného kurikula jsou nyní cíle ZUV nově prioritizované (očíslované). Posiluje to jejich vnitřní logiku, přehlednost a při zachování obsahové kontinuity to jasněji zdůrazňuje **kompetenčně orientované vzdělávání**.

1.3 Hodnoty základního uměleckého vzdělávání

Hodnoty základního uměleckého vzdělávání vycházejí z kulturních a společenských principů sdílených ve vzdělávacích dokumentech UNESCO a OECD. Podporují potřebné změny vzdělávání v souladu se Strategií 2030+ České republiky. Představují **společný rámec** pro cíle základního uměleckého vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací obsah a podporují rozvoj kultury školy. Jsou východiskem pro tvorbu školního vzdělávacího programu, formulování vize školy, hodnotového ukotvení a dlouhodobého směřování školy.

Metodická podpora

Metodický komentář

Hodnoty v základním uměleckém vzdělávání určují pro školu základní „vnitřní kompas“, který v ZUŠ udává směr a definuje, co je v uměleckém vzdělávání zásadní. Ve škole se pak projevují v jednání, rozhodování i vzájemných vztazích. Jsou formulované jako tři dvojice slov, které se vzájemně doplňují a současně tvoří určitou polaritu, která je pro umělecké vzdělávání charakteristická, žádoucí a povzbuzuje ve škole vnitřní dialog. Nevztahují se pouze ke vzdělávacímu obsahu nebo výhradně k umělecké tvorbě, ale i ke způsobu, jakým se vzdělávání uskutečňuje. Nejedná se tedy o hodnoty „ve vzdělávání“ nebo „v umění“, o hodnoty „pro učitele“ nebo „pro žáky“, jde vždy o obojí. Jsou nastavené společně pro učitele i žáky ve stejné míře. Ovlivňují vzájemné vztahy, komunikaci, způsob výuky, hodnocení a evaluaci školy a podporují prostředí založené na respektu, spolupráci, odpovědnosti a **vzájemném učení učitelů, žáků i vedení školy**. Nejde tedy o dvě izolované hodnoty, ale o dvě vzájemně provázané kvality, směřující k proměně školy od instituce primárně orientované na výkon ke kultuře vzdělávání založené na respektujícím vztahu, umělecké tvořivosti a lidskosti.

Svoboda a autenticita

Umělecká tvorba a pedagogická práce vytvářejí prostor pro imaginaci, objevování, experimentování, zkoumání a hledání osobní pravdivosti. Škola vytváří bezpečné a svobodné prostředí, ve kterém mohou učitelé i žáci rozvíjet svou originalitu, tvořivost, osobitý umělecký projev a beze strachu uplatnit svou jedinečnost a identitu.

Metodická podpora

Metodický komentář

Kreativita, tvořivost a nezávislé umělecké vyjádření se mohou plně rozvíjet v prostředí, které umožňuje učit se z chyb, neúspěchů a beze strachu z odsouzení, zesměšnění, diskriminace nebo cenzury. Je založené na respektu, přijetí, rovných příležitostech a svobodě uměleckého projevu. Plagiátorství v umělecké tvorbě nebo manipulace v pedagogickém procesu podkopávají důvěryhodnost vztahu učitele a žáka. Tento vztah by měl být založený na partnerství, schopnosti tvořit, vnímat a interpretovat umělecké dílo a hledání vnitřní poctivosti, přičemž pedagogické nástroje (žakovské prezentace, kulturní produkce, umělecké soutěže apod.) nejsou cílem vzdělávání, ale jedním z prostředků budování klíčových kompetencí žáků.

Ilustrace metodické podpory

Krátký textový popis

Otázky k přemýšlení *(pro individuální reflexi učitele i žáka):*

- Co pokládám při své práci ve škole za největší úspěch?
- Kdy se ve škole cítím nejvíce svobodný a proč?
- Jaké jsou mé obavy, když ve škole něco dělám?
- Kdy při výuce cítím největší prostor pro vlastní rozhodování?
- Co potřebuji, abych nemusel sobě i škole lhát?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog *(mezi učitelem a žákem, učitelů mezi sebou, učitelů s rodiči):*

- Kde v uměleckém vzdělávání končí svoboda jednotlivce a začíná odpovědnost vůči druhým?
- Jak podporovat odvahu experimentovat a současně vytrvalou prací rozvíjet řemeslo?
- Jak vytvářet prostředí, ve kterém se nikdo nebojí projevit vlastní názor?
- Jak podporovat originalitu před napodobováním?
- Co můžeme udělat pro to, aby ve škole nebyl přítomný strach a obavy?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy *(pro vlastní hodnocení školy, vedení školy, tvorbu ŠVP):*

- Je ve škole vytvářeno bezpečné prostředí bez strachu z chyby nebo selhání?
- Mají učitelé i žáci prostor pro vlastní rozhodování?
- Jak je podporováno hledání různých cest k řešení tvůrčí práce?
- Jsou umělecké výstupy pokládány za prostředek rozvoje, a nikoli za cíl vzdělávání?
- Probíhá vzájemné hodnocení formou dialogu?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otevřenost a dostupnost

Umělecké vzdělávání podporuje otevřenost vůči rozmanitosti lidského společenství, různým kulturám, názorům, uměleckým přístupům a „jinakost“ je ve škole vnímána jako zdroj inspirace a obohacení. Odstraňuje všechny formální i neformální bariéry, které mohou omezovat rovný přístup ke vzdělávání a je dostupné všem, kteří o uměleckou činnost projeví zájem a disponují potřebnými předpoklady.

Metodická podpora

Metodický komentář

Škola by měla být otevřeným prostorem, ve kterém neexistuje jediná správná cesta, ale množství různých cest a způsobů učení. Umělecké obory v ZUŠ by neměly vytvářet mantinely mezi sebou ani se izolovat od ostatních oblastí lidského poznání, jako jsou věda, filozofie nebo technologie. Měly by posilovat vzájemnou propojenost a reflektovat kulturní, environmentální, sociální a ekonomické výzvy současnosti. Otevřenost v prostředí ZUŠ by se měla projevovat respektem k jedinečnosti každého učitele i žáka a jeho schopnostem - umožnit jim experimentovat, hledat a objevovat, být otevřený novým zkušenostem, být ochotný vstupovat ve vztazích do nejistoty, přijímat odlišnost druhých a nebát se s nimi vstupovat do dialogu. Ve školách by měly být odstraněny všechny formální i neformální bariéry vedoucí k nerovnosti v přístupu k uměleckému vzdělávání. ZUŠ by neměly být výběrové školy a umělecké vzdělávání by nemělo být elitářskou záležitostí. ZUŠ by měly být místem, kde mohou žáci bez ohledu na rodinné a materiální podmínky nebo kategorii speciálních vzdělávacích potřeb zažívat radost a být doprovázeni učiteli, kteří společně s nimi hledají možnosti vlastního rozvoje.

Ilustrace metodické podpory

Krátký textový popis

Otázky k přemýšlení *(pro individuální reflexi učitele i žáka):*

- Kdo u nás ve škole zůstává „spíše stranou“ a proč?
- Co mi pomáhá vyrovnat se s tím, že moje práce není vždy dokonalá?
- Zažívám při vzdělávání více atmosféru hledání, nebo spíše učení?
- Co jsem se naučil ve škole díky setkání s lidmi, kteří jsou „jiní“ než já?
- V čem mi ve škole pomáhá způsob hodnocení růst a v čem mě naopak brzdí?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog *(učitelů mezi sebou, učitele a žáka, učitele s rodiči):*

- Co pro nás znamená pojem „otevřená škola“?
- Co nám může pomoci v přijetí odlišnosti jako zdroje inspirace?
- Jaké mohou být překážky bránící v rovném přístupu ke vzdělávání?
- Jak můžeme podporovat zvědavost a objevování nových cest?
- Jak poznáme, že se u nás každý cítí vítán?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy *(pro vlastní hodnocení školy, vedení školy, tvorbu ŠVP):*

- Odstraňuje škola aktivně nejruznější bariéry v přístupu ke vzdělávání?
- Je ve škole podporována spolupráce a vzájemné učení?
- Jsou propojovány jednotlivé umělecké obory?
- Jsou respektovány různé způsoby a tempo učení?
- Vytváří škola prostor pro dialog a sdílení odlišných pohledů?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Citlivost a vytrvalost

Citlivost není pouhým předpokladem, ale přímo cílem uměleckého vzdělávání a vytrvalost je jeho nedílnou součástí. Citlivost a vytrvalost se vyznačují specifickým napětím, kdy se na jedné straně projevuje vnímavost k sobě, druhým i světu a na druhé straně je potřebný dlouhodobý a systematický rozvoj morálně volných vlastností i řemeslných dovedností.

Metodická podpora**Metodický komentář**

Při uměleckém vzdělávání působí vedle sebe dva osobnostní předpoklady. Na jedné straně je to schopnost citlivě vnímat, pozorovat, naslouchat, ohleduplně komunikovat a hledat souvislosti i skryté významy. Na druhé straně je to potřeba posilovat vlastnosti, které jsou utvářeny soustavnou uměleckou činností, jako je odolnost, houževnatost, trpělivost, soustředěnost nebo překonávání obtíží i ve chvílích, kdy se očekávaný výsledek nedostavuje. **Citlivost a vytrvalost ovšem nestojí proti sobě.** Citlivost může umělecké práci propůjčit hloubku, osobní význam a vnímavost k podnětům, vytrvalost umožňuje tyto podněty rozvíjet, hledat jejich vlastní podobu a postupně je proměňovat v autentické umělecké vyjádření.

Ilustrace metodické podpory**Krátký textový popis****Otázky k přemýšlení** (*pro individuální reflexi učitele i žáka*):

- Co mi pomáhá vydržet i ve chvíli, kdy se mi nedaří?
- Co mě nejvíce zraňuje ve vztahu k druhým?
- Jak bych vyvrátil argumentaci, že „být citlivý je projevem slabosti“?
- Umělecké dílo vyžaduje soustavnou práci, ale vznikají vynikající díla i „bez práce“. Co to při uměleckém vzdělávání znamená?
- Co se o sobě dozvídám ve chvílích, kdy musím překonat překážky nebo nejistotu?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog (*učitelů mezi sebou, učitele a žáka, učitele s rodiči*):

- Proč jsou v umělecké činnosti současně důležité citlivost i disciplína?
- Jak rozpoznat zbytečný tlak na výkon?
- Jak rozvíjet citlivost a zároveň neztratit odolnost a odvalu?
- Jaké návyky vedou k dlouhodobému uměleckému růstu?
- Jakým způsobem podporovat odpovědnost prostřednictvím umělecké činnosti?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy (*pro vlastní hodnocení školy, vedení školy, tvorbu ŠVP*):

- Jsou ve škole rozvíjeny schopnosti vnímání a empatie?
- Jak je podporována pravidelná a smysluplná práce?
- Je ve škole kladen důraz na proces, nikoli pouze na výsledek?
- Jsou žáci vedeni k překonávání překážek a práci s neúspěchem?
- Jak škola rozvíjí odpovědnost u celospolečenských témat?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

1.4 Organizace základního uměleckého vzdělávání

ZUV se člení v souladu s § 109 zákona č. 561/2004 Sb. na přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé. Toto členění vytváří návaznou vzdělávací cestu, která podporuje rozvoj uměleckých i přenositelných kompetencí, respektuje různé vzdělávací potřeby a umožňuje individuální vzdělávací cestu žáka.

Vzdělávání v **přípravném studiu** zahrnuje poznávání, ověřování a rozvíjení předpokladů žáků a jejich zájmu o umělecké vzdělávání. Je realizováno v bezpečném a podnětném prostředí, kde žáci získávají základní orientaci v uměleckých prostředcích a elementární dovednosti a návyky, včetně práce s pozorností a prvních zkušeností s reflexí, které jsou důležité pro další umělecký rozvoj a schopnost se učit.

Vzdělávání na **I. stupni základního studia** je sedmileté a je zaměřené na systematické rozvíjení individuálních

dispozic žáků, na budování pevných základů řemeslných i tvořivých dovedností, znalostí a rozvoji klíčových kompetencí prostřednictvím umělecké činnosti. Cíleně podporuje vnitřní motivaci, inspiruje k dalšímu studiu a vytváří příležitosti k mezioborovým přesahům. Podle zájmů, předpokladů a vzdělávacích potřeb vytváří podmínky i pro směřování k dalšímu vzdělávání ve školách uměleckého nebo pedagogického zaměření a na konzervatořích, a to tak, aby volba další cesty vždy respektovala potřeby žáka.

Vzdělávání na **II. stupni základního studia** je čtyřleté a klade důraz na praktické uplatňování získaných znalostí a dovedností, na prohloubení tvořivosti, samostatnosti a odpovědnosti za vlastní učení. Umožňuje osobnostní růst v rámci aktivní umělecké činnosti a cílené prohlubování klíčových kompetencí, využitelných v různých životních situacích (včetně práce s digitálními nástroji a kritické reflexe jejich role v umění, kultuře a společnosti).

Studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin poskytuje žákům s vynikajícími vzdělávacími výsledky a výrazným studijním potenciálem rozsáhlejší, hlubší a obsahově náročnější vzdělávání s důrazem na vysokou kvalitu umělecké práce, systematickou reflexi a odpovědné zvládání zátěže. Směřuje k tomu, aby připravilo žáky ke studiu na středních, vyšších odborných i vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením, případně k vědomé volbě povolání.

Studium pro dospělé umožňuje zájemcům další rozvoj v uměleckých oborech v metodicky fundovaném prostředí v souladu s koncepcí celoživotního vzdělávání.

PRACOVNÍ VERZE

2KUL

2. Pojetí kultury školy a podmínky vzdělávání

2.1 Kultura školy

Kvalitu základního uměleckého vzdělávání neurčují pouze vzdělávací obsah a očekávané výsledky učení. Stejně významně ji ovlivňuje kultura školy – způsob, jakým škola každodenně naplňuje své poslání a hodnoty, podoba prostředí, které škola vytváří pro vzdělávání a vzájemné učení, i to, jak se v něm žáci i učitelé cítí. Kultura školy spoluutváří charakter a identitu školy a vztah žáků k umění i k vlastnímu rozvoji.

Kulturu školy formují sdílené hodnoty, vzájemné vztahy, pedagogické přístupy, styl vedení školy i organizace jejího života. Projevuje se v klimatu a atmosféře, v komunikaci, spolupráci, postojích a přesvědčeních, ale také v tradicích, rituálech a způsobech rozhodování. Tyto projevy vypovídají o tom, jaké hodnoty škola skutečně žije a jaké jednání podporuje a považuje za žádoucí. Současně se promítají do zkušenosti, kterou si žáci z uměleckého vzdělávání odnášejí.

Kultura školy podporuje rovněž vnímavost k celospolečensky významným a aktuálním tématům, která se dotýkají života jednotlivce, společnosti a prostředí, a vytváří prostor pro jejich reflektování v komplexnějších tvůrčích činnostech, případně mezioborových projektech.

Základní umělecké vzdělávání je založené na dlouhodobém vztahu učitele a žáka a na rozvíjení individuálního uměleckého projevu žáka. Přijímání zpětné vazby, překonávání nejistoty i sdílení výsledků učení vyžadují podnětné a bezpečné prostředí, založené na vzájemné důvěře, otevřeném dialogu a respektu k jedinečnosti každého žáka. Prostedí založené na těchto principech podporuje psychickou, fyzickou a sociální pohodu žáků, vytváří podmínky pro rozvoj jejich individuálního potenciálu a napomáhá dosažení jejich osobního maxima. Zároveň přispívá k rozvoji vytrvalosti, seberegulace a odpovědného přístupu k učení a soustavné práci.

Metodická podpora

Metodický komentář

Kapitola Kultura školy se v revidovaném RVP ZUV objevuje nově. Nevyžaduje vytvoření samostatného interního dokumentu. Jejím smyslem je podpořit školy ve vědomé reflexi vlastní kultury a vytvořit rámec pro její rozvoj v souvislosti s kvalitou vzdělávání a v souladu s podmínkami a možnostmi škol.

Zařazení této kapitoly do RVP ZUV zároveň reaguje na skutečnost, že hodnoty a vzdělávací cíle se nenaplní pouze prostřednictvím „učiva“ a pedagogických postupů. Žáci si ze školy odnášejí také zkušenost s tím, jak se v ní jedná, komunikuje, spolupracuje, rozhoduje a jak se přistupuje k jednotlivci. Tato zkušenost může vzdělávací záměry školy podporovat, ale také oslabovat.

V základním uměleckém vzdělávání je tento soulad obzvláště důležitý, protože umělecké vzdělávání je úzce spojené s osobností žáka a vyžaduje otevřenost, odvahu hledat vlastní řešení, přijímat zpětnou vazbu a překonávat nejistotu i dílčí neúspěchy. Vzdělávání se přitom často uskutečňuje v dlouhodobém a intenzivním vztahu mezi učitelem a žákem. Způsob, jakým učitel nakládá s důvěrou žáka a přistupuje k jeho individualitě, výkonu i chybě, bezprostředně ovlivňuje nejen výsledky vzdělávání, ale také vztah žáka k umění, vlastnímu rozvoji a sobě samému.

Kulturu školy může podle jejího zaměření a podmínek obohacovat také spolupráce s kulturními institucemi, jinými školami a dalšími partnery, která žákům zprostředkovává kontakt s autentickým uměleckým a společenským prostředím a rozšiřuje jejich vzdělávací zkušenosti. Jsou zmiňována aktuální celospolečensky významná (průřezová) témata, která mohou žáci reflektovat v dlouhodobějších individuálních i společných tvůrčích projektech. Při jejich zpracování vycházejí žáci především z vlastních zkušeností a podnětů z každodenního života, zasazují je do širších souvislostí a prostřednictvím uměleckých prostředků na ně reagují.

RVP ZUV nestanovuje jednotný model kultury školy ani nepředepisuje její konkrétní podobu. Každá škola ji rozvíjí v souladu se svým posláním, tradicemi, vlastní vizí, zaměřením a konkrétními podmínkami. Zařazení kapitoly Kultura školy do RVP ZUV má školy podpořit v tom, aby svou kulturu nevnímaly jako samozřejmou a neměnnou součást svého fungování, ale jako oblast, které mohou věnovat společnou pozornost a jejímž prostřednictvím mohou cíleně ovlivňovat kvalitu vzdělávání i celkový život školy.

Ilustrace metodické podpory

Krátký textový popis

Otázky k přemýšlení *(pro individuální reflexi učitele i žáka):*

- Co potřebuji, abych se ve škole cítil respektován?
- Jak svým chováním a jednáním přispívám ke kultuře školy já?
- Kdy se mi nejvíce daří ve škole rozvíjet svůj vlastní potenciál a učit se novým věcem?
- Co mě inspiruje ve škole k dalšímu osobnímu rozvoji, na co jsem v naší škole nejvíce hrdý?
- Co konkrétního mohu udělat já, aby se ve škole dobře učilo, tvořilo a žilo ostatním?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog *(učitelů mezi sebou, učitele a žáka, učitele s rodiči):*

- Co vytváří atmosféru mezi učiteli a žáky?
- Které konkrétní hodnoty chceme, aby charakterizovaly naši školu?
- Jak poznáme, že se ve škole lidé cítí bezpečně?
- Jaké tradice a společné zážitky posilují naši školní kulturu?
- Jak bychom chtěli, aby naši školu popsal člověk, který ji navštíví poprvé?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy *(pro vlastní hodnocení školy, vedení školy, tvorbu ŠVP):*

- Jsou vztahy ve škole založené na důvěře a vzájemném respektu?
- Mají žáci možnost podílet se na životě školy?
- Podporuje škola otevřenou komunikaci a spolupráci?
- Je práce s chybou přirozenou součástí učení?
- Podporuje škola wellbeing žáků i učitelů?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

2.2 Hodnocení žáků

Hodnocení v základním uměleckém vzdělávání vychází z cílů vzdělávání a očekávaných výsledků učení. Klade důraz na formativní hodnocení a poskytuje žákům, učitelům i zákonným zástupcům zpětnou vazbu o průběhu a kvalitě učení a o pokroku žáka. Směřuje k dosahování očekávaných výsledků učení klíčových kompetencí a uměleckých oborů. Uskutečňuje se v prostředí založeném na důvěře, otevřené komunikaci, respektujících vztazích a dialogu mezi aktéry vzdělávání a podporuje společné porozumění cílům učení. Umožňuje žákům poznávat jejich možnosti, rozvíjet jejich individuální potenciál, posilovat vnitřní motivaci a přebírat odpovědnost za vlastní učení. Hodnocení se opírá o srozumitelně formulovaná kritéria, která umožňují žákům porozumět smyslu učení, sledovat vlastní pokrok a plánovat další rozvoj.

Formativní hodnocení věnuje pozornost především průběhu učení, a umožňuje tak sledovat rozvoj žáka v širších souvislostech. Sleduje jeho osobní pokrok, vynaložené úsilí, vytrvalost i schopnost reflektovat vlastní práci, hledat vhodná řešení a využívat získané zkušenosti.

Hodnocení podporuje autentický umělecký projev a tvořivost. Zohledňuje individuální vzdělávací a vývojové předpoklady žáků, jejich tempo učení a u žáků s priznanými podpurnými opatřeními a u mimořádně nadaných žáků také doporučení školských poradenských zařízení.

Metodická podpora**Metodický komentář**

Kapitola Hodnocení žáků se v této podobě v revidovaném RVP ZUV objevuje nově. Jejím smyslem je vymezit společné principy hodnocení, které podporují učení žáka, jeho porozumění vlastnímu pokroku a postupné přebírání odpovědnosti za vlastní učení.

Vhodnými prostředky mohou být například sebehodnocení, vrstevnická zpětná vazba, hodnotící rozhovor, reflexe vlastní nebo společné práce nebo portfolio, pokud podporují učení žáka a poskytují mu srozumitelnou zpětnou vazbu. Tvůrčí výstup představuje pouze jeden ze zdrojů poznání o pokroku a rozvoji žáka. Chyba je vnímána jako přirozená součást učení a příležitost k hledání a poznávání nových cest.

Pro hodnocení v základním uměleckém vzdělávání je charakteristický dlouhodobý vztah učitele a žáka. Ten umožňuje učiteli důkladně poznávat žákův vývoj, jeho předpoklady, možnosti, vzdělávací potřeby a poskytovat mu tak průběžnou a cílenou zpětnou vazbu. Současně však může přinášet riziko stereotypního posuzování, dlouhodobého „zaškatulkování“ nebo vlivu osobních sympatií, antipatií či preferencí. Součástí profesní odpovědnosti učitele je proto tato rizika reflektovat a opírat hodnocení o srozumitelná kritéria, dlouhodobé pozorování a více zdrojů poznání o učení a rozvoji žáka.

Dalším specifickým je skutečnost, že umělecká tvorba a interpretace jsou často spojené s originalitou a různorodostí možných přístupů, a při hodnocení tak hraje důležitou roli subjektivní pohled. Posuzování „kvality“ má tedy své limity a snaha o hledání „objektivních“ parametrů může být často problematická (umělecké soutěžení v ZUŠ apod.). Hodnocení proto spojuje odborná kritéria s profesním úsudkem učitele a s respektem k originalitě žákova projevu. Profesní úsudek vychází z odbornosti, dlouhodobého pozorování, znalosti osobnosti žáka a jeho specifickou součástí je i kvalifikovaný odhad, kdy je učitel ZUŠ schopný díky své pedagogické citlivosti rozpoznat individuální předpoklady, limity i možnosti jednotlivých žáků, které nejsou na první pohled zřejmé nebo bezprostředně měřitelné.

Zvláštní citlivost vyžaduje hodnocení tvůrčí činnosti, která je spojená s osobním vyjádřením žáka, jeho vlastními postoji a vnitřní motivací. Hodnocení proto nemá posuzovat osobnost žáka, ale poskytovat odbornou a respektující zpětnou vazbu k průběhu jeho učení, tvůrčím rozhodnutím a dosaženým výsledkům. Při hodnocení v ZUV je třeba si uvědomit, že hodnotit žáky za tvůrčí činnost, kterou si sami vybrali, která jim má přinášet radost a kterou lze vzhledem k její tvořivé podstatě hodnotit převážně subjektivně, vyžaduje od učitelů pedagogickou zralost, empatii a nadhled.

Ilustrace metodické podpory**Krátký textový popis****Otázky k přemýšlení** (*pro individuální reflexi učitele i žáka*):

- Podle čeho poznám, že jsem se skutečně něco naučil?
- Co pro mě znamená rozdíl v hodnocení mé práce a hodnocení mě samotného?
- Jak by mělo vypadat ve škole hodnocení, aby mě motivovalo k tvůrčímu a uměleckému růstu?
- Kdy jsem měl radost z vlastního pokroku, přesto, že výsledek nebyl zdaleka dokonalý?
- Co mi pomáhá převzít odpovědnost za vlastní učení?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog (*učitelů mezi sebou, učitele a žáka, učitele s rodiči*):

- Co pro nás znamená poskytnout kvalitní zpětnou vazbu?
- Jak to dělat, aby hodnocení podporovalo odvahu tvořit?
- Jak společně mluvit o obtížích a neúspěších, aby to nebylo zraňující a vedlo k dalšímu učení?
- Čeho si všímáme nejvíce při sledování pokroku, co je pro nás nejdůležitější?
- V čem se liší sebehodnocení od jiné podoby hodnocení?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy (pro vlastní hodnocení školy, vedení školy, tvorbu ŠVP):

- Máme nastavená srozumitelná a přehledná kritéria hodnocení žáků?
- Přispívá způsob hodnocení k dlouhodobému rozvoji učení žáků, nebo převládá hodnocení momentálních výkonů?
- Jsou na naší škole vytvořené podmínky pro sebehodnocení, reflexi, práci se zpětnou vazbou a využívání chyby jako přirozené součásti učení?
- Je hodnocení v naší škole nastavené tak, že zohledňuje individualitu, možnosti i tempo každého žáka?
- Čeho si při hodnocení uměleckého rozvoje žáků všímáme nejvíce?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

2.3 Společné vzdělávání

Společné vzdělávání vychází z principu rovného přístupu ke vzdělávání a respektu k jedinečnosti každého žáka. Zohledňuje rozdílné vzdělávací potřeby, předpoklady a možnosti žáků a vytváří podmínky pro rozvoj jejich individuálního potenciálu. Současně vychází z přesvědčení, že odlišnost je přirozenou a obohacující součástí vzdělávacího prostředí základních uměleckých škol.

Podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje prostřednictvím individualizace a diferenciací výuky, přizpůsobení vzdělávacích postupů a organizace vzdělávání a poskytování podpůrných opatření v souladu s právními předpisy. Škola průběžně sleduje vzdělávací potřeby žáků, vytváří podmínky pro zapojení každého žáka do vzdělávání a společných uměleckých aktivit a podle potřeby spolupracuje se zákonnými zástupci a školskými poradenskými zařízeními. Škola vytváří podmínky také pro rozvoj žáků nadaných a mimořádně nadaných. Jejich podpora spočívá zejména v poskytování přiměřeně náročných vzdělávacích podnětů, individuálním vedení, rozšiřování vzdělávacího obsahu, zapojování do mezioborové spolupráce nebo ve vytváření podmínek pro vlastní tvorbu.

PRACOVNÍ VERZE

Metodická podpora

Metodický komentář

Společné vzdělávání není v ZUV chápáno pouze jako systém nastavených podpůrných opatření, ale především jako součást kultury školy založené na respektu k jedinečnosti každého žáka, na vytváření podmínek pro jeho maximální rozvoj při vědomí hodnot ZUV.

Základní umělecké školy mají oproti jiným typům škol mimořádně dobré předpoklady pro společné vzdělávání. Stavějí na individuálním přístupu, respektu k osobnosti žáka a přesvědčení, že se může každý člověk rozvíjet prostřednictvím umění a zažívat ve škole radost. Smyslem společného vzdělávání proto není to, aby byli všichni stejní nebo dosahovali stejných výsledků, ale aby každý dostal příležitost zažívat úspěch a být přijímán jako jedinečná osobnost. Společné vzdělávání v ZUŠ tak nespočívá v zásadních změnách našich škol, ale ve změnách způsobů, jakým o vzdělávání a druhých přemýšlíme.

Ilustrace metodické podpory

Krátký textový popis

Společné vzdělávání nikdy není cílový stav, kterého lze jednou provždy dosáhnout. Je to cesta, na níž se škola neustále učí hledat způsoby, jak vytvářet prostředí, ve kterém může každý žák rozvíjet svůj umělecký potenciál. Je to nikdy nekončící proces, který přináší výzvy, pochybnosti, ale i radosti. Začíná změnou způsobu, jak přemýšlíme o druhých a jaké hodnoty a cíle ve škole vyznáváme. Proto je přirozené, že učitelé při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou cítit nejistotu a pochyby. Takové pocity nelze pokládat za známku neochoty učitelů věnovat se žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Jde o proces dalšího profesního růstu, při kterém je dobré si položit otázku: „Co je nejlepší zájem žáka?“. Profesní nejistota sama o sobě není selháním, musí ovšem vést k odpovědnému hledání řešení.

Otázky k přemýšlení

 (pro individuální reflexi učitele i žáka):

- Cítím se ve škole přijímán takový, jaký jsem?

- Jakou podporu od ostatních ve škole potřebuji, abych se cítil přijímán?
- Co jsem se naučil díky spolupráci s někým, kdo přemýšlí jinak než já?
- Kdy jsem naposledy změnil svůj pohled na někoho poté, co jsem ho lépe poznal?
- Co mohu udělat pro to, aby se každý cítil součástí učícího se společenství?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog (*učitelů mezi sebou, učitele a žáka, učitele s rodiči*):

- Jak můžeme ve škole podporovat kulturu společného vzdělávání, ve které je přirozené požádat druhé o radu nebo pomoc?
- Jaké zkušenosti máme ve škole se společným vzděláváním a co nám tyto zkušenosti přinesly?
- Jaké překážky mohou některým žákům bránit v plném zapojení do společného vzdělávání?
- Ve kterých náročných situacích při vzdělávání nejčastěji hledáme podporu nebo pomoc od druhých?
- Jak poznáme, že nastal ve škole stav, kdy dochází k „naplnění nejlepšího zájmu dítěte“ a společné vzdělávání obohacuje všechny, nejen ty, kteří mají speciální vzdělávací potřeby?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy (*pro vlastní hodnocení školy, vedení školy, tvorbu ŠVP*):

- Mají učitelé ve škole prostor pro sdílení svých zkušeností, nejistot i příkladů dobré praxe?
- Hledá škola pravidelně zpětnou vazbu od žáků, rodičů i učitelů k tomu, jak se ve společném vzdělávání cítí?
- Je společné vzdělávání přirozenou součástí kultury školy, nebo je vnímáno především jako legislativní povinnost?
- Rozvíjí škola průběžně kompetence pedagogů v oblasti společného vzdělávání?
- Spolupracují pedagogové, rodiče a poradenská zařízení při podpoře žáků?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

2.4 Podmínky vzdělávání

Podmínky vzdělávání vytvářejí organizační, prostorové, materiálně-technické, personální a bezpečnostní předpoklady pro uskutečňování základního uměleckého vzdělávání. Škola je zajišťuje v souladu s právními předpisy, svým školním vzdělávacím programem a specifiky jednotlivých uměleckých oborů.

Podmínky vzdělávání zahrnují zejména:

- organizační a časové uspořádání umožňující realizaci vzdělávacího obsahu a jednotlivých forem výuky, koordinaci vzdělávacích činností a jejich návaznost;
- prostorové a materiálně-technické zázemí, včetně digitálních technologií, odpovídající charakteru poskytovaného vzdělávání a specifikům jednotlivých uměleckých oborů;
- personální zajištění vzdělávání v souladu s právními předpisy a vytváření podmínek pro profesní rozvoj pedagogických pracovníků;
- bezpečné, zdravé a hygienicky vyhovující prostředí pro výuku a další činnosti související se vzděláváním.

Škola podmínky vzdělávání průběžně sleduje, vyhodnocuje a na základě zjištění je dále rozvíjí.

Metodická podpora

Metodický komentář

Podmínky vzdělávání představují základní předpoklady pro uskutečňování vzdělávání podle školního vzdělávacího programu. RVP ZUV vymezuje jejich základní oblasti, nestanovuje však jednotný model organizačního uspořádání školy ani jednotný rozsah jejího prostorového a materiálně-technického vybavení. Konkrétní podobu podmínek škola nastavuje v souladu s právními předpisy a s ohledem na svůj školní vzdělávací program, zaměření, velikost, možnosti a specifika poskytovaných uměleckých oborů. Prostorové a materiálně-technické zázemí má odpovídat charakteru vzdělávacích činností a umožňovat bezpečné a kvalitní uskutečňování vzdělávání. Profesionální rozvoj pedagogických pracovníků může mít různé podoby podle potřeb a možností školy. Může zahrnovat kromě dalšího vzdělávání také vzájemné sdílení zkušeností, odbornou spolupráci, mentoring a podporu začínajících pedagogů.

Ilustrace metodické podpory

Krátký textový popis

Otázky k přemýšlení *(pro individuální reflexi učitele i žáka):*

- Mám při výuce a učení k dispozici vhodný prostor, vybavení, pomůcky a technologie odpovídající mým potřebám?
- Cítím se ve škole respektován a mohu otevřeně vyjádřit své potřeby, otázky nebo obavy?
- Je organizace školy a výuky přehledná, srozumitelná a umožňuje mi soustředit se na učení, tvůrčí a uměleckou činnost a vlastní umělecký rozvoj?
- Vím, na koho se mohu obrátit, když potřebuji odbornou, organizační nebo osobní podporu?
- Co by bylo možné v prostředí, organizaci nebo způsobu spolupráce změnit, aby se mi lépe učilo nebo vyučovalo?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog *(učitelů mezi sebou, učitele a žáka, učitele s rodiči):*

- Jaké podmínky potřebujeme vytvořit, aby výuka odpovídala potřebám konkrétního žáka a zároveň respektovala specifika daného uměleckého oboru?
- Jak můžeme zlepšit vzájemnou komunikaci, předávání informací a koordinaci všech vzdělávacích činností?
- Které materiální, prostorové nebo technické podmínky podporují kvalitní vzdělávání, které je omezují a jak jsme na tom my v naší škole?
- Čím můžeme společně přispět k tomu, aby byla škola prostředím založeným na důvěře, respektu a pozitivních vztazích?
- Jakou podporu potřebují žáci, rodiče a pedagogové, aby mohli účinně spolupracovat a podílet se na rozvoji školy?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy *(pro vlastní hodnocení školy, vedení školy, tvorbu ŠVP):*

- Odpovídá organizace vzdělávání, vnitřní komunikace a koordinace činností potřebám žáků, pedagogů v jednotlivých uměleckých oborech?
- Má škola dostatečné prostorové, materiální a technické zázemí pro realizaci svého školního vzdělávacího programu?
- Vytváří škola bezpečné, zdravé a psychosociálně podnětné prostředí a účinně předchází bezpečnostním, zdravotním a sociálním rizikům?
- Zajišťuje škola odpovídající personální podmínky, podporuje profesionální rozvoj pedagogů, jejich spolupráci, sdílení zkušeností a adaptaci začínajících učitelů?
- Sleduje a vyhodnocuje škola podmínky vzdělávání systematicky a promítá zjištěné potřeby do ŠVP, plánování, rozpočtu a strategického plánu rozvoje školy?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

3VZO

3. Vzdělávací obsah

Charakteristika

Vzdělávací obsah základního uměleckého vzdělávání je vymezený očekávanými výsledky učení (OVU) **uměleckých oborů a klíčových kompetencí**, které jsou vzájemně provázané.

OVU jsou **závazné** a stanovují výsledky učení, kterých mají žáci dosáhnout v uzlových bodech, tedy v 7. ročníku I. stupně a 4. ročníku II. stupně základního studia.

Představují závazný obsahový rámec pro tvorbu školního vzdělávacího programu.

3.1 Klíčové kompetence

V základním uměleckém vzdělávání je vymezených **osm klíčových kompetencí**:

- Klíčová kompetence k učení
- Klíčová kompetence komunikační
- Klíčová kompetence osobnostní a sociální
- Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti
- Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní
- Klíčová kompetence k řešení problémů
- Klíčová kompetence kulturní
- Klíčová kompetence digitální

Klíčové kompetence v základním uměleckém vzdělávání představují funkční propojení **znalostí, dovedností, postojů a hodnot**, které jsou důležité jak pro osobní rozvoj, tak pro uplatnění každého člena ve společnosti.

Jednotlivé klíčové kompetence obsahují **charakteristiku klíčové kompetence** a **závazné OVU** na úrovni uzlového bodu v 7. ročníku I. stupně a 4. ročníku II. stupně.

3.2 Umělecké obory

V základním uměleckém vzdělávání jsou vymezeny **čtyři umělecké obory**:

- Hudební obor
- Výtvarný obor
- Taneční obor
- Literárně-dramatický obor

Vzdělávací obsah všech uměleckých oborů propojuje uměleckou tvorbu a interpretaci, recepci a reflexi umění. Prostřednictvím těchto vzájemně provázaných oblastí přispívá k utváření klíčových kompetencí.

Každý umělecký obor obsahuje **charakteristiku uměleckého oboru** a **závazné OVU vymezené pro uzlový bod 7. ročník I. stupně a 4. ročníku II. stupně**.

4SVP

4. Tvorba, vyhodnocování a úprava školních vzdělávacích programů

Charakteristika

Základní umělecká škola zpracovává školní vzdělávací program (dále jen „ŠVP“) pro umělecké obory a studijní zaměření v souladu s právními předpisy a závaznými částmi RVP ZUV ve stanovené struktuře. ŠVP konkretizuje podobu základního uměleckého vzdělávání v dané škole. Vychází z cílů a hodnot ZUV, z vize a zaměření školy a zohledňuje potřeby, předpoklady a možnosti žáků, podmínky školy, specifika jednotlivých uměleckých oborů i prostředí, ve kterém se vzdělávání uskutečňuje.

Tvorba, uskutečňování, vyhodnocování a úpravy ŠVP jsou výrazem pedagogické autonomie školy a současně její odpovědnosti za kvalitu vzdělávání.

4.1 Zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu

ŠVP:

- rozpracovává očekávané výsledky učení vymezené v RVP ZUV do školních očekávaných výsledků učení a vymezuje vzdělávací strategie, kterými škola podporuje utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků;
- propojuje vizi a zaměření školy se vzdělávacím obsahem, vzdělávacími strategiemi, organizací vzdělávání a hodnocením žáků;
- zohledňuje rozdílné vzdělávací potřeby, předpoklady, možnosti a tempo žáků a umožňuje individualizaci a diferenciaci vzdělávání;
- vytváří prostor pro odborné rozhodování učitelů a pro volbu vzdělávacích postupů a metod odpovídajících potřebám žáků a charakteru uměleckého vzdělávání;
- je stručný, konkrétní, přehledný a srozumitelný pro pedagogy, žáky i jejich zákonné zástupce a zabývá se pouze oblastmi činnosti školy, které přímo souvisejí se vzděláváním;
- je podle potřeby vyhodnocován, upravován a přepracováván, vždy s účinností od 1. září následujícího školního roku; veškeré změny jsou včas zveřejněny a nesmějí negativně zasáhnout do probíhajícího vzdělávání žáků.

4.2 Struktura školního vzdělávacího programu

1. Identifikační údaje

- název ŠVP (případně motivační název);

předkladatel:

- název školy;
- sídlo školy, případná další místa poskytovaného vzdělávání;
- IČO;
- vyučované umělecké obory;
- jméno a příjmení ředitele školy;
- kontaktní údaje (telefon, email, webové stránky apod.).

zřizovatel:

- název, sídlo a kontaktní údaje zřizovatele;
- platnost dokumentu:
 - datum vydání a datum účinnosti (nového nebo upraveného ŠVP);
 - podpis ředitele školy, razítko školy nebo elektronický podpis.

2. Zaměření školy

Základní charakteristika školy a její specifika.

3. Vize školy

Základní představa o dlouhodobém směřování školy.

4. Vzdělávací strategie

Společně uplatňované pedagogické postupy na úrovni školy nebo uměleckého oboru, kterými škola podporuje rozvoj klíčových kompetencí a dosahování OVU.

5. Vzdělávací obsah uměleckých oborů

- **název oboru** (identický s názvem v RVP ZUV);
- **studijní zaměření v daném oboru** (název studijního zaměření, příp. charakteristika studijního zaměření – informace o tom, na základě jakých vzdělávacích obsahů toto zaměření vzniklo, z jakých vyučovacích předmětů se skládá, jeho organizace, případné vazby k jiným uměleckým oborům apod.);
- **učební plán** – tabulace učebního plánu (příp. poznámky ku učebnímu plánu) zpracovaná v souladu s příslušným rámcovým učebním plánem, závaznými pokyny k učebnímu plánu a organizaci výuky a výčtem povinných a volitelných vyučovacích předmětů nebo jiných forem vzdělávání a jejich časové dotace v jednotlivých ročnících;
- **učební osnovy vyučovacích předmětů** - vzdělávací obsah vyučovacích předmětů vyjádřený školními OVU rozpracovanými do jednotlivých ročníků nebo delších časových celků tak, aby byla zřejmá jejich návaznost, postupná gradace a směřování k OVU stanoveným v RVP ZUV.

Pokud škola vytváří mezioborové, multimediální, projektové nebo jinak nově koncipované studijní zaměření nebo předmět, uvede, z jakých OVU a vzdělávacích obsahů uměleckých oborů vychází a jakým způsobem zajišťuje jejich naplnění. Veškerý povinný i volitelný vzdělávací obsah uvedený v ŠVP musí být popsán tak, aby bylo možné plánovat, uskutečňovat a vyhodnocovat jeho realizaci.

6. Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných

Zásady individualizace a diferenciací vzdělávání a způsob podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných.

7. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Zásady, způsoby a kritéria hodnocení žáků v souladu s pojetím hodnocení stanoveným v RVP ZUV.

Metodická podpora

Metodický komentář

ŠVP nemá být pouze formálním popisem školy ani souborem ustanovení převzatých z RVP ZUV. Je pracovním kurikulárním dokumentem, který propojuje vizi a kulturu školy s konkrétní podobou výuky. Učitelům má pomáhat odpovídat zejména na otázky, kam vzdělávání směřuje, co se mají žáci postupně naučit, jaké klíčové kompetence přitom rozvíjejí, jak bude výuka organizována a podle čeho škola pozná, že zvolené postupy fungují. Při studiu textu RVP ZUV je dobré si připomínat, že podle tohoto dokumentu se ve škole nevyučuje, ale podle něj se vytváří ŠVP, podle kterého se teprve vzdělávání ve škole realizuje. Při tvorbě ŠVP je vhodné vycházet ze společné reflexe dosavadní praxe a formulování vize školy a následně promýšlet vzdělávací strategie, organizaci vzdělávání, rozpracování OVU do studijních zaměření, předmětů a ročníků a stanovit postupy, kterými se bude naplňování ŠVP sledovat a vyhodnocovat.

Jednotlivé části ŠVP jsou vzájemně provázané, a proto nelze změny vzdělávacího obsahu, vzdělávacích strategií, učebních plánů nebo hodnocení žáků promýšlet odděleně. Mělo by se na nich podílet vedení školy a všichni pedagogičtí pracovníci. ŠVP je součástí povinné dokumentace školy, musí být zveřejněn způsobem umožňujícím dálkový přístup a současně zpřístupněn veřejnosti v souladu s právními předpisy tak, aby se každý mohl seznámit s jeho obsahem, nahlížet do něj, pořizovat si z něj opisy a výpisy a popřípadě požádat o kopii. Měl by být přehledný, relativně stálý a současně otevřený smysluplným změnám. Proměnlivé provozní podrobnosti, roční plány, konkrétní termíny nebo krátkodobá organizační opatření patří do navazující dokumentace školy.

Ilustrace metodické podpory

Krátký textový popis

V RVP ZUV je uvedena závazná struktura ŠVP, podle které si základní umělecké školy vytvářejí svůj ŠVP. Škola může jednotlivé části dále členit a uspořádat podle svých potřeb, musí však zachovat jejich obsahovou úplnost a vzájemnou návaznost.

- **Zaměření školy** charakterizuje školu a její specifika, jako jsou profilace školy, specifická vzdělávací nabídka, místní podmínky apod.
- **Vize školy** popisuje delší horizont jejího směřování. Například hodnotové ukotvení, způsob jakým její kultura podporuje cíle a hodnoty ZUV, nastavení vzájemných vztahů, způsoby komunikace, wellbeing žáků a pedagogů.
- **Vzdělávací strategie** se odvozují od klíčových kompetencí a škola si volí, zda je vytvoří na celoškolní úrovni nebo na úrovni jednotlivých uměleckých oborů.
- Kapitola **Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných** se zabývá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, žáky nadanými a mimořádně nadanými, zásadami jejich vzdělávání, rolemi odpovědných osob, které se touto problematikou zabývají, způsoby spolupráce uvnitř školy, včetně zapojení zákonných zástupců a školských poradenských zařízení.
- **Hodnocení výsledků vzdělávání žáků** popisuje kritéria hodnocení, způsoby poskytování zpětné vazby, sledování osobního pokroku žáků, podporu sebehodnocení a sebereflexe, vrstevnickou zpětnou vazbu, práci s portfoliem apod., dále pak způsob hodnocení žáků na vysvědčení a další pravidla vyžadovaná právními předpisy.

Vedení školy zajišťuje, aby tvorba, uskutečňování a vyhodnocování ŠVP vycházely z vize školy a směřovaly ke zlepšování učení žáků.

Při vyhodnocení ŠVP škola sleduje po formální stránce například:

- soulad ŠVP s RVP ZUV a právními předpisy;
- úplnost stanovené struktury;
- logickou a obsahovou návaznost jednotlivých částí ŠVP;
- jednoznačnost učebních plánů a návaznost školních OVU na OVU stanovené v RVP ZUV;
- srozumitelnost a praktickou využitelnost ŠVP pro všechny uživatele.

V oblasti hodnocení funkčnosti ŠVP se škola zaměřuje zejména:

- na využívání ŠVP pro společné plánování a uskutečňování výuky;
- vhodnost obsahového a časového uspořádání vzdělávání v jednotlivých oborech, studijních zaměřeních a předmětech;
- vhodnost a funkčnost organizace výuky, učebních plánů a podmínek vzdělávání;
- míru dosahování OVU žáky s ohledem na jejich individuální možnosti, vzdělávací potřeby a tempo;
- účinnost vzdělávacích strategií a způsobů hodnocení žáků při rozvíjení klíčových kompetencí a dosahování OVU;
- soulad mezi hodnotami ZUV, deklarovanou vizí a kulturou školy;

- účinnost podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Změny ŠVP se provádějí na základě změn RVP ZUV, výsledků vlastního hodnocení školy, vyhodnocování ŠVP, změn vzdělávacích potřeb žáků, podmínek školy, organizace vzdělávání nebo vývoje uměleckých oborů, pedagogických přístupů a technologií. Zásadnější změny se zpravidla provádějí vydáním nového nebo aktualizovaného ŠVP. Změny menšího rozsahu mohou být provedeny formou dodatku ke stávajícímu ŠVP. O způsobu provedení změny rozhoduje ředitel školy, který ŠVP a jeho změny vydává.

Otázky k přemýšlení *(pro individuální reflexi učitele i žáka):*

- Rozumím tomu, jak se moje práce promítá do naplňování vize školy, klíčových kompetencí a OVU?
- Využívám ŠVP při plánování výuky nebo jej vnímám především jako formální dokument?
- Které části ŠVP mi při výuce skutečně pomáhají a které potřebuji zpřesnit?
- Podle čeho poznávám pokrok žáků a účinnost zvolených vzdělávacích strategií?
- Jaké zkušenosti z výuky bych měl sdílet s ostatními při vyhodnocování ŠVP?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky pro společný dialog *(učitelů mezi sebou, učitele a žáka, učitele s rodiči):*

- Jak se cíle a hodnoty ZUV promítají do vize, kultury a každodenního života naší školy?
- Jak zajistíme návaznost školních OVU v jednotlivých ročnících a studijních zaměřeních?
- Jak jednotlivé předměty a formy výuky společně přispívají k rozvoji klíčových kompetencí?
- Které části ŠVP je potřebné sjednotit a kde má naopak zůstat prostor pro odborné rozhodování učitele?
- Jak můžeme do vyhodnocování ŠVP smysluplně zapojovat žáky a zákonné zástupce?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

Otázky k evaluaci školy

- Je ŠVP v souladu s RVP ZUV, vnitřně provázaný, srozumitelný a aktuální?
- Využívají pedagogové ŠVP při společném plánování, realizaci a hodnocení výuky?
- Umožňuje organizace vzdělávání a obsahové rozvržení žákům dosahovat OVU a rozvíjet klíčové kompetence?
- Odpovídají vzdělávací strategie, hodnocení žáků a podmínky vzdělávání potřebám žáků a zaměření školy?
- Vycházejí změny ŠVP z konkrétních zjištění o učení a pokroku žáků a vedou ke zlepšování vzdělávání?
- *Doplňte si vlastní otázky...*

PRACOVNÍ VERZE

SZK

Seznam zkratk

Charakteristika

ČŠI	Česká školní inspekce
HO	Hudební obor
KK	Klíčové kompetence
LDO	Literárně-dramatický obor
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NPI ČR	Národní pedagogický institut České republiky
OVU	Očekávaný výsledek učení
RUP	Rámcový učební plán
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZUV	Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
SŠ	Střední škola
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠZ	Školský zákon
TO	Taneční obor
VO	Výtvarný obor
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

ZUV	Základní umělecké vzdělávání
-----	------------------------------

PRACOVNÍ VERZE

Klíčové kompetence

PRACOVNÍ VERZE

KKU

Klíčová kompetence k učení

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence k učení spočívá ve schopnosti vědomě řídit vlastní umělecký rozvoj prostřednictvím soustavné práce, seberegulace a vnitřní motivace. Vede k plánování a reflexi vlastního učení, využívání zkušeností pro další rozvoj a k chápání uměleckého procesu jako způsobu poznávání a osobního růstu.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

KKU-000-000-ST1-001

Při umělecké činnosti zkouší různé postupy a získané zkušenosti využívá při dalším učení.

Metodická podpora**Komentář**

Žák poznává, že umělecký rozvoj probíhá postupně prostřednictvím opakování, zkoušení různých postupů a získávání zkušeností. Učí se rozpoznávat, které postupy mu při práci pomáhají, a využívat získané zkušenosti při dalších činnostech.

KKU-000-000-ST1-002

Reflektuje vlastní pokrok a rozpoznává oblasti, ve kterých se potřebuje rozvíjet.

Metodická podpora**Komentář**

Žák si postupně uvědomuje, co se při umělecké činnosti naučil, co se mu daří a co potřebuje dále rozvíjet. Dokáže rozpoznat vlastní pokrok a pojmenovat oblasti, na které se potřebuje dále zaměřit. Reflexe mu pomáhá lépe porozumět vlastnímu učení, významu pravidelné práce a navazovat na dosavadní zkušenosti.

II. stupeň (ST2)

KKU-000-000-ST2-001

Vyhodnocuje účinnost vlastních způsobů učení a využívá je pro svůj další umělecký rozvoj.

Metodická podpora**Komentář**

Žák vědomě sleduje, jaké způsoby učení se mu v různých situacích osvědčují, porovnává jejich účinnost a podle potřeby je upravuje. Získané zkušenosti využívá při dalším uměleckém rozvoji a reflexi chápe jako přirozenou součást učení.

KKU-000-000-ST2-002

Cíleně řídí svůj umělecký rozvoj a přebírá odpovědnost za vlastní učení.

Metodická podpora**Komentář**

Žák si stanovuje cíle svého dalšího rozvoje, plánuje kroky k jejich dosažení, sleduje vlastní pokrok a využívá různé příležitosti k učení. Přijímá odpovědnost za vlastní učení a chápe svůj umělecký rozvoj jako dlouhodobý proces založený na vlastní aktivitě, soustavné práci a reflexi.

PRACOVNÍ VERZE

KKK

Klíčová kompetence komunikační

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence komunikační spočívá v kultivovaném vyjadřování myšlenek, emocí a zkušeností uměleckými prostředky a v porozumění sdělení druhých. Podporuje odvahu vstupovat do dialogu v procesu umělecké tvorby a jejím sdílení.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

KKK-000-000-ST1-001

Vyjadřuje své myšlenky, emoce a zkušenosti uměleckými prostředky.

Metodická podpora

Komentář

Žák využívá umělecké prostředky jako způsob sdělování vlastních prožitků, představ, myšlenek a zkušeností. Postupně objevuje, že umění umožňuje vyjádřit i to, co nelze snadno sdělit běžným jazykem. Učí se vnímat význam, náladu a záměr uměleckých sdělení, reflektovat je a respektovat různé způsoby vyjádření.

KKK-000-000-ST1-002

Vstupuje do dialogu, naslouchá druhým a reaguje na jejich podněty v průběhu společné tvorby.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí komunikovat v průběhu umělecké tvorby, sdílet své nápady, naslouchat druhým a reagovat na jejich podněty. Postupně poznává význam otevřené a respektující komunikace jako součásti společného tvůrčího procesu.

II. stupeň (ST2)

KKK-000-000-ST2-001

Vědomě volí umělecké prostředky k vyjádření svého záměru.

Metodická podpora

Komentář

Žák rozvíjí své umělecké vyjadřování, promýšlí svůj tvůrčí záměr a vědomě volí prostředky, kterými ho chce sdělit. Uvědomuje si, že způsob uměleckého vyjádření ovlivňuje, jak jeho tvorbu vnímají ostatní. Chápe umění jako prostředek komunikace, který umožňuje sdílet myšlenky, pocity, zkušenosti a postoje.

KKK-000-000-ST2-002

Vede kultivovaný dialog o tvorbě a reflektuje vlastní umělecké sdělení i sdělení druhých.

Metodická podpora**Komentář**

Žák komunikuje o svém tvůrčím záměru, průběhu práce i jejím výsledku a reflektuje vlastní umělecké sdělení. Vnímá sdělení druhých, formuluje na ně svůj názor a respektuje různé způsoby jejich interpretace. Chápe kultivovaný dialog jako součást tvorby, její reflexe a sdílení.

PRACOVNÍ VERZE

KOS

Klíčová kompetence osobnostní a sociální

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence osobnostní a sociální spočívá v poznávání a rozvíjení vlastní osobnosti prostřednictvím umělecké činnosti, posilování osobní odolnosti a duševní pohody. Vede k odpovědnosti za společné dílo a k respektu k tvorbě, názorům a postojům druhých.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

KOS-000-000-ST1-001

Prostřednictvím tvůrčí činnosti rozpoznává své silné stránky a příležitosti k osobnímu a uměleckému růstu.

Metodická podpora

Komentář

Žák postupně rozpoznává, jaké jsou jeho silné stránky, co je pro něho náročné a jak na něho různé situace spojené s uměleckou činností působí. Sebepoznání mu pomáhá realističtěji vnímat vlastní možnosti a posilovat sebedůvěru.

KOS-000-000-ST1-002

Spolupracuje při společné tvorbě, respektuje druhé a podílí se na společném výsledku.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí naslouchat, sdílet nápady a přijímat odpovědnost za svou část společné práce. Učí se respektovat možnosti a přínos druhých a vnímat, jak jeho vlastní jednání ovlivňuje společný výsledek.

II. stupeň (ST2)

KOS-000-000-ST2-001

Využívá uměleckou činnost k sebepoznání, reflektuje a utváří vlastní uměleckou identitu.

Metodická podpora

Komentář

Žák si uvědomuje své silné stránky, limity, emoce a dokáže je při umělecké činnosti přiměřeně zohledňovat. V náročných situacích se učí pracovat se svými reakcemi a zátěží a posiluje osobní odolnost.

KOS-000-000-ST2-002

Přispívá ke společné tvorbě a sdílí odpovědnost za její průběh a výsledek.

Metodická podpora

Komentář

Žák vědomě spolupracuje s ostatními, dokáže citlivě reagovat na různé názory a umělecké přístupy a podílí se na vytváření prostředí založeného na důvěře, respektu a sdílené odpovědnosti.

KOB

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti představuje uvědomění si významu role umění a kultury ve společnosti a aktivního zapojení do občanského života. Vede k odpovědnosti vůči sobě i druhým, k uplatňování zásad demokracie a trvale udržitelného rozvoje.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

KOB-000-000-ST1-001

Pojmenuje význam umění a kultury pro sebe sama a pro společnost.**Metodická podpora****Komentář**

Žák poznává, že umění a kultura se podílejí na utváření společné kulturní zkušenosti. Postupně si uvědomuje, že kulturní hodnoty vznikají prostřednictvím aktivního osobního zapojení.

KOB-000-000-ST1-002

Chápe možné dopady tvůrčích činností na společnost a prostředí.**Metodická podpora****Komentář**

Žák poznává, že každá tvůrčí činnost souvisí s prostředím, ve kterém vzniká, a vyžaduje odpovědné zacházení s dostupnými zdroji. Učí se zvažovat volbu materiálů, postupů a způsobů práce s ohledem na jejich využití a dopad.

II. stupeň (ST2)

KOB-000-000-ST2-001

Reflektuje roli umění a kultury ve společnosti a aktivně se podílí na občanském a kulturním životě.**Metodická podpora****Komentář**

Žák chápe, že vlastní umělecká činnost vstupuje do širšího společenského a kulturního prostoru a může ovlivňovat druhé i způsob, jakým jsou kulturní hodnoty vnímány a předávány. Při svých rozhodnutích zvažuje její možné důsledky a postupně přijímá odpovědnost za způsob, jakým prostřednictvím umění do tohoto prostoru vstupuje. Vnímá kulturní hodnoty jako něco, co může být uchováváno, nově interpretováno, rozvíjeno a předáváno dalším generacím.

KOB-000-000-ST2-002

Při vlastní tvorbě vědomě volí postupy a prostředky s ohledem na jejich dopad na společnost a prostředí.

Metodická podpora**Komentář**

Žák chápe, že způsob umělecké tvorby souvisí s prostředím, ve kterém vzniká, i s lidmi, kterých se dotýká. Při své práci zvažuje volbu materiálů, technik a pracovních postupů s ohledem na jejich využití, šetrnost a účel. Uvědomuje si, že odpovědná tvůrčí rozhodnutí jsou přirozenou součástí umělecké praxe.

PRACOVNÍ VERZE

KPP

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní spočívá v samostatném a iniciativním přístupu k vlastní umělecké činnosti, v rozvíjení nápadů a hledání možností jejich uskutečnění. Vede k plánování, organizování a vytrvalosti k dokončení započaté práce.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

KPP-000-000-ST1-001

Přichází s vlastními nápady pro tvůrčí činnost a hledá možnosti jejich uskutečnění.

Metodická podpora

Komentář

Žák projevuje iniciativu v umělecké činnosti, přichází s vlastními nápady a postupně hledá reálné možnosti, jak je uskutečnit. Učí se převádět svou představu do konkrétního záměru, překonávat překážky a přijímat nejistotu jako přirozenou součást tvůrčího procesu. Získává zkušenost, že může být iniciátorem své umělecké práce.

KPP-000-000-ST1-002

Plánuje a organizuje vlastní tvůrčí činnost a reflektuje zvolený postup.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí promyslet postup své práce, rozvrhnout jednotlivé kroky a uspořádat je s ohledem na zvolený záměr. Postupně získává zkušenost s tím, že způsob organizace práce ovlivňuje její průběh i výsledek. Reflexe zvoleného postupu mu pomáhá rozumět vlastním pracovním rozhodnutím a jejich účelnosti.

II. stupeň (ST2)

KPP-000-000-ST2-001

Samostatně rozvíjí vlastní tvůrčí záměr a vyhledává příležitosti k jeho realizaci a prezentaci.

Metodická podpora

Komentář

Žák přebírá iniciativu při vlastní tvorbě, rozvíjí své nápady a samostatně hledá způsoby jejich realizace. Dokáže promýšlet možnosti, volit vhodné prostředky a využívat příležitosti pro uskutečnění svých tvůrčích záměrů.

KPP-000-000-ST2-002

Řídí vlastní uměleckou činnost od plánování po dokončení a zdůvodňuje svá rozhodnutí.

Metodická podpora

Komentář

Žák dokáže řídit průběh vlastní práce od promyšlení záměru a plánování jednotlivých kroků až k jejímu dokončení. Organizuje svou činnost s ohledem na podmínky a zamýšlený výsledek a reflektuje, zda zvolený pracovní postup odpovídal jeho záměru. Dokáže vysvětlit důvody podstatných pracovních rozhodnutí a přijímá odpovědnost za průběh i výsledek své práce.

KRP

Klíčová kompetence k řešení problémů

Charakteristika klíčové kompetence

Klíčová kompetence k řešení problémů spočívá v rozpoznávání, posuzování a řešení problémů a nečekaných situací při umělecké činnosti. Vede k hledání a ověřování různých variant řešení, promyšlenému rozhodování a pružnému reagování na změny.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

KRP-000-000-ST1-001

Zkouší různé způsoby řešení tvůrčího úkolu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák zkoumá různé možnosti řešení tvůrčího úkolu a ověřuje je vlastní činností. Postupně poznává, že tvůrčí problém může mít více řešení a že vhodnou cestu lze hledat zkoušením, sledováním výsledků a úpravami původního postupu. Získává zkušenost, že při umělecké činnosti nemusí existovat jediné předem dané správné řešení.

KRP-000-000-ST1-002

Rozpozná problémy vzniklé v průběhu tvůrčí činnosti a hledá pro ně nová řešení.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se učí všimnout si situací, kdy dosavadní postup nepřináší zamýšlený výsledek, a hledat možnost jeho změny. Postupně získává zkušenost, že překážka nebo chyba nemusí znamenat konec práce, ale může být podnětem k úpravě postupu nebo k nalezení jiného řešení.

II. stupeň (ST2)

KRP-000-000-ST2-001

Identifikuje problém tvůrčího úkolu a zvolí vhodné řešení na základě vyhodnocení různých variant.**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozpoznává tvůrčí problém, zvažuje různé možnosti jeho řešení a ověřuje, jak jednotlivé varianty odpovídají jeho záměru. Na základě získané zkušenosti volí a uskutečňuje řešení, které považuje v dané situaci za vhodné. Postupně se učí svá rozhodnutí opírat nejen o první nápad, ale o posouzení možných cest a jejich důsledků.

KRP-000-000-ST2-002

Posoudí, kdy zvolený postup nevede k naplnění tvůrčího záměru a přehodnotí postup nebo tvůrčí záměr.

Metodická podpora**Komentář**

Žák reaguje na změny a podle vzniklé situace přehodnocuje zvolený postup. Chybu, odchylku nebo nečekaný výsledek vnímá jako možný podnět k úpravě postupu nebo k nalezení nového řešení.

PRACOVNÍ VERZE

KKT

Klíčová kompetence kulturní*Charakteristika klíčové kompetence*

Klíčová kompetence kulturní se projevuje ve vnímavosti, kreativitě a respektu ke kulturní rozmanitosti a chápání umění jako důležité součásti lidské existence. Vede k vlastní tvorbě, aktivnímu zapojení do kulturního života a přispívá k uchovávání a předávání kulturních hodnot a tradic.

Očekávané výsledky učení:**I. stupeň (ST1)**

KKT-000-000-ST1-001

Rozpozná a respektuje různé podoby umění a kultury a uvědomuje si jejich význam pro člověka a společnost.

*Metodická podpora***Komentář**

Žák se setkává s různými uměleckými a kulturními projevy, inspiruje se jimi a postupně si vytváří vztah k umění a kultuře jako přirozené součásti života. Učí se vnímat jejich rozmanité podoby a poznává, že mohou vycházet z různých tradic, prostředí, zkušeností a způsobů uměleckého vyjádření. Rozšiřuje tím vlastní kulturní zkušenost a otevřenost k tomu, co je mu známé i méně známé.

KKT-000-000-ST1-002

Vlastní tvorbou, interpretací či jinou formou se podílí na utváření uměleckého a kulturního prostředí.

*Metodická podpora***Komentář**

Žák postupně vnímá sebe sama jako součást kulturního života. Poznává, že vlastní umělecká činnost není pouze součástí jeho vzdělávání, ale také způsobem, jak se podílet na kultuře školy i širšího společenství. Získává zkušenost, že kulturu nejen vnímá a přijímá, ale prostřednictvím vlastní tvorby nebo interpretace se stává jejím účastníkem.

II. stupeň (ST2)

KKT-000-000-ST2-001

Vnímá různé podoby umění a kultury v souvislosti s dobou a utváří si vlastní pohled na jejich význam a hodnotu.

*Metodická podpora***Komentář**

Žák vnímá umělecké a kulturní projevy v širších souvislostech a rozpoznává jejich vztah k době, prostředí, kulturním tradicím i dalším podobám umění. Postupně se orientuje v jejich vývoji a proměnách a chápe kulturu jako živý prostor, který navazuje na minulost, reaguje na současnost a vytváří možnosti pro nové způsoby uměleckého vyjádření. Tyto souvislosti mohou obohacovat jeho vlastní tvorbu, interpretaci i reflexi umění.

KKT-000-000-ST2-002

Svou uměleckou zkušeností přispívá k utváření různých podob uměleckého a kulturního prostředí a je otevřený k vývoji a proměnám.

Metodická podpora**Komentář**

Žák chápe svou uměleckou činnost jako součást kulturního prostředí, které může svou tvorbou nebo interpretací spoluutvářet. Navazuje na kulturní hodnoty a tradice, současně je otevřený jejich novým podobám, interpretacím a proměnám. Postupně poznává, že kultura není pouze přijímána a uchovávána, ale prostřednictvím umělecké činnosti také rozvíjena a předávána dalším lidem.

PRACOVNÍ VERZE

KDI

Klíčová kompetence digitální*Charakteristika klíčové kompetence*

Klíčová kompetence digitální představuje smysluplné, tvořivé a odpovědné využívání digitálních technologií v umělecké tvorbě a komunikaci. Zahrnuje kritický přístup k digitálnímu obsahu, respekt k autorství a etickým pravidlům a nacházení rovnováhy mezi digitálním prostředím a živou uměleckou zkušeností.

Očekávané výsledky učení:**I. stupeň (ST1)**

KDI-000-000-ST1-001

Využívá digitální technologie při vlastní umělecké činnosti a zachází s digitálním obsahem odpovědně.

*Metodická podpora***Komentář**

Žák využívá digitální technologie jako jeden z prostředků vlastní umělecké činnosti. Získává zkušenosti s jejich využitím při vzniku, dokumentaci nebo prezentaci své práce a postupně si osvojuje základní pravidla bezpečného a odpovědného zacházení s digitálním obsahem. Učí se rozlišovat vlastní a převzatý obsah a respektovat práci druhých.

KDI-000-000-ST1-002

Rozpozná, jak digitální technologie ovlivňují vznik, podobu a zprostředkování umění a kultury.

*Metodická podpora***Komentář**

Žák poznává, že digitální technologie nejsou pouze nástrojem pro záznam nebo prezentaci, ale ovlivňují také způsoby, jakými umění vzniká, jakou může mít podobu a jak se dostává k publiku. Na různých uměleckých a kulturních projevech rozpoznává příklady jejich využití a postupně si vytváří představu o tom, jak digitální prostředí proměňuje současnou uměleckou zkušenost.

II. stupeň (ST2)

KDI-000-000-ST2-001

Volí a využívá digitální technologie podle uměleckého záměru a při práci s digitálním obsahem jedná s respektem k autorství a etickým pravidlům.

*Metodická podpora***Komentář**

Žák digitální technologie nepoužívá samoúčelně, ale rozhoduje se pro ně s ohledem na svůj umělecký záměr a zamýšlený výsledek. Zvažuje, které prostředky jeho práci podporují, a odpovědně nakládá s vlastním i převzatým digitálním obsahem. Při jeho vytváření, úpravách a sdílení respektuje autorství a etické zásady.

KDI-000-000-ST2-002

Posoudí přínosy a limity digitálních technologií pro vznik, zprostředkování a vnímání umění a kultury.

Metodická podpora**Komentář**

Žák reflektuje, jak digitální technologie proměňují způsoby tvorby, prezentace a vnímání umění a jak ovlivňují jeho vlastní zkušenost s uměním a kulturou. Dokáže rozpoznávat jejich možnosti i omezení a zvažovat, kdy digitální zprostředkování uměleckou zkušenost rozšiřuje a kdy je důležitý přímý kontakt s tvorbou, interpretem, dílem nebo kulturním prostředím. Postupně si vytváří kritický a uvážlivý vztah k digitálním médiím jako součástí současné kultury.

PRACOVNÍ VERZE

Umělecké obory

PRACOVNÍ VERZE

H00

Hudební obor

Charakteristika vzdělávací oblasti

Hudební obor v základním uměleckém vzdělávání umožňuje žákovi prostřednictvím soustavného vzdělávání, aktivní a poučené interpretace, vlastní tvůrčí činnosti, poznávání hudební kultury a osvojením si základních teoretických znalostí využívat hudbu jako prostředek osobnostního rozvoje, vzájemné komunikace i vlastního uměleckého sdělení.

Vzdělávací obsah hudebního oboru tvoří dvě vzájemně provázané oblasti – Hudební interpretace a tvorba a Recepce a reflexe hudby – a je definovaný očekávanými výsledky učení, které mají činnostní povahu se zaměřením na jejich praktické využití.

Vzdělávací oblast **Hudební interpretace a tvorba** se v základním uměleckém vzdělávání realizuje v podobě individuální a kolektivní výuky. V průběhu studia žák postupně získává hudební návyky, znalosti a dovednosti a učí se je uplatňovat a dále rozvíjet v individuální interpretaci i při společné hudební činnosti. Vzdělávání podporuje rozvoj samostatnosti, tvořivého myšlení a schopnosti reflektovat vlastní uměleckou činnost. Žák je veden k tomu, aby hudbu vnímal jako prostor pro vlastní vyjádření, rozvoj hudební představivosti a hledání osobitého interpretačního či autorského přístupu. Současně je veden k rozvoji schopností spolupráce, tolerance a komunikace s druhými, spoluzodpovědnosti za společný výsledek a rozvoji kulturního povědomí.

Vzdělávací oblast **Recepce a reflexe hudby** rozvíjí schopnost žáka orientovat se v hudebním světě, porozumět mu a hlouběji ho prožívat. Učí žáka přirozeně propojovat praktické interpretační a tvůrčí dovednosti s aktivním poslechem, hudební teorií a estetikou. Žák se učí vnímat hudbu v různém kontextu, porovnávat jednotlivé interpretační přístupy, rozpoznávat základní hudební strukturu a formulovat vlastní názor na hudební dílo. Cílem je vychovat vnímavého posluchače a poučeného interpreta, který prostřednictvím vlastní hudební aktivity i reflexe hudebních děl vědomě buduje svůj vztah k umění, chápe umění jako neoddělitelnou součást lidské existence, přistupuje s vnímavostí a respektem k rozmanitosti kulturních specifik a skrze hlubší porozumění hudebnímu jazyku si utváří tolerantní postoje k odlišným projevům i hodnotám v širokém společenském kontextu.

Rámcový učební plán pro Hudební obor

Rámcový učební plán (RUP) závazně stanovuje **minimální celkovou časovou dotaci** vzdělávání žáků v I. a II. stupni základního studia ZUV pro vzdělávací oblasti Hudební interpretace a tvorba a Recepce a reflexe hudby. Na základě RUP škola vytváří učební plány jednotlivých **studijních zaměření**, v nichž rozvrhuje časovou dotaci do vyučovacích předmětů a jednotlivých ročníků. Učební plány škola vytváří tak, aby byla celková minimální časová dotace stanovená RUP plně využita a aby obsah výuky a její organizace umožňovaly žákům rozvíjet klíčové kompetence a dosahovat očekávaných výsledků učení (OVU) vymezených v RVP ZUV.

RUP pro přípravné studium (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Vzdělávací obsah přípravného studia i způsob jeho organizace a realizace stanoví škola ve svém ŠVP. Výuka se realizuje v rozsahu jedné až dvou vyučovacích hodin týdně.

RUP pro základní studium I. a II. stupně

		Minimální celková časová dotace	
		I. stupeň (7 ročníků)	II. stupeň (4 ročníky)
Hudební interpretace a tvorba	Individuální a kolektivní výuka	16	8
Recepce a reflexe hudby			

RUP pro kolektivní výuku (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

RUP je určen pro studijní zaměření realizované výhradně kolektivně (např. sborový zpěv, orchestr). Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba musí být zařazena do každého ročníku, zatímco vzdělávací obsah oblasti Recepce

a reflexe hudby musí být zařazen a realizován v průběhu I. stupně. Způsob realizace vzdělávacích oblastí, zařazení do jednotlivých ročníků a rozdělení **minimální celkové časové dotace v rozsahu 19 hodin pro I. stupeň a 8 hodin pro II. stupeň** stanoví škola ve svém ŠVP tak, aby bylo možné dosáhnout OVU obou vzdělávacích oblastí.

RUP pro studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin je určeno pro žáky s hlubším zájmem o vzdělávání v HO, u nichž se projevuje předpoklad dalšího studia ve středních, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením. Z hlediska stavby učebních plánů v ŠVP to znamená plně využít **minimální celkovou časovou dotaci 20 hodin pro I. stupeň a 12 hodin pro II. stupeň**. Minimální celkovou časovou dotaci lze případně navýšit s ohledem na individuální potřeby žáka a rozsáhlejší vzdělávací obsah.

RUP pro studium pro dospělé

Vzdělávací obsah studia pro dospělé, jeho způsob i forma realizace musí být v souladu se ŠVP. Stanovuje jej učitel na základě vzdělávacích potřeb žáků. Výuka se realizuje minimálně v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně.

Závazné pokyny k rámcovému učebnímu plánu a k organizaci výuky

- Pro vzdělávání žáků v individuální výuce ve hře na hudební nástroje klávesové, smyčcové, dechové, strunné, bicí, sólový zpěv, akordeon, cimbál, dudy a skladbě je v každém ročníku I. a II. stupně určena minimální dotace jedné vyučovací hodiny týdně. Tato minimální hodinová dotace může být posílena v ŠVP až do výše, která odpovídá možnostem školy.
- V individuální výuce ve hře na hudební nástroj nebo v sólovém zpěvu se ve skupině vyučují maximálně čtyři žáci ve hře na zobcovou flétnu, hře na elektronické klávesové nástroje a maximálně dva žáci ve hře na kytaru a v sólovém zpěvu.
- V kolektivní výuce se vyučuje ve skupině maximálně dvaceti žáků u předmětů, které jsou vyučovány hromadně a vznikly na základě vzdělávací oblasti Recepce a reflexe hudby. Velikost a obsazení hudebních formací, na jejichž činnosti se žáci podílejí v rámci vzdělávání v oblasti hudební interpretace a tvorba, se řídí jejich zaměřením a podmínkami školy. V této oblasti je možné organizovat výuku společně pro žáky I. a II. stupně základního studia, studia s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studia pro dospělé. S výjimkou individuální výuky si škola může zvolit i jinou než týdenní formu organizace studia, přičemž rozsah výuky musí odpovídat minimální celkové časové dotaci stanovené RUP.
- Povinnost zařadit do učebního plánu kolektivní výuku může škola naplnit také kolektivně vyučovaným předmětem jiného uměleckého oboru, pokud jeho vzdělávací obsah a forma odpovídají zaměření studia a vzdělávacím potřebám žáka, podporují jeho umělecký a osobnostní rozvoj a přispívají k dosahování očekávaných výsledků učení a rozvoji klíčových kompetencí.
- Vzdělávání ve zpěvu je realizováno při individuální výuce jako sólový zpěv, při kolektivní výuce jako sborový nebo komorní zpěv. Velikost a obsazení pěveckých sborů se řídí jejich zaměřením a podmínkami školy a výuku je možné organizovat společně pro žáky I. a II. stupně základního studia, studia s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studia pro dospělé.
- Škola může ve svém ŠVP vytvářet vyučovací předměty nebo studijní zaměření, jejichž vzdělávací obsah propojuje více uměleckých oborů, využívá nové technologie nebo vychází z nově vznikajících uměleckých disciplín a druhů umění. U těchto předmětů nebo studijních zaměření si škola stanovuje vzdělávací obsah na základě OVU klíčových kompetencí a to v souladu s cíli, hodnotami a pojetím základního uměleckého vzdělávání. Takto vytvořený vzdělávací obsah škola začlení podle převažujícího charakteru do příslušného uměleckého oboru a zachová všechny závazné podmínky jeho rámcového učebního plánu, zejména celkovou časovou dotaci, formu výuky a stanovené počty žáků.
- Klavírní doprovod pro odpovídající studijní zaměření stanoví ředitel školy v rozsahu minimálně jedné vyučovací hodiny týdně na jednu třídu.

Další metodická podpora

Ilustrace

Název ilustrace

Komentář k RUP HO

Krátký textový popis

Rámcový učební plán pracuje se základní strukturou hudebního oboru, která byla nastavena v RVP ZUV v roce 2010. Počítá se dvěma vzdělávacími oblastmi a dosavadní celkovou časovou dotací základního studia, stanovuje minimální rozsah individuální výuky v HO a zachovává většinu pravidel organizace výuky. Oproti současnému RVP již nepředepisuje rozdělení hodin do jednotlivých ročníků ani nerozlišuje minimální a disponibilní časovou dotaci. Stanovuje pouze minimální celkovou časovou dotaci, kterou nyní může škola pružněji rozdělovat mezi individuální a kolektivní výuku, předměty a ročníky tak, aby žáci lépe dosahovali OVU. Dosavadní samostatné učební plány pro sborový zpěv a elektronické zpracování hudby nahrazuje obecněji využitelným rámcem kolektivní výuky i pojetím studia s rozšířeným počtem vyučovacích hodin. U HO je nově možné naplnit povinnost realizace kolektivní výuky také prostřednictvím kolektivně vyučovaného předmětu jiného uměleckého oboru, pokud odpovídá zaměření studia, vzdělávacím potřebám žáka a podporuje jeho umělecký rozvoj.

Zásadní novinkou je odstavec v závazných pokynech k rámcovému učebnímu plánu a organizaci výuky, který umožňuje vytvářet mezioborové, technologicky založené či nově vznikající předměty a studijní zaměření. Toto ustanovení umožňuje školám reagovat na proměny umění, společnosti a technologií, aniž by bylo nutné pro každou nově vznikající uměleckou disciplínu měnit RVP ZUV, zakládat nový umělecký obor nebo předem stanovovat jeho vzdělávací obsah. Vychází z předpokladu, že nelze spolehlivě předvídat, jaké umělecké formy, tvůrčí postupy, technologie a prostředky budou školy využívat v příštích desetiletích. RVP ZUV proto vedle vymezení současného vzdělávacího obsahu vytváří také podmínky pro rozvoj toho, co teprve vznikne a vytváří tak „prostor pro budoucnost“. Vztahuje se na umělecké formy, které dnes ještě neznáme, a pro které RVP ZUV nemůže předem stanovit oborové očekávané výsledky učení.

Pokud lze vzdělávací obsah předmětu nebo studijního zaměření smysluplně odvodit z očekávaných výsledků učení, pracuje škola s těmito výsledky (podobně jako u „vzdělávacích zaměření“ dříve definovaných v RVP ZUV z roku 2010 – hra na klávesové nástroje, smyčcové nástroje, dechové nástroje, strunné nástroje, bicí nástroje, sólový zpěv, hra na akordeon, hra na cimbál, hra na dudy apod. (odkaz na RVP ZUV). Jestliže OVU povaze nového vzdělávacího obsahu ale neodpovídají nebo by jejich použití bylo pouze formální, vytváří škola školní očekávané výsledky učení přímo v návaznosti na OVU klíčových kompetencí. Nemusí tedy nový obsah uměle přizpůsobovat tradičním vzdělávacím zaměřením ani deklarovat naplňování výsledků, které se ve výuce ve skutečnosti neuplatňují.

OVU klíčových kompetencí zde nepředstavují náhradu oborové odbornosti ani obsahově neurčitý rámec. Význam klíčových kompetencí je v ZUV naopak posílen, protože specificky charakterizované klíčové kompetence vyjadřují přenositelné způsobilosti, které se uplatňují v každé smysluplné umělecké činnosti (schopnost učit se, tvořit a řešit problémy, komunikovat uměleckými i dalšími prostředky, spolupracovat, reflektovat vlastní práci, jednat samostatně a odpovědně, rozumět kulturním souvislostem nebo účelně využívat digitální technologie). Škola tyto obecně formulované výsledky konkretizuje podle povahy dané umělecké činnosti tak, aby školní očekávané výsledky učení byly srozumitelné, dosažitelné, ověřitelné a umožňovaly následně sledovat dlouhodobý rozvoj žáka.

Využití „prostoru pro budoucnost“ je možností, nikoli povinností. Škola, jejíž vzdělávací nabídku lze plně rozvíjet v rámci již stávajících oborových očekávaných výsledků učení, nemusí své ŠVP z tohoto důvodu měnit. Zároveň však škola, která má odpovídající personální, materiální a jiné podmínky, může pružně reagovat na nové umělecké trendy, směry a vzdělávací potřeby žáků. Tento „prostor“ nezakládá potřebu nového uměleckého oboru ani nárok na další časové dotace nebo zvláštní způsob financování. Nový předmět či studijní zaměření se v ŠVP začlení do HO podle svého převažujícího charakteru a způsobu organizace výuky. Škola přitom dodržuje všechny závazné parametry rámcového učebního plánu, včetně minimální celkové časové dotace, formy výuky a stanovených počtů žáků.

Toto pojetí současně vytváří transparentní rámec pro mezioborové a experimentální vzdělávací činnosti, které školy již realizují, ale které nelze vždy jednoznačně přiřadit ke vzdělávacímu obsahu jediného oboru. „Prostor pro budoucnost“ neznamena neomezenou možnost označit jakoukoli činnost za základní umělecké vzdělávání. Vzdělávací obsah musí mít prokazatelně umělecký a vzdělávací smysl, odpovídat cílům a hodnotám ZUV, směřovat k rozvoji klíčových kompetencí a být uskutečňován v rámci všech závazných podmínek RVP ZUV. Tím se propojuje otevřenost ZUV vůči všemu novému a zároveň odpovědnost školy za odbornou úroveň a kvalitu poskytovaného vzdělávání.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

HO0-000-000-ST1-001

Vědomě využívá zvukové možnosti nástroje, hlasu nebo technologie k vyjádření hudebního záměru.

Metodická podpora

Komentář

Žák se postupně učí ovládat svůj nástroj, hlas, skladebnou techniku nebo technologie tak, aby jimi dokázal vyjádřit to, co chce hudbou sdělit. Využití nástroje, hlasu či digitální aplikace není cílem, ale prostředkem. Žák nehraje pouze "mechanicky", ale díky získaným hudebním dovednostem (např. technice, intonaci, rytmu, harmonii, polyfonii) cíleně pracuje se zvukem, aby hudebně vyjádřil svoji představu. Žák zkouší různé možnosti, nebojí se experimentovat a hledá vlastní způsob hudebního vyjádření. To vše využívá nejen při hraní skladeb, ale také při improvizaci a vlastní tvorbě. Postupně rozvíjí svůj hudební cit, představivost a schopnost vyjádřit hudbou své myšlenky i emoce.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **komunikační**, protože žák vědomě využívá zvukové prostředky k vyjádření svého hudebního záměru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák propojuje osvojené dovednosti s vlastní představou, zkouší různé možnosti práce se zvukem a volí řešení odpovídající zamýšlenému sdělení.

HO0-000-000-ST1-002

Účelně a odpovědně využívá digitální technologie ke svému uměleckému rozvoji.

Metodická podpora

Komentář

Žák využívá digitální technologie jako pomocníka při svém hudebním rozvoji. Technologie mu neslouží jako pasivní zábava, ale jako užitečný pomocník pro růst muzikality. Umí používat různé hudební aplikace a nástroje, například ke zpomalení nahrávky, procvičování sluchu, rozpoznávání akordů nebo tvorbě doprovodů. Díky tomu může být jeho domácí příprava efektivnější a může být při tvoření samostatnější. Zároveň si uvědomuje, že je důležité technologie používat zodpovědně, s respektem k autorským právům i práci ostatních. Digitální technologie využívá nejen při vlastní tvorbě, ale také ke spolupráci, sdílení nápadů a komunikaci s ostatními.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **digitální**, protože žák využívá digitální technologie účelně, bezpečně a odpovědně při svém hudebním učení a tvorbě. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák s pomocí vhodných digitálních nástrojů samostatně procvičuje, zaznamenává, vyhodnocuje a dále rozvíjí své hudební dovednosti. Rozvíjí také klíčovou kompetenci **kommunikační**, protože OVU využívá k hudební komunikaci, ale také např. mezioborově, dále k získávání informací, inovativních přístupů nebo ke komunikaci s ostatními.

HO0-000-000-ST1-003

Vědomě propojuje získané technické i výrazové dovednosti s vlastní hudební představivostí; uplatňuje sluchovou sebekontrolu.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí nejprve hudbu představit ve své mysli a teprve potom ji převést do hry nebo zpěvu. Postupně si vytváří schopnost sebekontroly, všimnout si toho, co se daří a co je potřeba zlepšit, a podle toho svůj projev upravovat. Zároveň objevuje, že každý hudební styl má svůj vlastní charakter a způsob vyjádření. Učí se proto přizpůsobit svůj projev tomu, co právě hraje, např. barokní skladba, jazz, lidová píseň nebo soudobá hudba.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák propojuje technické a výrazové dovednosti, uplatňuje sluchovou sebekontrolu a vědomě svůj hudební projev zdokonaluje. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **kulturní**, neboť žák rozpoznává nedostatky, upravuje svůj postup a respektuje charakter hudebního stylu a žánru.

HO0-000-000-ST1-004

Samostatně nastuduje zvolenou skladbu nebo vytvoří vlastní.

Metodická podpora

Komentář

Žák dokáže samostatně nastudovat novou skladbu nebo vytvořit vlastní hudební nápad. Klíčovým měřítkem je zde proces učení a žákova samostatnost. Žák si dokáže zorganizovat domácí přípravu, diagnostikovat překážky ve hře a hledat cesty k jejich řešení. Díky tomu získává větší jistotu ve vlastní práci a přebírá odpovědnost za svůj hudební rozvoj.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák samostatně plánuje a uskutečňuje postup vedoucí k nastudování nebo vytvoření skladby. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák organizuje svou práci, vytrvale směřuje k cíli a hledá řešení obtíží vznikajících při hudební činnosti.

HO0-000-000-ST1-005

Využívá sebereflexi a zpětnou vazbu ke svému uměleckému rozvoji a s respektem ji poskytuje druhým.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí přemýšlet o své práci, uvědomovat si, co se mu daří a na čem může ještě zapracovat. Dokáže přijmout konstruktivní zpětnou vazbu a stejně tak ji citlivě a s respektem poskytovat druhým (např. spolužákům při komorní hře), čímž přispívá k otevřené a podnětné spolupráci. S ohledem na své možnosti a osobnostní dispozice žák využívá vhodné příležitosti k prezentaci výsledků své umělecké práce. Tyto zkušenosti využívá k sebereflexi, učí se pracovat s trémou, budovat zdravou sebedůvěru, reflektovat svůj výkon a vyrovnávat se s úspěchem i neúspěchem jako přirozenou součástí vlastního uměleckého rozvoje.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák prostřednictvím sebereflexe poznává své silné stránky i možnosti dalšího rozvoje a s respektem přistupuje k práci druhých. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **kommunikační**, neboť žák přijímá i poskytuje zpětnou vazbu a využívá ji ke zlepšování vlastního uměleckého projevu.

HO0-000-000-ST1-006

Interpretuje nebo tvoří hudbu různých stylů a žánrů.**Metodická podpora****Komentář**

Žák kultivuje svůj umělecký projev s respektem k hudebnímu jazyku daného stylu a žánru tím, že během studia postupně poznává jejich charakteristické znaky. Rozumí tomu, co hudbou vyjadřuje nejen po technické stránce, ale také z hlediska výrazu a obsahu. Nejde jen o správné provedení (vytvoření) skladby, ale především o to, aby dokázal vystihnout její charakter, náladu a myšlenku. K tomu využívá hudební prostředky, jako jsou např. dynamika, tempo, frázování, artikulace nebo agogika, díky nimž je jeho hudební projev přirozenější, přesvědčivější a osobitější.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák poznává charakteristické znaky různých hudebních stylů a žánrů a uplatňuje je při interpretaci nebo tvorbě. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť žák získané poznatky převádí do vlastního hudebního projevu a volí prostředky odpovídající zamýšlenému sdělení.

HO0-000-000-ST1-007

Orientuje se v hudební struktuře skladby a své poznatky vědomě využívá při interpretaci, vlastní tvorbě hudby i aktivním poslechu.**Metodická podpora****Komentář**

Hudební teorie se zde přirozeně propojuje s praxí. Žák postupně objevuje, jak je hudba vystavěná a učí se rozumět jejímu jazyku. Seznamuje se s hudební formou, rytmickými a melodickými motivy, harmonií i textem. Získané znalosti využívá např. při interpretaci, improvizaci, hře z listu, vlastní tvorbě i při aktivním poslechu hudby. Postupně se tak stává poučeným posluchačem, který dokáže rozpoznávat charakteristické znaky hudby a své postřehy srozumitelně formuluje a zdůvodňuje.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák poznává strukturu hudebního díla a získané poznatky vědomě uplatňuje při interpretaci, tvorbě i aktivním poslechu. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní**, neboť žák propojuje praktickou hudební zkušenost s porozuměním hudebnímu jazyku a způsobům výstavby skladby.

HO0-000-000-ST1-008

Účelně se zapojuje při kolektivní interpretaci nebo tvorbě a přijímá zodpovědnost za společný výsledek.**Metodická podpora****Komentář**

Kolektivní interpretace/tvorba (souborová/orchestrální hra, pěvecký sbor apod.) vyžaduje aktivní naslouchání a hudební komunikaci s ostatními. Žák se aktivně zapojuje do společného uměleckého tvoření a uvědomuje si, že každý člen souboru je důležitou součástí společného výsledku. Spolehlivě zvládá svůj part (rolí), spolupodílí se na kvalitních mezilidských vztazích a přebírá odpovědnost za společný umělecký výsledek. Díky vzájemné spolupráci, respektu a otevřené komunikaci získává zkušenost, že kvalitní hudební výkon vzniká společným úsilím všech členů.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák spolupracuje s ostatními, respektuje jejich role a přijímá odpovědnost za svůj podíl na společném výsledku. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, neboť žák při kolektivní tvorbě aktivně naslouchá, reaguje na spoluhráče a spolehlivě plní svou úlohu.

HO0-000-000-ST1-009

Chápe význam hudby v historických souvislostech, v kontextu kulturního dědictví a současné kulturní rozmanitosti.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí vnímat hudbu nejen jako notový zápis, ale také jako součást určité doby, místa a kultury. Díky tomu lépe chápe, proč se jinak hraje hudba v různých částech světa. V praxi to znamená, že se učí rozlišovat např. barokní hudbu, jazz, lidovou píseň, ale také groove, rytmické cítění a způsob, jak hudba přirozeně plyne v těle. Tento pohled mu pomáhá hrát citlivěji, přirozeněji a s větším respektem k hudební tradici i odlišným kulturám a současně k respektu k druhým a rozvíjení vzájemné tolerance.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák poznává hudbu v historických souvislostech, v kontextu kulturního dědictví a rozmanitých kulturních tradic. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, neboť žák si vytváří respekt k odlišným kulturním projevům a uvědomuje si význam uchovávat a rozvíjet hudební hodnoty.

II. stupeň (ST2)

HO0-000-000-ST2-001

Využívá a propojuje osvojené hudební dovednosti a poznatky k vyjádření vlastního uměleckého záměru.

Metodická podpora

Komentář

Žák II. stupně studia disponuje odpovídající úrovní technických dovedností ve hře na nástroj, zpěvu nebo hudební tvorbě, které vědomě využívá k umělecky přesvědčivé interpretaci a k naplňování vlastního uměleckého záměru. Učí se hlouběji porozumět a vnímat melodii, rytmus, harmonii, tóninu i celkový charakter hudby. Díky tomu dokáže například rozpoznat téma skladby, převést je do hry nebo zpěvu, vytvořit jednoduchý doprovod či krátce improvizovat na dané akordové schéma. Získané zkušenosti využívá nejen při interpretaci skladeb, ale také při vlastní tvorbě, improvizaci a realizaci vlastních hudebních projektů.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kommunikační**, protože žák propojuje hudební dovednosti a poznatky k přesvědčivému vyjádření vlastního uměleckého záměru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení**, klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **digitální**, neboť žák vědomě využívá získané zkušenosti, volí vhodné prostředky a samostatně upravuje svůj postup podle zamýšleného výsledku.

HO0-000-000-ST2-002

Na základě znalosti různých stylových období a žánrů se profiluje podle svého zájmu a preferencí.

Metodická podpora

Komentář

Žák navazuje na dovednosti a zkušenosti získané na I. stupni a samostatně si vybírá hudbu, které se chce věnovat. Učí se lépe poznávat, jaký styl a žánr je mu blízký, co ho oslovuje a v čem může nejlépe rozvíjet svůj vlastní projev. Díky tomu si postupně vytváří vlastní hudební směřování, buduje repertoár podle svého zájmu a začíná vědomě formovat svou uměleckou identitu.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák poznává vlastní zájmy, preference a možnosti a na jejich základě utváří svou uměleckou identitu. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák se orientuje v různých stylových obdobích a žánrech a získané poznatky využívá při vlastním hudebním směřování.

HO0-000-000-ST2-003

Samostatně zvolí, nastuduje a interpretuje nebo vytvoří hudební dílo a své kroky zdůvodní.**Metodická podpora****Komentář**

Žák dokáže připravit a uskutečnit vlastní hudební projekt, ať už jde o interpretaci skladby, vlastní tvorbu nebo propojení hudby s jiným uměleckým oborem. Zdůvodní výběr skladby a vysvětlí zvolené výrazové prostředky. Dokáže o svém hudebním záměru mluvit a vysvětlit, co chce hudbou sdělit. Nejde jen o to, že něco zahraje, ale ví také, proč a co hraje.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák samostatně volí a řídí postup při nastudování, interpretaci nebo vytvoření hudebního díla. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní** a klíčovou kompetenci **kommunikační**, neboť žák odpovídá za uskutečnění vlastního záměru a dokáže zdůvodnit svá tvůrčí a interpretační rozhodnutí.

HO0-000-000-ST2-004

Při kolektivní práci přebírá odpovědnost za společný výsledek a spolupodílí se na její organizaci.**Metodická podpora****Komentář**

Žák funguje jako plnohodnotný a zodpovědný muzikant. Přichází s vlastními nápady a zapojuje se do organizačního zajištění různých uměleckých projektů. Učí se komunikovat s ostatními otevřeně a s respektem, dává prostor ostatním a dokáže pohotově a flexibilně reagovat na nečekané situace (např. vyrovnání se s chybou). Aktivně naslouchá uměleckým názorům druhých a umí poskytnout i přijmout konstruktivní zpětnou vazbu. Přispívá k prostředí, ve kterém nejde o vzájemné soupeření, ale o spolupráci, vzájemnou podporu a společnou radost z tvorby.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák přijímá odpovědnost za svou roli, spolupracuje s ostatními a přispívá ke společnému výsledku. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní** a klíčovou kompetenci **kommunikační**, neboť žák se podílí na organizaci kolektivní práce, sdílí své podněty a domlouvá se s ostatními na společném postupu.

VO0

Výtvarný obor

Charakteristika vzdělávací oblasti

Výtvarný obor v základním uměleckém vzdělávání rozvíjí schopnost žáků vnímat vizuální svět, porozumět mu a tvořivě na něj reagovat. Prostřednictvím výtvarné činnosti žáci poznávají sebe sama i svět kolem sebe, objevují vlastní způsoby vyjádření a osvojují si výtvarný jazyk jako prostředek osobní i společenské komunikace.

Vzdělávání ve výtvarném oboru rozvíjí výtvarné dispozice žáků – vnímání, myšlení, vyjadřování, představivost, citlivost k vizuálním a estetickým kvalitám a tvořivost – a systematicky posiluje vizuální gramotnost. Žák se učí porozumět obrazovým sdělením, kriticky je reflektovat a uvědomovat si jejich funkci v současné vizuální kultuře. Výtvarné vzdělávání zároveň kultivuje vztah žáka k prostředí, ve kterém žije, a k světu, který aktivně vnímá a spoluutváří.

Jádrem vzdělávání je tvůrčí proces vycházející z osobního výtvarného záměru. Žák se učí vymezit záměr, plánovat postup práce, volit a kombinovat výtvarné prostředky a materiály, realizovat tvorbu, reflektovat její průběh i výsledek a přiměřeně ji prezentovat. Proces tvorby je chápán jako otevřené pole hledání a učení, které rozvíjí kritické myšlení, sebereflexi, empatii a odpovědnost za vlastní práci. Tvůrčí činnost zároveň přispívá k sebepoznání, duševní rovnováze a osobnostnímu růstu.

Výtvarný obor reflektuje soudobou uměleckou praxi a proměny vizuální kultury. Otevírá se aktuálním trendům, novým médiím i intermediálním formám tvorby a podporuje propojování uměleckých oborů. Práce s aktuálními a celospolečenskými tématy a projektové formy výuky umožňují žákům nahlížet umění v širších souvislostech a rozvíjet schopnost spolupráce, komunikace a sdílené odpovědnosti.

Vzdělávací obsah oboru je členěn do dvou vzájemně provázaných oblastí – Výtvarná tvorba a její reflexe a Recepce a reflexe výtvarného umění.

V oblasti **Výtvarné tvorby a její reflexe** žák rozvíjí myšlení, učí se řešit výtvarné problémy samostatně i ve spolupráci a vědomě používá výrazové prostředky výtvarného umění. Pracuje s tradičními i moderními technikami, materiály, médii a digitálními nástroji. Využívá je tvořivě, bezpečně a eticky.

Oblast **Recepce a reflexe výtvarného umění** podporuje schopnost vnímat a reflektovat umělecká díla, orientovat se v historickém i současném umění, chápat jeho kulturní a společenské souvislosti a formulovat vlastní názor. Žák se seznamuje s odbornými pojmy výtvarného jazyka a učí se je funkčně používat při své tvorbě i při komunikaci o umění.

Výtvarný obor přispívá k formování vizuálně gramotné, tvořivé a kulturně vnímavé osobnosti, která dokáže porozumět světu a aktivně se podílí na jeho smysluplném utváření.

Rámcový učební plán pro Výtvarný obor

Rámcový učební plán (RUP) závazně stanovuje **minimální celkovou časovou dotaci** vzdělávání žáků v I. a II. stupni základního studia ZUV pro vzdělávací oblasti Výtvarná tvorba a její reflexe a Recepce a reflexe výtvarného umění. Na základě RUP škola vytváří učební plány jednotlivých **studijních zaměření**, v nichž rozvrhuje časovou dotaci do vyučovacích předmětů a jednotlivých ročníků. Učební plány škola vytváří tak, aby byla minimální celková časová dotace stanovená RUP plně využita a aby obsah výuky a její organizace umožňovaly žákům rozvíjet klíčové kompetence a dosahovat očekávaných výsledků učení (OVU) vymezených v RVP ZUV.

RUP pro přípravné studium (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Vzdělávací obsah přípravného studia i způsob jeho organizace a realizace stanoví škola ve svém ŠVP. Výuka se realizuje v rozsahu jedné až dvou vyučovacích hodin týdně.

RUP pro základní studium I. a II. stupně

		Minimální celková časová dotace	
		I. stupeň (7 ročníků)	II. stupeň (4 ročníky)
Výtvarná tvorba a její reflexe	Kolektivní výuka	20	12
Recepce a reflexe výtvarného umění			

RUP pro studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin je určeno pro žáky s hlubším zájmem o vzdělávání ve VO, u nichž se projevuje předpoklad dalšího studia ve středních, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením. Z hlediska stavby učebních plánů v ŠVP to znamená plně využít **minimální celkovou časovou dotaci 23 hodin pro I. stupeň a 16 hodin pro II. stupeň**. Minimální celkovou časovou dotaci lze případně navýšit s ohledem na individuální potřeby žáka a rozsáhlejší vzdělávací obsah.

RUP pro studium pro dospělé

Vzdělávací obsah studia pro dospělé, jeho způsob i forma realizace musí být v souladu se ŠVP. Stanovuje jej učitel na základě vzdělávacích potřeb žáků. Výuka se realizuje minimálně v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně.

Závazné pokyny k rámcovému učebnímu plánu a k organizaci výuky

- Minimální celková hodinová dotace musí být použita pro vzdělávání ve všech ročnících daného stupně studia, přičemž musí být vyčerpána její výše vymezená RUP. Minimální celková hodinová dotace může být posílena v ŠVP až do výše, která odpovídá možnostem školy.
- Zařazení vzdělávacích obsahů do jednotlivých ročníků, spolu s hodinovou dotací určenou pro jejich realizaci, stanovuje škola.
- Vyučuje se:
 - ve skupině maximálně 15 žáků v základním studiu na I. a II. stupni,
 - ve skupině maximálně 8 žáků ve studiu s rozšířeným počtem vyučovacích hodin na I. a II. stupni.
- Škola může zvolit i jinou než týdenní formu organizace studia, přičemž rozsah výuky musí odpovídat minimální celkové časové dotaci stanovené RUP.
- Výuku je možné organizovat společně pro žáky I. a II. stupně základního studia, studia s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studia pro dospělé.
- Škola může ve svém ŠVP vytvářet vyučovací předměty nebo studijní zaměření, jejichž vzdělávací obsah propojuje více uměleckých oborů, využívá nové technologie nebo vychází z nově vznikajících uměleckých disciplín a druhů umění. U těchto předmětů nebo studijních zaměření si škola stanovuje vzdělávací obsah na základě OVU klíčových kompetencí, a to v souladu s cíli, hodnotami a pojetím základního uměleckého vzdělávání. Takto vytvořený vzdělávací obsah škola začlení do VO s tím, že zachová všechny závazné podmínky RUP, zejména minimální celkovou časovou dotaci, formu výuky a stanovené počty žáků.

Další metodická podpora

Ilustrace

Název ilustrace

Komentář k RUP VO

Krátký textový popis

Rámcový učební plán pracuje se základní strukturou výtvarného oboru, která byla nastavena v RVP ZUV v roce 2010. Počítá se dvěma vzdělávacími oblastmi, dosavadní celkovou časovou dotací základního studia a zachovává většinu pravidel organizace výuky. Zásadní novinkou je odstavec v závazných pokynech k rámcovému učebnímu plánu a organizaci výuky, který umožňuje vytvářet mezioborové, technologicky založené či nově vznikající předměty a studijní zaměření. Toto ustanovení umožňuje školám reagovat na proměny umění, společnosti a technologií, aniž by bylo nutné pro každou nově vznikající uměleckou disciplínu měnit RVP ZUV, zakládat nový umělecký obor nebo předem stanovovat jeho vzdělávací obsah.

Vychází z předpokladu, že nelze spolehlivě předvídat, jaké umělecké formy, tvůrčí postupy, technologie a prostředky budou školy využívat v příštích desetiletích. RVP ZUV proto vedle vymezení současného vzdělávacího obsahu vytváří také podmínky pro rozvoj toho, co teprve vznikne a vytváří tak „prostor pro budoucnost“. Vztahuje se na umělecké formy, které dnes ještě neznáme, a pro které RVP ZUV nemůže předem stanovit oborové očekávané výsledky učení.

Pokud lze vzdělávací obsah předmětu nebo studijního zaměření smysluplně odvodit z očekávaných výsledků učení, pracuje škola s těmito výsledky. Jestliže očekávané výsledky VO povaze nového vzdělávacího obsahu neodpovídají nebo by jejich použití bylo pouze formální, vytváří škola školní očekávané výsledky učení přímo v návaznosti na OVU klíčových kompetencí. OVU klíčových kompetencí zde nepředstavují náhradu oborové odbornosti ani obsahově neurčitý rámec. Význam klíčových kompetencí je tak v ZUV naopak posílen, protože specificky charakterizované klíčové kompetence vyjadřují přenositelné způsobilosti, které se uplatňují v každé smysluplné umělecké činnosti (schopnost učit se, tvořit a řešit problémy, komunikovat uměleckými i dalšími prostředky, spolupracovat, reflektovat vlastní práci, jednat samostatně a odpovědně, rozumět kulturním souvislostem nebo účelně využívat digitální technologie). Škola tyto obecně formulované výsledky konkretizuje podle povahy dané umělecké činnosti tak, aby školní očekávané výsledky učení byly srozumitelné, dosažitelné, ověřitelné a umožňovaly následně sledovat dlouhodobý rozvoj žáka.

Využití „prostoru pro budoucnost“ je možností, nikoli povinností. Škola, jejíž vzdělávací nabídku lze plně rozvíjet v rámci již stávajících oborových očekávaných výsledků učení, nemusí své ŠVP z tohoto důvodu měnit. Zároveň však škola, která má odpovídající personální, materiální a jiné podmínky, může pružně reagovat na nové umělecké trendy, směry a vzdělávací potřeby žáků. Tento „prostor“ nezakládá potřebu nového uměleckého oboru ani nárok na další časové dotace nebo zvláštní způsob financování. Nový předmět či studijní zaměření se v ŠVP začlení do VO podle svého převažujícího charakteru a způsobu organizace výuky. Škola přitom dodržuje všechny závazné parametry rámcového učebnímu plánu, včetně minimální celkové časové dotace, formy výuky a stanovených počtů žáků.

Toto pojetí současně vytváří transparentní rámec pro mezioborové a experimentální vzdělávací činnosti, které školy již realizují, ale které nelze vždy jednoznačně přiřadit ke vzdělávacímu obsahu jediného oboru. „Prostor pro budoucnost“ neznamena neomezenou možnost označit jakoukoli činnost za základní umělecké vzdělávání. Vzdělávací obsah musí mít prokazatelně umělecký a vzdělávací smysl, odpovídat cílům a hodnotám ZUV, směřovat k rozvoji klíčových kompetencí a být uskutečňován v rámci všech závazných podmínek RVP ZUV. Tím se propojuje otevřenost ZUV vůči všemu novému a zároveň odpovědnost školy za odbornou úroveň a kvalitu poskytovaného vzdělávání.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

VO0-000-000-ST1-001

Pozoruje svět, rozpoznává a popisuje smyslové vjemy a vztahy mezi pozorovanými jevy a využívá je spolu s vlastní zkušeností k osobitému výtvarnému vyjádření.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí vědomě a soustředěně vnímat svět kolem sebe a věnovat pozornost detailům, proměnám a souvislostem, které běžně unikají pozornosti. Pozoruje například tvary, struktury, světelné proměny, pohyb, rytmus nebo vztahy mezi přírodními a společenskými jevy a propojuje je s vlastními zkušenostmi. Získané poznatky nevyužívá pouze k napodobení skutečnosti, ale proměňuje je ve vlastní výtvarné řešení a osobité vyjádření.

Důležitá je schopnost vycházet z pozorování skutečného světa, pojmenovávat vlastní vjemy a hledat mezi nimi souvislosti. Žák postupně objevuje, že stejné podněty lze výtvarně zpracovat různými způsoby a že osobní zkušenost, představivost a individuální pohled jsou přirozenou součástí tvorby. Podstatná je vazba mezi pozorováním, zkušeností a výtvarným řešením, nikoli míra podobnosti s realitou.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák soustředěně pozoruje, porovnává jevy, hledá mezi nimi vztahy a získané poznatky využívá ve vlastní tvorbě. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť žák rozvíjí vnímavost ke světu a propojuje smyslové vjemy s vlastní zkušeností a osobitým výtvarným pohledem.

VO0-000-000-ST1-002

Experimentuje s různými řešeními, popisuje průběh tvůrčího procesu a reflektuje jeho výsledky.

Metodická podpora

Komentář

Žák vnímá výtvarnou tvorbu jako prostor pro hledání, objevování a zkoušení různých možností řešení. Zkouší různé postupy, materiály, techniky nebo způsoby zpracování námětu, porovnává jejich účinky a hledá cesty, které nejlépe odpovídají jeho záměru. Postupně zjišťuje, že výtvarná tvorba není předem daný postup vedoucí k jedinému správnému výsledku, ale otevřený proces, ve kterém se původní představa může proměňovat a rozvíjet.

Žák se učí ohlédnout za průběhem vlastní práce, pojmenovat získané zkušenosti a využít je při další tvorbě. Uvědomuje si, že změna postupu, zkoušení nových možností nebo přehodnocení původního řešení jsou běžnou součástí tvůrčího procesu. Důležitá je ochota hledat, objevovat a experimentovat, nikoli dosažení jediného předem očekávaného výsledku.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, protože žák zkouší různé možnosti výtvarného řešení, porovnává jejich účinky a volí další postup. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť žák reflektuje tvůrčí proces, využívá získané zkušenosti a rozvíjí samostatnost i důvěru ve vlastní rozhodování.

VO0-000-000-ST1-003

Formuluje tvůrčí záměr, naplánuje a zdůvodní postup a reaguje na případný rozdíl mezi představou a vznikajícím dílem.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se učí přemýšlet o své tvorbě již před samotnou realizací. Pojmenovává, co chce svou prací vyjádřit, a hledá vhodný způsob, jak svého záměru dosáhnout. Záměr může formulovat různými způsoby – například ústně, písemně, skicou, poznámkou nebo jednoduchým návrhem.

Žák plánuje jednotlivé kroky tvůrčího procesu a průběžně sleduje, zda zvolený postup odpovídá jeho původní představě. Získává zkušenost, že tvůrčí proces může přinášet nové podněty, nečekané objevy nebo změny, které vedou k úpravě původního záměru. Učí se reagovat na vývoj práce, promýšlet další kroky a hledat řešení, která lépe odpovídají vznikajícímu dílu.

Součástí výstupu je také rozvoj základní sebereflexe. Žák se učí ohlédnout za průběhem vlastní práce, jednoduše pojmenovat, co dělal, co se mu dařilo, co bylo obtížné a co se během procesu naučil. Nejde o hodnocení kvality výsledného díla, ale o uvědomění si vlastního postupu, rozhodování a učení. Důležité je vytvářet bezpečné prostředí, ve kterém může otevřeně mluvit o nejistotách, změnách nebo obtížích, které při práci zažil.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák formuluje svůj záměr, plánuje postup, sleduje průběh práce a vyhodnocuje rozdíl mezi představou a vznikajícím dílem. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák organizuje jednotlivé kroky, odpovídá za jejich realizaci a pružně reaguje na vývoj tvůrčí situace.

VO0-000-000-ST1-004

Užívá prvky výtvarného jazyka, zkoumá jejich vztahy, včetně kompozičních, a pracuje v ploše i prostoru.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se učí využívat základní prvky výtvarného jazyka jako prostředky vizuálního vyjadřování a komunikace. Pracuje například s linií, tvarem, barvou, světlem, objemem, strukturou nebo prostorem a objevuje, jak jejich volba a uspořádání ovlivňují význam, výraz a působení díla. Postupně si uvědomuje, že obraz nebo objekt není pouze výsledkem technického postupu, ale prostředkem sdělení myšlenek, prožitků a zkušeností.

Žák zkoumá vztahy mezi jednotlivými prvky výtvarného jazyka, například podobnost a kontrast, harmonii a napětí, rytmus, dominantu, rovnováhu nebo vztah části a celku. Všimá si také vztahů mezi tvary (velké–malé, blízké–vzdálené), mezi barvami nebo mezi světlem a objemem. Tyto souvislosti objevuje a využívá jak v plošné a prostorové tvorbě, tak i v práci s novými/digitálními médii. Postupně získává zkušenost s tím, jak výtvarné prostředky ovlivňují sdělení a účinek díla.

Žák se učí používat prvky výtvarného jazyka vědomě a s určitým záměrem, nikoli nahodile. Dokáže popsat, které prostředky ve své práci využil, a základním způsobem pojmenovat, jak ovlivňují výraz nebo působení výsledného díla. Rozvíjí tak schopnost přemýšlet o obrazu nejen jako o výtvarném produktu, ale také jako o nástroji komunikace a vizuálního myšlení.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **komunikační**, protože žák využívá prvky výtvarného jazyka a jejich vztahy k vyjadřování významů v ploše i prostoru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák poznává možnosti vizuálního vyjadřování, zkoumá kompoziční souvislosti a získané poznatky vědomě uplatňuje ve vlastní tvorbě.

VO0-000-000-ST1-005

Volí a využívá vhodné postupy při práci s materiály, nástroji a médii, využívá jejich vlastnosti při realizaci tvůrčího záměru a posuzuje jejich vliv na vyznění díla.

Metodická podpora**Komentář**

Žák získává zkušenosti s různými materiály, nástroji, technikami a médii a učí se využívat jejich charakteristické vlastnosti při vlastní tvorbě. Může pracovat například s kresbou, malbou, grafikou, prostorovou tvorbou, fotografií nebo digitálními nástroji a postupně poznává, že každý z těchto prostředků nabízí odlišné možnosti vyjádření. Důležité není osvojit si co největší množství technik ani dosáhnout určité úrovně manuální zručnosti, ale naučit se využívat zvolené prostředky způsobem, který podporuje výtvarný záměr a odpovídá individuálním možnostem žáka.

Žák se učí volit materiály, nástroje, techniky nebo média s ohledem na to, co chce vyjádřit, a postupně si osvojuje vhodné pracovní postupy. Rozvíjí schopnost citlivě zacházet s vybranými prostředky, vnímat jejich možnosti i omezení a sledovat, jak ovlivňují výsledný výraz, působení a sdělení díla. Zkouší různé materiály a techniky, porovnává jejich účinky a získává zkušenost s tím, že odlišné prostředky mohou vést k odlišným výtvarným výsledkům. Učí se všimnout si souvislostí typu „co se změnilo, když jsem použil jiný materiál, nástroj nebo postup“ a na základě této zkušenosti své volby jednoduchým způsobem zdůvodňovat.

Podstatné není množství použitých technik, ale schopnost rozpoznat a vyhodnotit rozdíly mezi nimi a využít získanou zkušenost při další tvorbě. Žák tak propojuje praktickou činnost, přemýšlení o tvorbě a odpovědné rozhodování o tom, jakým způsobem bude svůj záměr realizovat.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, protože žák volí materiály, nástroje, média a pracovní postupy podle svého tvůrčího záměru a odpovídá za jejich použití. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák poznává vlastnosti výtvarných prostředků, porovnává jejich účinky a hledá řešení odpovídající zamýšlenému vyznění díla.

VO0-000-000-ST1-006

Podílí se na společném řešení výtvarného úkolu, reaguje na podněty ostatních a přispívá k reflexi výsledné práce.

PRACOVNÍ VERZE

Metodická podpora**Komentář**

Žák získává zkušenost se společnou tvorbou a učí se vnímat vlastní práci jako součást širšího tvůrčího procesu. Sdílí své nápady, naslouchá ostatním, reaguje na jejich podněty a společně s nimi hledá řešení výtvarných situací. Uvědomuje si, že výsledná podoba práce může vznikat vzájemným ovlivňováním, spoluprací a sdílením různých pohledů.

Žák se zapojuje do společných aktivit v rozsahu přiměřeném věku a charakteru úkolu. Nemusí jít pouze o rozsáhlé skupinové projekty; důležitá je také schopnost spolupracovat ve dvojici, podílet se na části společného zadání nebo přispívat do společné reflexe. Učí se formulovat vlastní názor, naslouchat druhým, reagovat na jejich návrhy nebo zpětnou vazbu a hledat společná řešení při zachování respektu k odlišným přístupům.

Postupně si uvědomuje, že spolupráce neznamena pouze rozdělení úkolů, ale také vzájemnou komunikaci, důvěru, ohleduplnost a sdílenou odpovědnost za průběh i výsledek práce. Získává zkušenost s tím, že různé pohledy mohou obohatit tvůrčí proces a vést k novým řešením.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák spolupracuje s ostatními, respektuje jejich podněty a přijímá odpovědnost za svůj podíl na společné práci. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, neboť žák sdílí své názory, hledá společná řešení a přispívá k bezpečnému a respektujícímu prostředí pro tvorbu.

VO0-000-000-ST1-007

Vytvoří výtvarné sdělení založené na časovém nebo dějovém sledu, využívá proměnu, rytmus nebo návaznost obrazů či fází a popíše princip svého postupu.

Metodická podpora**Komentář**

Žák objevuje, že výtvarné sdělení nemusí být založeno pouze na jednom statickém obraze, ale může se rozvíjet v čase. Pracuje s proměnou, opakováním, rytmem, pohybem nebo návazností jednotlivých obrazů, situací či fází děje a zkoumá, jak tyto vztahy ovlivňují význam sdělení. Získává zkušenost s tím, že význam může vznikat postupně a být utvářen sledem událostí, změnou nebo vzájemnými vztahy mezi jednotlivými částmi díla.

Žák pracuje se sekvencí, proměnou nebo sledem obrazů či fází a učí se chápat čas jako jeden z prostředků výtvarného vyjádření. Může využívat například sérii obrazů, komiks, obrazový příběh, jednoduchou animaci, filmovou sekvenci, akci, performanci nebo jinou formu vizuálního vyprávění. Zároveň rozvíjí schopnost pozorovat změnu v okolním světě a převádět ji do výtvarné podoby.

Učí se vnímat souvislosti mezi jednotlivými částmi díla, vysvětlit logiku jejich uspořádání a popsat princip, na kterém je jeho řešení založeno. Důležitá není konkrétní forma zpracování, ale schopnost využít časovou nebo dějovou strukturu jako prostředek výtvarného sdělení a porozumět tomu, jak ovlivňuje výsledné vyznění díla.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **komunikační**, protože žák využívá časový nebo dějový sled, proměnu a návaznost obrazů či fází k vytvoření výtvarného sdělení. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák poznává různé podoby vizuálního vyprávění a dokáže popsat princip, na němž je jeho tvůrčí postup založen.

VO0-000-000-ST1-008

Popisuje výtvarné dílo, pojmenovává prvky výtvarného jazyka a při komunikaci využívá základní odbornou terminologii.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se učí pozorně vnímat výtvarné dílo a popisovat jeho jednotlivé složky. Rozpoznává a pojmenovává základní prostředky výtvarného jazyka (například tvar, linii, barvu, světlo, prostor, strukturu, kompozici, výraz, rytmus či gesto) a všímá si jejich vzájemných vztahů. Učí se sledovat, jak tyto prostředky ovlivňují celkové vyznění díla a jak souvisejí s jeho vlastním dojmem, prožitkem nebo porozuměním tomu, co dílo sděluje.

Postupně si osvojuje základní odbornou terminologii, která mu umožňuje přesněji formulovat vlastní postřehy, otázky a názory na umělecká díla i vlastní tvorbu. Nejde o mechanické osvojování pojmů, ale o rozvoj schopnosti porozumět tomu, co v díle vidí, popsat použité vyjadřovací prostředky a propojit je s vlastním vnímáním a interpretací. Žák se tak učí o výtvarném umění přemýšlet, mluvit a sdílet své postřehy s ostatními.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **komunikační**, protože žák přesně formuluje své postřehy o výtvarném díle a používá při tom základní odbornou terminologii. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák rozpoznává prvky výtvarného jazyka, pojmenovává jejich vztahy a využívá nové poznatky při porozumění uměleckému dílu.

VO0-000-000-ST1-009

Rozpoznává a popisuje působení vizuálních sdělení v médiích a digitálním prostředí a reflektuje jejich vliv na vnímání a rozhodování.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se setkává s vizuálními sděleními v každodenním životě a učí se rozumět jejich působení. Pozoruje například reklamu, grafický design, fotografie, videa, sociální sítě nebo digitálně upravené obrazy a všímá si, jak ovlivňují pozornost, emoce, postoje nebo rozhodování člověka. Učí se rozpoznávat, že obrazy nevznikají náhodně, ale s určitým záměrem, a že mohou sdělovat různá poselství, přesvědčovat, informovat nebo vyvolávat konkrétní reakce.

Žák se učí vnímat vizuální i audiovizuální sdělení jako prostředky komunikace, nikoli pouze jako estetické podněty. Pozoruje, jakou roli v jejich působení hrají umělecké vyjadřovací prostředky konkrétního média. Dokáže tyto účinky pojmenovat a přemýšlí o tom, proč na něj konkrétní sdělení působí určitým způsobem.

Postupně si vytváří kritický a vědomý vztah k vizuální kultuře, která je přirozenou součástí jeho života. Učí se rozlišovat mezi vlastním dojmem a záměrem autora sdělení, přemýšlet o vlivu médií na jednotlivce i společnost a stává se aktivním a uvědomělým příjemcem vizuálních informací.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **digitální**, protože žák rozpoznává způsoby působení vizuálních sdělení v médiích a digitálním prostředí a vytváří si k nim kritický a odpovědný vztah. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, neboť žák rozlišuje vlastní dojem od záměru autora a posuzuje vliv mediálních sdělení na vnímání a rozhodování lidí.

VO0-000-000-ST1-010

Sdílí a prezentuje vlastní tvorbu, formuluje svůj prožitek z uměleckého díla a komunikuje o tvorbě s respektem k autorství a odlišným způsobům vyjádření.

Metodická podpora

Komentář

Žák získává zkušenost s tím, že umělecká tvorba je součástí komunikace s ostatními. Učí se představit vlastní práci, formulovat svůj prožitek z uměleckého díla a naslouchat interpretacím druhých. Postupně si uvědomuje, že různí lidé mohou stejné dílo vnímat odlišně a že právě sdílení různých pohledů přispívá k hlubšímu porozumění umění i vlastní tvorbě.

Žák se učí bezpečně a citlivě zacházet s vlastní tvorbou i tvorbou druhých v digitálním i veřejném prostoru. Chápe význam autorství, uvádění zdrojů a respektu k duševnímu vlastnictví. Při prezentaci a sdílení tvorby zohledňuje povahu díla, autorův záměr i možné dopady zveřejnění na sebe a ostatní a učí se volit vhodné způsoby komunikace a prezentace.

Součástí výstupu je kultura dialogu založená na respektu, otevřenosti a odpovědném sdílení. Žák se učí vyjadřovat své názory přiměřeným způsobem, naslouchat ostatním a vést rozhovor o umění s vědomím, že různé interpretace mohou vedle sebe existovat a vzájemně se obohacovat.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kommunikační**, protože žák prezentuje vlastní tvorbu, formuluje svůj prožitek a vede dialog o různých způsobech uměleckého vyjádření. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální** a klíčovou kompetenci **kulturní**, neboť žák respektuje autorství, naslouchá odlišným interpretacím a přistupuje s úctou k vlastní tvorbě i tvorbě druhých.

VO0-000-000-ST1-011

Využívá výtvarnou tvorbu jako prostředek sebereflexe a péče o duševní pohodu a vztahuje vlastní pocity a zkušenosti ke své práci.

Metodická podpora

Komentář

Žák využívá výtvarnou tvorbu jako prostředek k uvědomování si vlastních pocitů, zkušeností, myšlenek a postojů. Učí se vnímat, že to, co prožívá, může být zdrojem výtvarného vyjádření, a že prostřednictvím tvorby může své prožitky zkoumat, pojmenovávat a sdílet. Vztahuje vlastní zkušenosti ke své práci a postupně objevuje souvislosti mezi tím, co prožívá, a tím, co výtvarně vyjadřuje.

Žák si vytváří zkušenost s tím, že výtvarná tvorba může přispívat k duševní pohodě tím, že nabízí prostor pro soustředění, tvořivost, vyjádření emocí a osobně významných témat. Učí se vnímat tvorbu nejen jako cestu k výslednému dílu, ale také jako proces, který mu pomáhá lépe porozumět sobě samému a svému vztahu ke světu. Důležité je, aby dokázal o své práci a zkušenosti přemýšlet a alespoň jednoduchým způsobem je vztáhnout k vlastnímu tvůrčímu procesu.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák prostřednictvím výtvarné tvorby poznává své pocity a zkušenosti a využívá tvorbu k sebereflexi a péči o duševní pohodu. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **kulturní**, neboť žák reflektuje souvislosti mezi vlastním prožíváním a výtvarným vyjádřením a poznává umění jako prostředek porozumění sobě i druhým.

II. stupeň (ST2)

VO0-000-000-ST2-001

Popisuje vztahy a souvislosti mezi jevy tak, jak je vnímá, a uplatňuje tyto poznatky ve vlastní tvorbě.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí vnímat svět v širších souvislostech a hledat vztahy mezi přírodními, společenskými, kulturními nebo osobně prožívanými jevy. Aktivně pozoruje své okolí, sbírá vizuální podněty, porovnává je a všímá si podobností, kontrastů, proměn, opakování, příčin a důsledků. Učí se nevnímat jednotlivé jevy izolovaně, ale objevovat vazby mezi tím, co vidí, prožívá a výtvarně zpracovává.

Žák prostřednictvím výtvarné práce zkoumá, jak spolu jednotlivé jevy souvisejí, hledá jejich významové nebo formální vztahy a ověřuje si různé možnosti jejich výtvarného vyjádření. Získané poznatky nevyužívá pouze k popisu skutečnosti, ale proměňuje je ve vlastní výtvarné nápady, významy a sdělení. Experimentuje s různými způsoby zpracování a hledá takové řešení, které odpovídá jeho záměru a osobní zkušenosti.

Důležitý není pouze výsledný artefakt, ale také proces objevování, přemýšlení a vizuální komunikace. Žák rozvíjí schopnost převádět pozorování a zkušenost do tvorby, vytvářet vlastní interpretace světa a prostřednictvím výtvarných prostředků sdělovat vztahy a souvislosti, které objevil.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák pozoruje jevy, popisuje jejich vztahy a souvislosti a získané poznatky uplatňuje ve vlastní tvorbě. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť žák hledá vhodné způsoby výtvarného zpracování a prostřednictvím tvorby sděluje svůj osobitý pohled na skutečnost.

VO0-000-000-ST2-002

Samostatně formuluje výtvarný záměr, plánuje komplexní tvůrčí proces a nese odpovědnost za jeho průběh i výsledek.

Metodická podpora

Komentář

Žák přebírá odpovědnost za vlastní tvorbu a postupně se profiluje jako samostatný autor. Učí se formulovat, co chce svou tvorbou sdělit, promýšlet jednotlivé fáze práce, stanovovat si dílčí cíle a rozhodovat o vhodném způsobu jejich naplnění. Svůj záměr dokáže vyjádřit různými způsoby, například ústně, písemně, skicou, vizuálním plánem nebo jinou formou odpovídající charakteru práce.

Žák plánuje tvůrčí proces a průběžně vyhodnocuje, zda zvolený postup odpovídá jeho záměru. Učí se samostatně rozhodovat, volit vhodné prostředky a reagovat na situace, které během tvorby nastávají. Získává zkušenost, že tvůrčí proces není vždy lineární a může vést k průběžnému přehodnocování původních představ, úpravě postupu nebo novému uchopení tématu.

Smyslem výstupu je vedení žáka k autonomní tvůrčí práci, za jejíž průběh i výsledek přebírá odpovědnost. Důležité není pouze vytvoření výsledného díla, ale také schopnost řídit vlastní práci, dokončovat zvolený záměr, reflektovat průběh tvorby a vyhodnocovat přijatá rozhodnutí. Žák si postupně vytváří vlastní strategie práce a učí se samostatně řídit své učení i tvůrčí proces.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, protože žák samostatně formuluje výtvarný záměr, plánuje jeho uskutečnění a odpovídá za průběh i výsledek své práce. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák řídí a vyhodnocuje svůj postup, stanovuje priority a reaguje na nové situace vznikající při tvorbě.

VO0-000-000-ST2-003

Samostatně rozvíjí výtvarný koncept, pracuje s významem díla, využívá zobecnění nebo metaforu a vědomě propojuje formu a obsah ve vztahu ke zvolenému záměru.

Metodická podpora

Komentář

Žák rozvíjí schopnost pracovat s myšlenkou jako východiskem tvorby a postupně se profiluje jako autor, který prostřednictvím výtvarných prostředků sděluje nejen to, co vidí, ale také to, co si myslí, prožívá nebo považuje za důležité. Učí se proměňovat konkrétní zkušenosti, situace nebo témata do zobecněné, symbolické nebo metaforické podoby a vytvářet díla, která mohou nést více významových rovin. Získává zkušenost, že výtvarné dílo nemusí sdělovat význam pouze přímo a doslovně, ale může pracovat s náznakem, symbolem, obraznou zkratkou nebo metaforou.

Žák propojuje osobní zkušenost s širším světem a hledá souvislosti mezi vlastním prožíváním, kulturním prostředím, společenskými tématy nebo environmentálními otázkami. Učí se přemýšlet o tom, co chce sdělit, komu je dílo určeno a jaké významy může nést v různých kontextech. Postupně si uvědomuje, že forma a obsah nejsou oddělené složky, ale vzájemně se ovlivňují a společně utvářejí význam díla.

Důležité není vytvářet složité koncepty za každou cenu, ale rozvíjet schopnost pracovat s myšlenkou, významem a souvislostmi. Žák se učí překračovat rovinu pouhého doslovného zobrazení a využívat výtvarné prostředky k vyjádření vlastního postoje, názoru nebo otázky. Učitel sleduje především to, zda dílo nese zamýšlený význam a zda žák dokáže vysvětlit vztah mezi svým záměrem, obsahem a zvoleným způsobem zpracování.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kommunikační**, protože žák prostřednictvím zobecnění, metafor a vztahu formy a obsahu vytváří výtvarné sdělení odpovídající vlastnímu záměru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák pracuje s významy v širších souvislostech a hledá vhodný způsob převedení myšlenky do výtvarné podoby.

VO0-000-000-ST2-004

Vědomě využívá materiály, techniky, média, prvky výtvarného jazyka a jejich vztahy v ploše i prostoru a zdůvodňuje jejich volbu.

Metodická podpora

Komentář

Žák rozšiřuje repertoár prostředků, se kterými pracuje, a učí se je vybírat ve vztahu ke svému záměru. Využívá tradiční i současná média a pracuje například s kresbou, malbou, grafikou, objektem, fotografií, digitálním obrazem nebo jejich kombinacemi. Postupně si uvědomuje, že volba materiálu, techniky, média nebo způsobu zpracování není pouze technickým rozhodnutím, ale významně ovlivňuje sdělení a působení díla.

Žák pracuje s barvou, tvarem, prostorem, světlem, strukturou nebo kompozicí vědomě a učí se je uspořádat do smysluplného celku. Poznává vztahy mezi jednotlivými prvky výtvarného jazyka a sleduje, jak mohou ovlivňovat význam, náladu nebo účinek díla. Obraz, objekt nebo jiné výtvarné vyjádření postupně chápe jako vědomý komunikační prostředek a učí se strukturovat výtvarné sdělení tak, aby odpovídalo jeho záměru.

Žák vybírá prostředky podle toho, co chce vyjádřit, a dokáže svou volbu vysvětlit. Nejde o množství použitých technik nebo médií, ale o jejich funkční a promyšlené použití. Učí se pracovat účelně, nikoli nahodile, a posuzovat, zda zvolená forma podporuje sdělnost díla a odpovídá zamýšlenému významu.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, protože žák vědomě volí materiály, techniky, média a kompoziční postupy a odpovídá za způsob realizace svého záměru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kommunikační** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák využívá výtvarný jazyk k promyšlenému sdělení významu, porovnává možnosti jednotlivých prostředků a zdůvodňuje jejich volbu.

VOO-000-000-ST2-005

Vytváří komplexnější výtvarné formy a vědomě pracuje s časovou strukturou a jejím vlivem na význam a vnímání díla**Metodická podpora****Komentář**

Žák rozšiřuje své zkušenosti za hranice tradiční plošné tvorby a seznamuje se s komplexnějšími formami uměleckého vyjádření. Pracuje například s objektem, instalací, akcí, performativními nebo intermediálními formami a poznává jejich specifické možnosti i způsoby komunikace s divákem. Učí se vnímat, že výtvarné dílo může vznikat nejen na ploše, ale také v prostoru, ve vztahu k tělu, pohybu, situaci nebo konkrétnímu prostředí.

Žák objevuje čas jako jeden z důležitých prostředků výtvarného vyjadřování. Pracuje s proměnou, dějem, rytmem, sekvencí, pohybem nebo návazností jednotlivých fází a sleduje, jak časová struktura ovlivňuje význam a způsob vnímání díla. Může využívat například sled obrazů, komiks, animaci, video, performanci, akci nebo jiné formy založené na proměně v čase. Postupně si uvědomuje, že význam nemusí být obsažen pouze v jednom obraze, ale může vznikat postupně prostřednictvím děje, pohybu nebo proměny.

Žák se učí volit formu výtvarného vyjádření podle svého záměru a chápat její specifické možnosti. Důležité není zvládnutí konkrétní techniky nebo formy, ale porozumění tomu, jak prostorové, časové nebo intermediální prostředky ovlivňují sdělení díla. Učí se pracovat s návazností, rytmem a vztahy mezi jednotlivými částmi díla a dokáže vysvětlit, jakým způsobem tyto prostředky podporují jeho záměr.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák vytváří komplexnější výtvarné formy a poznává rozmanité způsoby současného uměleckého vyjadřování. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť žák hledá vhodné způsoby práce s časem a strukturou díla a vědomě je využívá k utváření jeho významu a působení na diváka.

VOO-000-000-ST2-006

Zdůvodňuje a obhajuje vlastní tvůrčí postup, prezentuje svou tvorbu, vede kultivovaný dialog a na základě reflexe reviduje vlastní práci a posuzuje účinek díla ve vztahu k záměru a kontextu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se učí svou tvorbu nejen vytvářet, ale také představovat, vysvětlovat a kriticky promýšlet. Dokáže popsat důvody svých rozhodnutí, formulovat argumenty a reagovat na otázky, podněty nebo zpětnou vazbu ostatních. Učí se uvádět do souvislosti svůj původní záměr, zvolený postup a výslednou podobu díla a přemýšlí o tom, jak jednotlivá rozhodnutí ovlivnila jeho vyznění.

Žák rozvíjí schopnost reflektovat vlastní tvůrčí proces i jeho výsledky. Na základě reflexe a zpětné vazby posuzuje, zda výsledné dílo odpovídá jeho původnímu záměru, a v případě potřeby upravuje zvolený postup nebo výsledné řešení. Současně se učí vnímat dílo z pohledu diváka, uvažovat o jeho možných interpretacích a posuzovat, jakým způsobem může působit v různých situacích a kontextech.

Součástí výstupu je také kultivovaná komunikace o umění. Žák naslouchá ostatním, respektuje odlišné názory a dokáže na ně věcně reagovat. Učí se prezentovat vlastní práci přiměřeně situaci, účelu a publiku a volit vhodný způsob jejího sdělení. Získává zkušenost, že dialog o tvorbě může vést k hlubšímu porozumění vlastní práci i tvorbě druhých a že různé interpretace mohou být přínosnou součástí umělecké komunikace.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **komunikační**, protože žák prezentuje svou tvorbu, zdůvodňuje vlastní postup, argumentuje a vede kultivovaný dialog o umění. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák na základě reflexe posuzuje účinek díla, vyhodnocuje svá rozhodnutí a reviduje práci ve vztahu k záměru a kontextu.

VOO-000-000-ST2-007

Rozpoznává rozdílné přístupy a výrazové prostředky v historickém i současném výtvarném umění a hledá souvislosti mezi uměleckým dílem a jeho kontextem.

Metodická podpora

Komentář

Žák se seznamuje s různými podobami výtvarného umění minulosti i současnosti a učí se rozpoznávat jejich charakteristické přístupy, výrazové prostředky a způsoby práce. Setkává se s tradičními i současnými formami uměleckého vyjadřování, například s realistickým zobrazením, stylizací, abstrakcí, konceptuálním uměním, objektem, instalací, akcí nebo intermediální tvorbou. Všimá si, jak použitá forma souvisí se záměrem autora a jak ovlivňuje význam a působení díla.

Žák porovnává umělecká díla v širších souvislostech a hledá vztahy mezi jejich podobou, obsahem a okolnostmi vzniku. Zkoumá, jak umění reaguje na společenské, kulturní, historické nebo environmentální otázky a jakým způsobem odráží hodnoty, postoje a zkušenosti své doby. Současně si uvědomuje, že podobná témata mohou být zpracována různými způsoby a získávat nové významy v proměnlivém společenském kontextu.

Důležité není osvojení rozsáhlého množství faktografických znalostí, ale schopnost porozumět rozmanitosti uměleckých přístupů, samostatně hledat souvislosti a vytvářet vlastní informovaný pohled na umělecké dílo. Žák se učí chápat umění jako prostředek poznávání světa, společnosti i člověka a jako součást současné kultury, která vstupuje do veřejného prostoru a společenské debaty.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák rozpoznává a porovnává rozdílné přístupy a výrazové prostředky historického i současného umění a chápe jejich význam v kulturních souvislostech. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, neboť žák hledá vztahy mezi uměleckým dílem a jeho kulturním, společenským, historickým či environmentálním kontextem, vytváří si vlastní informovaný pohled a rozvíjí respekt k rozmanitým tradicím, hodnotám a způsobům vyjádření.

VOO-000-000-ST2-008

Interpretuje výtvarná díla s využitím odborné terminologie a zasazuje je do historického, kulturního, společenského nebo environmentálního kontextu.

Metodická podpora

Komentář

Žák rozvíjí schopnost porozumět výtvarnému dílu v širších souvislostech a vytvářet jeho vlastní interpretaci na základě pozorování, zkušenosti a dostupných informací. Neučí se hledat jednu „správnou odpověď“, ale zkoumá dílo z různých hledisek – co vidí, jakými výtvarnými prostředky je dílo vytvořeno, jak působí a v jakém kulturním, společenském, historickém nebo environmentálním kontextu vzniklo. Učí se vnímat, že význam díla není dán pouze záměrem autora, ale vzniká také ve vztahu k době, prostředí a zkušenosti diváka.

Žák při interpretaci používá odborné oborové pojmosloví odpovídající úrovni absolventa II. stupně. Využívá například pojmy související s prvky výtvarného jazyka, kompozicí, výtvarnými technikami, médii, stylem nebo významem díla a učí se je používat věcně a v souvislostech. Nejde o mechanické osvojování odborných termínů, ale o schopnost využívat je jako nástroj pro přesnější popis, interpretaci a sdílení vlastních postřehů.

Žák propojuje vlastní interpretaci s informacemi o kontextu vzniku díla a opírá své závěry o pozorování a argumenty. Učí se vysvětlit, jak k interpretaci dospěl, a přijímá skutečnost, že jedno dílo může být vnímáno různými způsoby. Důležité je, aby své porozumění dokázal pojmenovat, zdůvodnit a zasadit do širších souvislostí.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák interpretuje výtvarná díla v historických, kulturních, společenských nebo environmentálních souvislostech. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák propojuje pozorování s odbornými poznatky a s využitím oborové terminologie svou interpretaci formuluje a zdůvodňuje.

VOO-000-000-ST2-009

Kriticky posuzuje vizuální sdělení v médiích a digitálním prostředí a vysvětluje jejich funkce a vliv na vnímání a jednání člověka.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí analyzovat obrazy, vizuální i audiovizuální sdělení, se kterými se setkává v každodenním životě. Zaměřuje se například na reklamu, fotografie, grafický design, zpravodajství, sociální sítě nebo obsah vytvářený a šířený prostřednictvím digitálních technologií. Postupně si uvědomuje, že obrazy a vizuální sdělení nejsou neutrální, ale vznikají s určitým záměrem a mohou ovlivňovat způsob, jakým lidé vnímají svět, hodnoty, společenské dění i mezilidské vztahy.

Žák rozpoznává a pojmenovává funkce obrazu v současné vizuální kultuře a zkoumá, jak jednotlivé vizuální prostředky ovlivňují pozornost, emoce, postoje nebo rozhodování člověka. Učí se sledovat, jakou roli hraje například kompozice, barva, stylizace, výběr motivu, způsob prezentace nebo digitální úprava obrazu. Současně si uvědomuje, že v současných médiích bývá obraz často propojen se zvukem, textem, pohybem nebo dalšími prvky a že význam sdělení vzniká jejich vzájemným působením. Dokáže vysvětlit, jakým způsobem tato sdělení působí a jaké účinky mohou vyvolávat u různých příjemců.

Žák si vytváří kritický odstup od vizuálních a audiovizuálních informací a učí se posuzovat jejich věrohodnost, účel a možný dopad. Formuluje vlastní názor na mediální obsah, své závěry opírá o pozorování a argumenty a dokáže je přiměřeně zdůvodnit. Postupně se stává aktivním a uvědomělým účastníkem současné vizuální kultury, který rozumí obrazovým i audiovizuálním sdělením a dokáže o nich samostatně přemýšlet.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **digitální**, protože žák kriticky posuzuje vizuální sdělení v médiích a digitálním prostředí a vysvětluje jejich funkce a možné účinky. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, neboť žák analyzuje vztah formy, obsahu a záměru a uvědomuje si vliv médií na jednání jednotlivce i společnosti.

VOO-000-000-ST2-010

Cíleně vyhledává a využívá inspirační zdroje napříč kulturami, obory a médii a uplatňuje je při vlastní tvorbě, reflexi a sebereflexi.

Metodická podpora

Komentář

Žák vyhledává podněty pro svou tvorbu v různých oblastech lidské činnosti a učí se vědomě pracovat se zdroji inspirace. Inspiraci nachází nejen ve výtvarném umění, ale také v literatuře, hudbě, divadle, filmu, vědě, přírodě, každodenním životě nebo v různých kulturních tradicích. Postupně si uvědomuje, že výtvarná tvorba nevzniká izolovaně, ale navazuje na poznatky, zkušenosti a podněty z různých oblastí života.

Žák se učí inspirační zdroje vyhledávat, vybírat, porovnávat a promýšlet jejich význam. Důležité není inspiraci přebírat nebo napodobovat, ale tvořivě ji proměňovat a využívat jako východisko pro vlastní řešení. Získává zkušenost s tím, že jeden podnět lze zpracovat různými způsoby a že nové nápady často vznikají propojováním zdánlivě nesouvisejících oblastí, témat nebo zkušeností.

Žák aktivně pracuje se zdroji, hledá mezi nimi souvislosti a využívá je při vlastní tvorbě, interpretaci i reflexi. Současně si uvědomuje, že jeho vlastní tvorba je součástí širšího kulturního a společenského prostředí a že může navazovat na různé tradice, myšlenky, otázky nebo současná témata. Učitel sleduje především schopnost vědomě vybírat a transformovat podněty do osobitého výtvarného řešení.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák cíleně vyhledává, vybírá a propojuje inspirační zdroje a získané podněty využívá při tvorbě i reflexi. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák poznává rozmanité kulturní, oborové a mediální souvislosti a tvořivě je proměňuje ve vlastní výtvarné řešení.

TO0

Taneční obor

Charakteristika vzdělávací oblasti

Taneční obor na ZUŠ představuje komplexní proces kultivace osobnosti, kde se vědomá práce s tělem setkává s tvůrčí svobodou. Vzdělávání stojí na pevných základech anatomicky správného pohybu a respektu k individuálním dispozicím žáka. Skrze propojení tanečních technik a pohybových principů, improvizace a umělecké tvorby rozvíjí fyzickou zdatnost, emocionální inteligenci a schopnost kritického myšlení.

Vzdělávací obsah oboru je členěn do dvou vzájemně provázaných oblastí – **Taneční tvorba a interpretace** a **Recepce a reflexe tanečního umění**.

Taneční obor vytváří bezpečné a inspirativní prostředí, které žáky vybavuje profesními předpoklady, učí je sounáležitosti a nabízí jim aktivní cestu k duševní rovnováze a radosti z bytí.

Taneční obor na ZUŠ připravuje žáka k uplatnění v rámci neprofesionálních tanečních a pohybových aktivit, případně k pokračování v dalším studiu směřujícím k profesionálnímu působení, a to jako interpret, pedagog v oboru nebo v navazujících profesích i jiných profesionálních aktivitách.

Taneční obor vede žáka k respektování tanečních procesů a přístupů, učí ho vnímat svou autenticitu jako přirozenou součást celku, nikoli jako nástroj k prosazování vlastních pravidel. Vede žáka ke konstruktivnímu přijímání zpětné vazby, kterou dokáže reflektovat pro svůj další rozvoj, a zároveň si vytváří ucelený názor na vlastní i cizí tvorbu. Učí žáka, jak své postřehy a návrhy formulovat s respektem k ostatním a aktivně o nich v rámci skupiny diskutovat. Vede žáka k porozumění obsahu zpracovávaného tématu v tanci a možných hodnotových přesahů.

Cílem je autentická osobnost s vlastním projevem a tanec je brán jako cesta k celistvosti. Vzdělávání směřuje od kultivace přirozeného pohybu přes zvládnutí tanečních technik k vlastnímu pohybovému vyjádření s použitím osobního pohybového slovníku. Zároveň vede žáka k respektování kulturních tradic a k vzájemné mezioborové komunikaci a spolupráci. Rozšiřuje tanečníkům pohledy na současné přístupy tanečního umění a porozumění obsahu tanečního díla. Dále ho vede ke kultivaci výběru hudebních skladeb pro taneční uměleckou tvorbu a poskytuje mu tak základní znalost hudebních žánrů a celkově základů dějin umění. Vzdělávání učí žáka zodpovědnosti nejen vůči sobě samému, ale i vůči společnosti, a tím buduje psychickou odolnost a sociální dovednosti využitelné v jakémkoli oboru. Má také za cíl připravit žáka na moderní a budoucí svět skrze mentální hygienu.

Taneční obor žákovi poskytuje základy odborného vzdělání, které umožňují uplatnění při nejrozličnějších neprofesionálních tanečně-pohybových aktivitách a v povoláních, pro která je kultura pohybu vhodným předpokladem. Případně nabízí pokračování v dalším studiu směřujícím k profesionálnímu působení.

Rámcový učební plán pro Taneční obor

Rámcový učební plán (RUP) závazně stanovuje **minimální celkovou časovou dotaci** vzdělávání žáků v I. a II. stupni základního studia ZUV pro vzdělávací oblasti Taneční tvorba a interpretace a Recepce a reflexe tanečního umění. Na základě RUP škola vytváří učební plány jednotlivých **studijních zaměření**, v nichž rozvrhuje časovou dotaci do vyučovacích předmětů a jednotlivých ročníků. Učební plány škola vytváří tak, aby byla minimální celková časová dotace stanovená RUP plně využita a aby obsah výuky a její organizace umožňovaly žákům rozvíjet klíčové kompetence a dosahovat očekávaných výsledků učení (OVU) vymezených v RVP ZUV.

RUP pro přípravné studium (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Vzdělávací obsah přípravného studia i způsob jeho organizace a realizace stanoví škola ve svém ŠVP. Výuka se realizuje v rozsahu jedné až dvou vyučovacích hodin týdně.

RUP pro základní studium I. a II. stupně

		Minimální celková časová dotace	
		I. stupeň (7 ročníků)	II. stupeň (4 ročníky)
Taneční tvorba a interpretace	Kolektivní výuka	20	12
Recepce a reflexe tanečního umění			

RUP pro studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin je určeno pro žáky s hlubším zájmem o vzdělávání v TO, u nichž se projevuje předpoklad dalšího studia ve středních, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením. Z hlediska stavby učebních plánů v ŠVP to znamená plně využít **minimální celkovou časovou dotaci 26 hodin pro I. stupeň a 16 hodin pro II. stupeň**. Minimální celkovou časovou dotaci lze případně navýšit s ohledem na individuální potřeby žáka a rozsáhlejší vzdělávací obsah.

RUP pro studium pro dospělé

Vzdělávací obsah studia pro dospělé, jeho způsob i forma realizace musí být v souladu se ŠVP. Stanovuje jej učitel na základě vzdělávacích potřeb žáků. Výuka se realizuje minimálně v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně.

Závazné pokyny k rámcovému učebnímu plánu a k organizaci výuky

- Minimální celková hodinová dotace musí být použita pro vzdělávání ve všech ročnících daného stupně studia, přičemž musí být vyčerpána její výše vymezená RUP. Tato minimální celková hodinová dotace může být posílena v ŠVP až do výše, která odpovídá možnostem školy.
- Zařazení vzdělávacích obsahů do jednotlivých ročníků, spolu s hodinovou dotací určenou pro jejich realizaci, stanovuje škola.
- Součástí plnohodnotné realizace vzdělávacího obsahu v ŠVP je zajištění hudebního doprovodu.
- Vyučuje se:
 - v přípravném studiu ve skupině maximálně 15 žáků, ve výjimečných případech a při vhodných prostorových podmínkách ve skupině maximálně 20 žáků,
 - ve skupině maximálně 16 žáků v základním studiu I. a II. stupně,
 - ve skupině maximálně 8 žáků ve studiu s rozšířeným počtem vyučovacích hodin na I. a II. stupni,
 - ve skupině minimálně 5 žáků v tanečním souboru.
- Škola může zvolit i jinou než týdenní formu organizace studia, přičemž rozsah výuky musí odpovídat minimální celkové časové dotaci stanovené RUP.
- Velikost a obsazení tanečních souborů se řídí jejich zaměřením a podmínkami školy.
- Výuku je možné organizovat společně pro žáky I. a II. stupně základního studia, studia s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studia pro dospělé.
- Škola může ve svém ŠVP vytvářet vyučovací předměty nebo studijní zaměření, jejichž vzdělávací obsah propojuje více uměleckých oborů, využívá nové technologie nebo vychází z nově vznikajících uměleckých disciplín a druhů umění. U těchto předmětů nebo studijních zaměření si škola stanovuje vzdělávací obsah na základě OVU klíčových kompetencí, a to v souladu s cíli, hodnotami a pojetím základního uměleckého vzdělávání. Takto vytvořený vzdělávací obsah škola začlení do TO s tím, že zachová všechny závazné podmínky RUP, zejména minimální celkovou časovou dotaci, formu výuky a stanovené počty žáků.

Další metodická podpora

Ilustrace

Název ilustrace

Komentář k RUP TO

Krátký textový popis

Rámcový učební plán pracuje se základní strukturou tanečního oboru, která byla nastavena v RVP ZUV v roce 2010. Počítá se dvěma vzdělávacími oblastmi, dosavadní celkovou časovou dotací základního studia a zachovává většinu pravidel organizace výuky. Zásadní novinkou je odstavec v závazných pokynech k rámcovému učebnímu plánu a organizaci výuky, který umožňuje vytvářet mezioborové, technologicky založené či nově vznikající předměty a studijní zaměření. Toto ustanovení umožňuje školám reagovat na proměny umění, společnosti a technologií, aniž by bylo nutné pro každou nově vznikající uměleckou disciplínu měnit RVP ZUV, zakládat nový umělecký obor nebo předem stanovovat jeho vzdělávací obsah.

Vychází z předpokladu, že nelze spolehlivě předvídat, jaké umělecké formy, tvůrčí postupy, technologie a prostředky budou školy využívat v příštích desetiletích. RVP ZUV proto vedle vymezení současného vzdělávacího obsahu vytváří také podmínky pro rozvoj toho, co teprve vznikne a vytváří tak „prostor pro budoucnost“. Vztahuje se na umělecké formy, které dnes ještě neznáme, a pro které RVP ZUV nemůže předem stanovit oborové očekávané výsledky učení. Pokud lze vzdělávací obsah předmětu nebo studijního zaměření smysluplně odvodit z očekávaných výsledků učení, pracuje škola s těmito výsledky. Jestliže očekávané výsledky TO povaze nového vzdělávacího obsahu neodpovídají nebo by jejich použití bylo pouze formální, vytváří škola školní očekávané výsledky učení přímo v návaznosti na OVU klíčových kompetencí.

OVU klíčových kompetencí zde nepředstavují náhradu oborové odbornosti ani obsahově neurčitý rámec. Význam klíčových kompetencí je tak v ZUV naopak posílen, protože specificky charakterizované klíčové kompetence vyjadřují přenositelné způsobilosti, které se uplatňují v každé smysluplné umělecké činnosti (schopnost učit se, tvořit a řešit problémy, komunikovat uměleckými i dalšími prostředky, spolupracovat, reflektovat vlastní práci, jednat samostatně a odpovědně, rozumět kulturním souvislostem nebo účelně využívat digitální technologie). Škola tyto obecně formulované výsledky konkretizuje podle povahy dané umělecké činnosti tak, aby školní očekávané výsledky učení byly srozumitelné, dosažitelné, ověřitelné a umožňovaly následně sledovat dlouhodobý rozvoj žáka.

Využití „prostoru pro budoucnost“ je možností, nikoli povinností. Škola, jejíž vzdělávací nabídku lze plně rozvíjet v rámci již stávajících oborových očekávaných výsledků učení, nemusí své ŠVP z tohoto důvodu měnit. Zároveň však škola, která má odpovídající personální, materiální a jiné podmínky, může pružně reagovat na nové umělecké trendy, směry a vzdělávací potřeby žáků. Tento „prostor“ nezakládá potřebu nového uměleckého oboru ani nárok na další časové dotace nebo zvláštní způsob financování. Nový předmět či studijní zaměření se v ŠVP začlení do TO podle svého převažujícího charakteru a způsobu organizace výuky. Škola přitom dodržuje všechny závazné parametry rámcového učební plánu, včetně minimální celkové časové dotace, formy výuky a stanovených počtů žáků.

Toto pojetí současně vytváří transparentní rámec pro mezioborové a experimentální vzdělávací činnosti, které školy již realizují, ale které nelze vždy jednoznačně přiřadit ke vzdělávacímu obsahu jediného oboru. „Prostor pro budoucnost“ neznamena neomezenou možnost označit jakoukoli činnost za základní umělecké vzdělávání. Vzdělávací obsah musí mít prokazatelně umělecký a vzdělávací smysl, odpovídat cílům a hodnotám ZUV, směřovat k rozvoji klíčových kompetencí a být uskutečňován v rámci všech závazných podmínek RVP ZUV. Tím se propojuje otevřenost ZUV vůči všemu novému a zároveň odpovědnost školy za odbornou úroveň a kvalitu poskytovaného vzdělávání.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

TO0-000-000-ST1-001

Používá a správně provádí základy tanečních technik, ovládá pohybové vzorce vedoucí ke správnému držení těla s ohledem na vlastní dispozice.

Metodická podpora

Komentář

Žák si osvojuje základy vybraných tanečních technik a učí se je provádět funkčně, koordinovaně a bezpečně s ohledem na své individuální tělesné možnosti. Rozvíjí vnímání a řízení těla, práci s těžištěm, koordinaci jednotlivých částí těla i jejich zapojení do celkového pohybu. V taneční činnosti uplatňuje například obraty, skoky, prostorové vazby a práci na zemi. Podle zaměření školy může získávat zkušenost s prvky klasického, lidového, současného, moderního tance za využití podpůrných pohybových postupů.

Osvojené pohybové vzorce využívá k funkčnímu držení těla a k rozvíjení pohybového projevu. Učí se rozpoznávat své aktuální možnosti a hranice, přiměřeně jim přizpůsobovat pohybovou zátěž a předcházet přetížení či zranění. Součástí této zkušenosti mohou být například uvolňovací, posilovací a kompenzační postupy odpovídající věku, zvolené technice a potřebám žáka.

Dosažení OVU vytváří základ pro bezpečný a dlouhodobý rozvoj tanečních dovedností a pro využívání techniky jako prostředku tanečního vyjádření.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák osvojuje a vědomě používá prvky tanečních technik a pohybové vzorce s ohledem na své tělesné dispozice. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť žák poznává možnosti vlastního těla, odpovědně s nimi pracuje a vytváří si návyky podporující bezpečný pohyb a duševní pohodu.

TO0-000-000-ST1-002

Vědomě aplikuje zásady a zákonitosti optimálního postavení těla a jeho jednotlivých částí při pohybu v prostoru, ve skupině, s rekvizitou a při pohybu s partnerem.

Metodická podpora

Komentář

Žák si osvojuje zásady a zákonitosti funkčního uspořádání těla, správného držení těla a využívá je při pohybu v prostoru, ve skupině, s partnerem a s rekvizitou. Učí se vnímat postavení jednotlivých částí těla, tělesné osy, rovnováhu a vztah těla k prostoru a přizpůsobovat je konkrétní pohybové situaci včetně každodenního života.

Při práci s partnerem a skupinou koordinuje svůj pohyb s ostatními, reaguje na jejich pohybové podněty a rozvíjí pohybovou a prostorovou souhru. Při práci s rekvizitou zkoumá její vlastnosti a využívá ji jako partnera, výrazový prostředek nebo nositele významu. Prostřednictvím rekvizity zpřesňuje vnímání linií, směrů, vzdáleností, hloubky a celkového uspořádání prostoru. Různé rekvizity mohou podněcovat odlišné kvality pohybu; například lehká textilie plynulost, pevná tyč práci s osou a švihadlo švihový pohyb a vnímání odstředivé síly.

Dosažení OVU je důležité pro funkční a bezpečnou organizaci pohybu a pro citlivé reagování na prostor, partnera, skupinu i předmět.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák vědomě pracuje s vlastním tělem a přizpůsobuje pohyb prostoru, skupině, partnerovi nebo rekvizitě. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák vnímá pohybové signály druhých, reaguje na ně a hledá bezpečné a funkční řešení vznikajících pohybových situací.

TO0-000-000-ST1-003

Užívá improvizaci jako tvůrčí nástroj pro hledání/nalézání svého osobitého vyjádření.**Metodická podpora****Komentář**

Žák využívá improvizaci k objevování a rozvíjení vlastního tanečně-pohybového slovníku. Reaguje na různé podněty, například na hudbu, prostor, světlo, smyslové vjemy, pocity, nálady, zkušenosti nebo pohyb ostatních, a převádí je do tanečního vyjádření. Při improvizaci propojuje osvojené principy tanečních technik s vlastními pohybovými nápady, zkouší různé možnosti a vzniklý pohybový materiál dále využívá při tvorbě. Žák při ní vnímá celek, reaguje na prostor, hudbu, světlo a pohyb ostatních a rozhoduje o svém pohybu s využitím kompozičních principů, například kontrastu, dynamiky, rytmu, ticha nebo struktury.

Dosažení OVU umožňuje žákovi využívat osvojené taneční dovednosti tvořivě, pružně reagovat na proměnlivé situace a samostatně volit způsoby tanečního vyjádření.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, protože žák při improvizaci bez předem daného řešení pohotově reaguje na podněty a hledá různé možnosti pohybového vyjádření. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť žák převádí své myšlenky a emoce do pohybového jazyka a při společné improvizaci citlivě reaguje na ostatní.

TO0-000-000-ST1-004

Užívá základní odborné názvosloví.**Metodická podpora****Komentář**

Žák si osvojuje základní odborné názvosloví související s používanými tanečními technikami a pohybovými principy. Používá je při pojmenování pohybových prvků, kvalit a vztahů, při porozumění zadání a při komunikaci o vlastní i společné taneční činnosti. Odborné názvosloví mu umožňuje přesněji popisovat pohyb, sdílet své postřehy a účinněji se dorozumívat s ostatními.

Základem jsou obecně užívané odborné názvy a popisy. Podle zaměření školy mohou být doplněny pracovními označeními, která žákovi pomáhají pochopit nebo si zapamatovat konkrétní pohybový prvek či princip. Tato označení však odborné názvosloví nenahrazují.

Osvojení základní terminologie podporuje porozumění tanečním činnostem a umožňuje žákovi přesněji reflektovat vlastní pohyb i práci skupiny.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **komunikační**, protože žák používá taneční názvosloví k přesnému popisu a reflexi vlastního i společného pohybu. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák propojuje odborné pojmy s praktickým provedením tanečních technik a využívá je ke zpřesňování svého pohybového projevu.

TO0-000-000-ST1-005

Orientuje se v hudbě a ztvárňuje hudební i nehudební podněty tvůrčím přístupem. Dokáže spolupracovat s živým hudebním doprovodem.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se učí rozpoznávat základní vlastnosti hudební předlohy a převádět je do tanečního pohybu. Vnímá hudební formu a frázování, tempo, rytmus, dynamiku, výšku tónu a barvu zvuku a využívá je při interpretaci zadaných variací a etud i při choreografické tvorbě. Na hudbu reaguje například pohybovým napodobením, obměňováním pohybového materiálu nebo spontánní pohybovou reakcí a vnímá ji jako partnera tanečního vyjádření.

Podnětem k pohybu může být také ticho, zvuk vytvářený hlasem, tělem či rekvizitou nebo nehudební podnět, například výtvarné dílo, text, prostor, smyslový vjem, pocit či nálada. Žák zkoumá vlastnosti těchto podnětů a hledá způsoby jejich pohybového ztvárnění.

Při spolupráci s živým hudebním doprovodem reaguje na jeho proměny a jednoduchým způsobem sděluje hudebníkovi svou představu o tempu, rytmu, dynamice, charakteru nebo barvě doprovodu.

Dosažení OVU rozvíjí schopnost žáka vnímat vztahy mezi pohybem, hudbou a dalšími podněty a využívat je při taneční interpretaci a tvorbě.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák vnímá hudební i nehupební podněty, rozpoznává jejich výrazové možnosti a tvořivě je převádí do tanečního projevu. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák pohybem reaguje na umělecké sdělení, spolupracuje s živým hudebním doprovodem a uplatňuje poznatky o rytmu, tempu a frázi.

TO0-000-000-ST1-006

Podílí se na tvorbě taneční kompozice, vědomě pracuje se vzájemnými vztahy mezi tanečníky.

Metodická podpora

Komentář

Žák se podílí na tvorbě taneční kompozice tím, že přináší, předvádí a dále rozvíjí vlastní pohybové nápady a reaguje na podněty ostatních. Při práci ve dvojici a skupině přijímá svou roli, vnímá vzájemné pohybové a prostorové vztahy mezi tanečníky a přizpůsobuje jim svůj pohyb. Učí se sledovat pohyb skupiny jako celek a podílet se na jeho utváření.

V průběhu společné tvorby jednoduchým způsobem slovně popisuje své představy, naslouchá názorům ostatních a hledá řešení, které odpovídá společnému tanečnímu záměru. Taneční kompozice může vznikat také v rámci mezioborové spolupráce, při níž žák vztahuje svůj pohyb k podnětům a činnostem dalších uměleckých oborů.

Dosažení OVU rozvíjí schopnost žáka tvořivě přispívat ke společné kompozici, vnímat vztahy mezi tanečníky a podílet se na společném uměleckém výsledku.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák spolupracuje s ostatními při tvorbě taneční kompozice a vědomě pracuje se vztahy mezi tanečníky. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, neboť žák sdílí tvůrčí podněty, reaguje na návrhy druhých a aktivně se podílí na uskutečnění společného záměru.

TO0-000-000-ST1-007

Rozpozná charakteristické znaky různých oblastí tanečního umění a využívá je při interpretaci a reflexi tanečního díla.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí rozpoznávat a pojmenovávat charakteristické znaky vybraných podob tanečního umění, například klasického, lidového, historického, scénického nebo současného tance. Sleduje způsob práce s tělem, pohybovým slovníkem, prostorem, dynamikou, hudbou, kostýmem a dalšími prostředky a všímá si, jak společně utvářejí podobu a vyznění tanečního díla.

Získané poznatky využívá při vlastní interpretaci i při reflexi zhlédnuté tvorby. Dokáže popsat, které charakteristické prostředky v díle rozpoznává, jak jsou využity a jak souvisejí s jeho obsahem a formou. Při sledování vlastní práce, tvorby spolužáků nebo dalších tanečních děl rozlišuje osobní dojem od věcného popisu a zdůvodněné interpretace.

Poznávání rozmanitých podob tanečního umění umožňuje žákovi lépe porozumět jejich specifickým prostředkům, využívat je v tanečním projevu a přesněji formulovat vlastní postřehy o taneční tvorbě.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák rozpoznává charakteristické znaky různých oblastí tanečního umění a využívá je při interpretaci a reflexi díla. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť žák analyzuje taneční projev, uplatňuje získané poznatky a formuluje své porozumění a názor na umělecký záměr.

TO0-000-000-ST1-008

Formuluje vlastní názory na umělecké dílo na základě osobních prožitků, diskutuje a zároveň kriticky hodnotí svůj vlastní přístup k tvorbě.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí reflektovat vlastní i zhlédnutou taneční tvorbu, formulovat své názory a sdílet je v diskusi s ostatními. Při reflexi vychází z osobního prožitku, zároveň však pozoruje konkrétní pohybové, výrazové a kompoziční prostředky a snaží se svůj názor srozumitelně zdůvodnit. Může si například klást otázky, jak na něj dílo působí, čemu v něm rozumí, které prostředky považuje za účinné nebo co v něm vyvolává další otázky.

Při sebereflexi posuzuje vlastní tvorbu, interpretaci i svůj přínos ke společnému tvůrčímu procesu. Podle jednoduchých a předem známých kritérií pojmenovává silná a slabá místa. Co se mu v tanci daří, které části potřebují další rozvoj a jak jeho pohybové nebo tvůrčí řešení působí v rámci celku. Svě postřehy dokáže slovně popsat nebo pohybově ukázat a navrhuje možné úpravy.

Dosažení OVU podporuje schopnost žáka přemýšlet o tanečním díle z různých hledisek, věcně komunikovat vlastní názory a využívat reflexi při další interpretaci a tvorbě.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **komunikační**, protože žák formuluje své názory na umělecké dílo, diskutuje o nich a přiměřeně je zdůvodňuje. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť žák kriticky reflektuje vlastní přístup k tvorbě, pojmenovává možnosti zlepšení a respektuje prožitky a názory druhých.

II. stupeň (ST2)

TO0-000-000-ST2-001

Provádí pohybové úkoly větší technické a obsahové náročnosti v různých oblastech tanečního umění a uplatňuje rozsáhlejší znalost tanečního názvosloví.

Metodická podpora

Komentář

Žák prohlubuje technické a výrazové dovednosti ve vybraných podobách tanečního umění nebo rozšiřuje svou zkušenost napříč různými tanečními technikami. Podle zaměření může pracovat například s lidovým, klasickým, historickým nebo současným tancem a s improvizací. Při řešení náročnějších pohybových úkolů koordinuje jednotlivé části těla, pracuje s rozsahem, dynamikou, prostorem a kvalitou pohybu a propojuje technické dovednosti s obsahem a tanečním záměrem.

Rozpoznává své aktuální pohybové možnosti a hranice a přiměřeně jim přizpůsobuje míru zatížení. K přípravě na pohybovou činnost a následnému vyrovnaní zátěže využívá například zahřátí, protažení, uvolnění a kompenzační postupy odpovídající používané taneční technice a potřebám žáka.

Současně si rozšiřuje odborné taneční názvosloví a používá je při porozumění zadání, popisu pohybových a výrazových principů, reflexi vlastní taneční činnosti a komunikaci s ostatními.

Dosažení OVU umožňuje žákovi zvládat náročnější taneční úkoly samostatněji, bezpečněji a s přesnějším porozuměním jejich technickému i obsahovému významu.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák samostatně využívá osvojené postupy při plnění technicky a obsahově náročnějších pohybových úkolů v různých oblastech tance. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální** a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť žák odpovědně pracuje se svými tělesnými možnostmi a používá taneční názvosloví k přesné odborné komunikaci.

TO0-000-000-ST2-002

Vědomě používá pohybovou paměť a pohybový slovník k hledání osobitého vyjádření v reakci na prostor, čas a emoce.

Metodická podpora

Komentář

Žák využívá pohybovou paměť k osvojování, uchovávání a vybavování pohybových vazeb, variací, etud i rozsáhlejších částí tanečního díla. Osvojený pohybový materiál dokáže reprodukovat, dále rozvíjet a využívat při interpretaci, improvizaci a tvorbě. Reaguje přitom na pohybové podněty ostatních a přizpůsobuje své jednání proměnám vznikajícím v průběhu taneční činnosti.

Pohybový slovník rozšiřuje prostřednictvím různých tanečních technik a improvizace. Při hledání vlastního tanečního vyjádření volí a propojuje pohybové prvky podle záměru a reaguje například na prostor, čas, hudbu, smyslové vjemy, pocity, nálady nebo zkušenosti. Vnímá vztah vlastního těla k prostoru, rytmu a pohybu ostatních a průběžně upravuje směr, dynamiku, načasování a kvalitu pohybu. Tyto dovednosti může využívat při interpretaci, choreografické tvorbě.

Dosažení OVU umožňuje žákovi samostatněji zacházet s osvojeným pohybovým materiálem, pružně reagovat na proměnlivé podmínky taneční činnosti a volit pohybové prostředky v souladu s vlastním tanečním záměrem.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák poznává vlastní pohybové možnosti a prostřednictvím pohybové paměti a slovníku hledá osobitý způsob tanečního vyjádření. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kommunikační** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák převádí vjemy a emoce do pohybu a vědomě využívá osvojené pohybové struktury při práci s prostorem a časem.

TO0-000-000-ST2-003

Popíše vývoj tanečního umění a dá je do souvislosti s vlastní zkušeností.

Metodická podpora

Komentář

Žák se seznamuje s vybranými etapami a proměnami tanečního umění a v základním rozsahu je zasazuje do historických a kulturních souvislostí. Rozpoznává, že pohybové vyjádření, taneční techniky, hudební složka i témata tvorby se v jednotlivých obdobích proměňovaly. Vybrané taneční dílo, techniku nebo inspirační zdroj dokáže vztáhnout k příslušnému historickému období.

Získané poznatky propojuje s vlastní zkušeností při interpretaci a tvorbě. Využívá je při volbě pohybového slovníku, hudby, tématu nebo způsobu zpracování. Může se například inspirovat pohybovými motivy historických tanců, historickými událostmi či mýty nebo porovnávat historické a současné způsoby tanečního vyjádření. Historické prvky může dále rozvíjet a propojovat se současnými prostředky v souladu s tanečním záměrem.

Dosažení OVU umožňuje žákovi lépe porozumět vývoji tanečního umění, vztahům mezi pohybem, hudbou, tématem a dobovým kontextem a využívat tyto souvislosti ve vlastní taneční činnosti.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák popisuje vývoj tanečního umění a chápe současný tanec v návaznosti na historické podoby a tradice. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák propojuje poznatky o vývoji oboru s vlastní taneční zkušeností a využívá je k hlubšímu porozumění taneční tvorbě a interpretaci.

TO0-000-000-ST2-004

Rozpozná a vybere vhodnou hudební předlohu pro uměleckou tvorbu, přičemž se orientuje v základních znalostech hudebních žánrů a celkově dějin umění, které ovlivňují vyznění obsahu taneční tvorby.

Metodická podpora**Komentář**

Žák rozpoznává základní vlastnosti hudební předlohy a posuzuje její vztah k tématu, pohybovému slovníku a záměru taneční tvorby. Při výběru zohledňuje například její charakter, rytmus, tempo, dynamiku, strukturu a zvukovou barvu a sleduje, jak mohou ovlivnit obsah a vyznění tanečního díla.

V základním rozsahu se orientuje v hudebních žánrech a v jejich historických a kulturních souvislostech. Tyto poznatky využívá při volbě hudby tak, aby odpovídala zamýšlenému způsobu pohybového a scénického zpracování. Hudební předlohou může být živě prováděná i reprodukováná hudba. Žák může pracovat také s tichem nebo se zvuky vytvářenými hlasem, tělem či rekvizitou.

Dosažení OVU rozvíjí schopnost žáka promyšleně propojovat zvukovou a pohybovou složku tvorby a volit předlohu v souladu s uměleckým záměrem.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák rozpoznává hudební žánry, orientuje se v uměleckých souvislostech a vybírá hudební předlohu odpovídající tanečnímu záměru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť žák aktivně analyzuje vlastnosti hudby a zdůvodňuje její vhodnost pro konkrétní taneční tvorbu.

TO0-000-000-ST2-005

Aktivně se podílí na tvorbě choreografie i jejím scénickém řešení s komplexním využitím všech získaných tanečních dovedností a teoretických znalostí.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se aktivně podílí na tvorbě choreografie tím, že přináší a rozvíjí vlastní návrhy k tématu, obsahu, pohybovému materiálu a způsobu zpracování. Naslouchá podnětům ostatních, reaguje na ně a podílí se na společném rozhodování o výsledné podobě díla. Při interpretaci propojuje pohybové a výrazové prostředky s obsahem a záměrem choreografie.

Do tvůrčího procesu se může zapojovat také prostřednictvím improvizace, při níž v reálném čase reaguje na prostor, hudbu, světlo a pohyb ostatních a využívá například kontrast, dynamiku, rytmus, ticho nebo strukturu.

Při scénickém řešení se podílí na promýšlení vztahu pohybu ke kostýmu, světlu, rekvizitě, scénografii, hudební nebo zvukové složce a dalším prostředkům. Podle charakteru projektu může využívat také videoprojekci, obrazový či zvukový záznam nebo digitální prostředky při tvorbě, reflexi a prezentaci díla. Dosažení OVU umožňuje žákovi vnímat choreografii jako celek tvořený vzájemně propojenými pohybovými, obsahovými a scénickými složkami a odpovědně přispívat k jejich společnému utváření.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, protože žák aktivně přispívá k tvorbě choreografie, jejímu scénickému řešení a uskutečnění společného uměleckého záměru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť žák propojuje různé složky představení, hledá funkční řešení a při společné práci respektuje návrhy a role ostatních.

TO0-000-000-ST2-006

Zvolí dostupné technické, materiální a digitální prostředky a využije je k podpoře vlastního tanečního vyjádření a prezentace.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se učí volit dostupné technické, materiální a digitální prostředky podle tanečního záměru a využívat je při tvorbě, interpretaci a prezentaci. Rozpoznává, jak mohou jednotlivé prostředky ovlivnit podobu, průběh a vyznění tanečního díla, a posuzuje jejich přínos pro vlastní taneční vyjádření.

V tvůrčím procesu může pracovat například s hudební nebo zvukovou předlohou, její úpravou, videoprojekcí, obrazovým či zvukovým záznamem nebo s rekvizitou. Videozáznam může využít také jako podklad pro reflexi vlastní práce a další rozvíjení pohybového materiálu. Při volbě rekvizity zohledňuje její vlastnosti, vztah k pohybu a význam v kontextu vznikajícího díla.

Dosažení OVU umožňuje žákovi promyšleně propojovat taneční pohyb s dalšími prostředky a využívat je k podpoře uměleckého záměru a srozumitelné prezentaci výsledku.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **digitální**, protože žák účelně volí a využívá digitální i další technické prostředky k podpoře tanečního vyjádření a jeho prezentace. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů** a klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, neboť žák posuzuje vhodnost dostupných prostředků a prakticky řeší technické a organizační nároky realizace svého záměru.

TO0-000-000-ST2-007

Uplatňuje svůj tvůrčí potenciál, spolupracuje a diskutuje o tématech i formách tvorby. Přijímá zodpovědnost za společné dílo.

Metodická podpora

Komentář

Žák uplatňuje svůj tvůrčí potenciál tím, že přináší, rozvíjí a pohybově ověřuje vlastní návrhy k tématu, obsahu a formě vznikajícího díla. Formuluje své názory na vlastní tvorbu i tvorbu skupiny, srozumitelně je zdůvodňuje a naslouchá názorům ostatních. V diskusi porovnává různé možnosti řešení a podílí se na rozhodování o podobě společného díla.

Při společné tvorbě respektuje dohodnutý záměr, plní svou roli a odpovídá za svěřenou část práce. Dokáže přizpůsobit vlastní návrhy potřebám celku, aniž by se vzdával možnosti přispívat vlastními podněty. Témata tvorby mohou podle zaměření projektu vycházet například ze společenských otázek, kulturní rozmanitosti nebo kulturního dědictví.

Dosažení OVU rozvíjí schopnost žáka tvořivě přispívat ke společnému dílu, věcně diskutovat o jeho obsahu a formě a přijímat odpovědnost za vlastní podíl na tvůrčím procesu a výsledku.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák reflektuje vlastní tvůrčí možnosti, spolupracuje s ostatními a přijímá odpovědnost za společný výsledek. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, neboť žák o tvorbě diskutuje, věcně sdílí své návrhy a odpovědně přispívá k naplnění společného tématu.

TO0-000-000-ST2-008

Hodnotí choreografické dílo, diskutuje o něm a své názory, myšlenky a postoje vyjadřuje na základě promyšlených argumentů.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí pozorně sledovat a hodnotit choreografické dílo z hlediska interpretace, tématu, obsahu a způsobu zpracování. Při reflexi rozlišuje osobní prožitek od věcného popisu a analýzy konkrétních prostředků. Sleduje například práci s tělem, pohybovým slovníkem, prostorem, časem, dynamikou, hudbou, světlem a dalšími složkami a posuzuje jejich vztah k záměru a vyznění díla.

Své názory, myšlenky a postoje formuluje s využitím odborného tanečního názvosloví a opírá je o konkrétní příklady ze zhlédnutého díla. V diskusi naslouchá názorům ostatních, porovnává různé interpretace a reaguje na předložené argumenty. Neomezuje se pouze na vyjádření, zda se mu dílo líbí, ale vysvětluje, jak ke svému hodnocení dospěl.

Dosažení OVU umožňuje žákovi hlouběji porozumět choreografické tvorbě, věcně diskutovat o jejím obsahu a prostředcích a formulovat vlastní názory na základě zdůvodněných argumentů.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák vnímá choreografické dílo jako komplexní umělecký projev a hodnotí jeho obsah, formu a použité výrazové prostředky. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák své názory formuluje a zdůvodňuje v diskusi a při hodnocení propojuje osobní zkušenost s odbornými poznatky.

LDO

Literárně-dramatický obor

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obor rozvíjí umělecké i komunikační schopnosti žáka prostřednictvím jednání a přemýšlení v situacích a rolích. Žáci se učí formulovat myšlenky, citlivě vytvářet atmosféru a vyprávět příběhy prostřednictvím jazyka zvoleného uměleckého druhu nebo žánru. Zkoumají lidské chování, vztahy a souvislosti, přičemž postupně přecházejí od spontánní hravosti k vědomému a záměrnému vyjadřování. Při rozvíjení výrazových možností a osvojování si základních dovedností hraje důležitou roli zvědavost, imaginace a otevřenost novým nápadům.

Obor tvoří otevřený rámec. V přípravném studiu a nižších ročnících prvního stupně prochází žák základní slovesně-dramatickou průpravou. V průběhu dalšího studia si podle svého zaměření a odbornosti pedagoga vybírá specializaci na literaturu nebo určitý druh či formu dramatické tvorby, případně volí jejich libovolné kombinace.

Základním principem práce je hra, která propojuje poznávání s tvorbou. Výuka je organickou jednotou **tvorby, interpretace, recepcí a reflexe**. Tyto složky se neoddělitelně prolínají a vytvářejí specifický proces učení, ve kterém se vlastní akce, pozorování práce druhých i kritická analýza spojují v jeden celek. Tento proces probíhá jak v individuálních činnostech, podporujících samostatný tvůrčí záměr, tak v kolektivní tvorbě, která přináší zkušenost spoluodpovědnosti, sounáležitosti, empatie a vzájemného respektu. Žáci při hře jednají v roli, zkoušejí a ověřují možnosti vyjádření. Pracují s hlasem, tělem, textem i prostorem a využívají tradiční i moderní média k vytváření různých forem sdělení. Hledají autentický způsob projevu – vycházejí ze spontánní improvizace, kterou pak podle svého zaměření rozvíjejí do pevných tvarů: autorských textů, inscenací, audiotvarů či audiovizuálních projektů.

Součástí učení je systematické setkávání s rozmanitou uměleckou produkcí, kterou žáci vnímají a tvořivě či kriticky reflektují. Získané zkušenosti a dovednosti žáci dále uplatňují v tvorbě i interpretaci. Při hledání vlastního výrazu přijímají odpovědnost za vlastní autorské sdělení. Postupně si budují vztah k umění a kultuře, orientují se v jejích podobách a vnímají jejich význam v osobním i společenském životě. Svou tvorbu sdílejí i reflektují v rámci studijní skupiny, školy i širšího prostředí a začínají si uvědomovat její přesah do širšího kulturního dění.

Vzdělávání v oboru směřuje k budování hlubokého vztahu k umění a kultuře. Zkušenosti získané vlastní tvorbou i setkáváním s uměním se stávají dovednostmi žádoucími i mimo oblast umění: schopnostmi kriticky myslet, tvořivě přistupovat k řešení problémů, srozumitelně sdílet myšlenky a nést za ně odpovědnost. Absolvent je připravený kultivovaně vstupovat do veřejného prostoru, uvažovat o lidském jednání v souvislostech a uplatňovat získané kulturní povědomí a etické postoje v běžném životě.

Rámcový učební plán pro Literárně-dramatický obor

Rámcový učební plán (RUP) závazně stanovuje **minimální celkovou časovou dotaci** vzdělávání žáků v I. a II. stupni základního studia ZUV pro vzdělávací oblasti Interpretace a tvorba a Recepce a reflexe. Na základě RUP si škola vytváří učební plány jednotlivých **studijních zaměření**, v nichž rozvrhuje časovou dotaci do vyučovacích předmětů a jednotlivých ročníků. Učební plány škola vytváří tak, aby byla minimální celková časová dotace stanovená RUP plně využita a aby obsah výuky a její organizace umožňovaly žákům rozvíjet klíčové kompetence a dosahovat očekávaných výsledků učení (OVU) vymezených v RVP ZUV.

RUP pro přípravné studium (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Vzdělávací obsah přípravného studia i způsob jeho organizace a realizace stanoví škola ve svém ŠVP. Výuka se realizuje v rozsahu jedné až dvou vyučovacích hodin týdně.

RUP pro základní studium I. a II. stupně

		Minimální celková časová dotace	
		I. stupeň (7 ročníků)	II. stupeň (4 ročníky)
Interpretace a tvorba	Kolektivní a individuální výuka	18	12
Recepce a reflexe			

RUP pro studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin (ke vzdělávání v základním studiu I. a II. stupně)

Studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin je určeno pro žáky s hlubším zájmem o vzdělávání v LDO, u nichž se projevuje předpoklad dalšího studia ve středních, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením. Z hlediska stavby učebních plánů v ŠVP to znamená plně využít **minimální celkovou časovou dotaci 22 hodin pro I. stupeň a 16 hodin pro II. stupeň**. Dále je možné dotaci navýšit podle individuálních potřeb žáka s ohledem na rozsáhlejší vzdělávací obsah.

RUP pro studium pro dospělé

Vzdělávací obsah studia pro dospělé, jeho způsob i forma realizace musí být v souladu se ŠVP. Stanovuje jej učitel na základě vzdělávacích potřeb žáků. Výuka se realizuje minimálně v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně.

Závazné pokyny k rámcovému učebnímu plánu a k organizaci výuky

- Minimální celková hodinová dotace musí být použita pro vzdělávání ve všech ročnících daného stupně studia, přičemž musí být vyčerpána její výše vymezená RVP ZUV. Tato minimální celková hodinová dotace může být posílena v ŠVP až do výše, která odpovídá možnostem školy.
- Zařazení vzdělávacích obsahů do jednotlivých ročníků, spolu s hodinovou dotací určenou pro jejich realizaci, stanovuje škola.
- Vyučuje se:
 - ve skupině maximálně 10 žáků v základním studiu na I. a II. stupni při kolektivní výuce,
 - individuálně nebo ve skupině maximálně 5 žáků v základním studiu na I. a II. stupni při individuální výuce,
 - individuálně nebo ve skupině 2 žáků ve studiu s rozšířeným počtem vyučovacích hodin na I. a II. stupni při individuální výuce,
 - ve skupině minimálně 5 žáků v divadelním nebo jiném souboru.
- Škola může zvolit i jinou než týdenní formu organizace studia, přičemž rozsah výuky musí odpovídat minimální celkové časové dotaci stanovené RUP.
- Velikost a obsazení divadelních souborů se řídí jejich zaměřením a podmínkami školy.
- Výuku je možné organizovat společně pro žáky I. a II. stupně základního studia, studia s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studia pro dospělé.
- Škola může ve svém ŠVP vytvářet vyučovací předměty nebo studijní zaměření, jejichž vzdělávací obsah propojuje více uměleckých oborů, využívá nové technologie nebo vychází z nově vznikajících uměleckých disciplín a druhů umění. U těchto předmětů nebo studijních zaměření si škola stanovuje vzdělávací obsah na základě OVU klíčových kompetencí a to v souladu s cíli, hodnotami a pojetím základního uměleckého vzdělávání. Takto vytvořený vzdělávací obsah škola začlení do LDO s tím, že zachová všechny závazné podmínky RUP, zejména minimální celkovou časovou dotaci, formu výuky a stanovené počty žáků.
- Rozsah hodin korepetice přidělí ředitel školy v závislosti na školním vzdělávacím programu a podmínkách školy.

Další metodická podpora**Ilustrace**

Název ilustrace

Komentář k RUP LDO

Krátký textový popis

Rámcový učební plán pracuje se základní strukturou Literárně-dramatického oboru, která byla nastavena v RVP ZUV v roce 2010. Počítá se dvěma vzdělávacími oblastmi, dosavadní celkovou časovou dotací základního studia a zachovává většinu pravidel organizace výuky. Zásadní novinkou je odstavec v závazných pokynech k rámcovému učebnímu plánu a organizaci výuky, který umožňuje vytvářet mezioborové, technologicky založené či nově vznikající předměty a studijní zaměření. Toto ustanovení umožňuje školám reagovat na proměny umění, společnosti a technologií, aniž by bylo nutné pro každou nově vznikající uměleckou disciplínu měnit RVP ZUV, zakládat nový umělecký obor nebo předem stanovovat jeho vzdělávací obsah.

Vychází z předpokladu, že nelze spolehlivě předvídat, jaké umělecké formy, tvůrčí postupy, technologie a prostředky budou školy využívat v příštích desetiletích. RVP ZUV proto vedle vymezení současného vzdělávacího obsahu vytváří také podmínky pro rozvoj toho, co teprve vznikne a vytváří tak „prostor pro budoucnost“. Vztahuje se na umělecké formy, které dnes ještě neznáme, a pro které RVP ZUV nemůže předem stanovit oborové očekávané výsledky učení.

Pokud lze vzdělávací obsah předmětu nebo studijního zaměření smysluplně odvodit z očekávaných výsledků učení, pracuje škola s těmito výsledky. Jestliže očekávané výsledky VO povaze nového vzdělávacího obsahu neodpovídají nebo by jejich použití bylo pouze formální, vytváří škola školní očekávané výsledky učení přímo v návaznosti na OVU klíčových kompetencí. OVU klíčových kompetencí zde nepředstavují náhradu oborové odbornosti ani obsahově neurčitý rámec. Význam klíčových kompetencí je tak v ZUV naopak posílen, protože specificky charakterizované klíčové kompetence vyjadřují přenositelné způsobilosti, které se uplatňují v každé smysluplné umělecké činnosti (schopnost učit se, tvořit a řešit problémy, komunikovat uměleckými i dalšími prostředky, spolupracovat, reflektovat vlastní práci, jednat samostatně a odpovědně, rozumět kulturním souvislostem nebo účelně využívat digitální technologie). Škola tyto obecně formulované výsledky konkretizuje podle povahy dané umělecké činnosti tak, aby školní očekávané výsledky učení byly srozumitelné, dosažitelné, ověřitelné a umožňovaly následně sledovat dlouhodobý rozvoj žáka.

Využití „prostoru pro budoucnost“ je možností, nikoli povinností. Škola, jejíž vzdělávací nabídku lze plně rozvíjet v rámci již stávajících oborových očekávaných výsledků učení, nemusí své ŠVP z tohoto důvodu měnit. Zároveň však škola, která má odpovídající personální, materiální a odborné podmínky, může pružně reagovat na nové umělecké trendy, směry a vzdělávací potřeby žáků. Nový odstavec nezakládá potřebu nového uměleckého oboru ani nárok na další časové dotace nebo zvláštní způsob financování. Nový předmět či studijní zaměření musí být podle svého převažujícího charakteru začleněno do LDO v ŠVP a způsobu organizace výuky. Škola přitom dodržuje všechny závazné parametry příslušného rámcového učebnímu plánu, včetně minimální celkové časové dotace, formy výuky a stanovených počtů žáků.

Toto pojetí současně vytváří transparentní rámec pro mezioborové a experimentální vzdělávací činnosti, které školy již realizují, ale které nelze vždy jednoznačně přiřadit ke vzdělávacímu obsahu jediného oboru. „Prostor pro budoucnost“ neznamena neomezenou možnost označit jakoukoli činnost za základní umělecké vzdělávání. Vzdělávací obsah musí mít prokazatelně umělecký a vzdělávací smysl, odpovídat cílům a hodnotám ZUV, směřovat k rozvoji klíčových kompetencí a být uskutečňován v rámci všech závazných podmínek RVP ZUV. Tím se propojuje otevřenost ZUV vůči všemu novému a zároveň odpovědnost školy za odbornou úroveň a kvalitu poskytovaného vzdělávání.

Očekávané výsledky učení:

I. stupeň (ST1)

LDO-000-000-ST1-001

Využívá výrazové a technické prostředky tak, aby byl jeho projev pravdivý a umělecké sdělení srozumitelné pro příjemce.

Metodická podpora

Komentář

Všichni žáci oboru si osvojují **společné základy**: práci s tempem, rytmem, logikou lidského chování a načasováním. Uplatňují je při výstavbě situace a příběhu, kde hlídají vnitřní logiku, funkční návaznost, práci s charaktery postav a znakové vyjádření. Společnou složkou jsou prezentační dovednosti a vědomá komunikace pro srozumitelné předání sdělení divákovi, čtenáři či posluchači.

Využití dalších prostředků se odvíjí od zvolených **zaměření** (příklady):

- **Divadelní tvorba a přednes**: jazyk, slovo, hlas, tělo, mimika, gesto, pohyb v prostoru, intonace, text, kostým, rekvizita, světlo, zvuk, scénický prostor
- **Loutkové divadlo**: viz výše + hra s loutkou, objektem a tvorba loutek.
- **Audiovizuální tvorba (film, video)**: přizpůsobení práce viz výše pro kameru + práce s obrazem, prostorem, kamerou, mikrofonem a digitální úpravou videa a zvuku
- **Rozhlasová a audio tvorba**: text, slovo, hlas, intonace, mikrofon, tvorba ruchů, zvuk a práce s digitálními editory a generátory zvuku
- **Nonverbální divadlo**: pohyb, mimika, gesto, prostor, rekvizita, kostým, světlo, základy akrobacie
- **Literární tvorba**: slovo a text jako hlavní prostředek, chápání jazyka, slovní zásoba, poetika, výstižnost formulací, grafická práce s textem

Žák si také začíná uvědomovat, že sdělení vždy vstupuje do vztahu s konkrétním příjemcem. Při tvorbě a prezentaci zvažuje, pro koho tvoří a jak mohou jeho věk, zkušenost a způsob vnímání ovlivnit porozumění i účinek díla. Učí se volit způsob komunikace s ohledem na konkrétní publikum, aniž by zaměřoval srozumitelnost s podbízením se jeho očekávání.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **kulturní**, neboť si žák osvojuje základní dovednosti, které pak vědomě využívá při práci s uměleckým jazykem a formou. S tím úzce souvisí kompetence **komunikační**, protože žák volí výrazové a technické prostředky tak, aby bylo jeho umělecké sdělení pravdivé a srozumitelné příjemci.

LDO-000-000-ST1-002

Při řešení tvůrčího úkolu navrhuje různé varianty, experimentuje s nimi, volí vhodné a svůj postup zdůvodní.

Metodická podpora

Komentář

Improvizace a experiment jsou základními nástroji tvořivé svobody a objevování neotřelých cest vyjádření. Žák skrze situační hry, improvizací etudy a experimenty s dramatickou akcí, tělem, hlasem, vyprávěním, loutkou, prostorem nebo psaným textem tvořivě a pohotově reaguje na podněty tady a teď. Pracuje se svými omyly, nahlíží na ně jako na legitimní příležitost k objevování a k opouštění prvních, prvoplánových či stereotypních řešení jak v textu, tak v herecké akci na jevišti nebo před mikrofonem či kamerou. Zkoušení různých variant rozvíjí flexibilitu myšlení. Schopnost vlastní volbu slovně zdůvodnit zakládá schopnost vědomé sebereflexe a obhájení vlastního tvůrčího záměru.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, protože žák hledá různé varianty řešení, experimentuje s nimi a na základě zkušenosti volí vhodný postup. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť získává odvalu experimentovat, pracovat s omylem a reflektovat vlastní postup, a klíčovou kompetenci **komunikační**, protože dokáže svou volbu a postup zdůvodnit.

LDO-000-000-ST1-003

Přináší náměty, podněty a návrhy řešení, přičemž eticky a zodpovědně rozlišuje svůj autorský vklad od převzatého.

Metodická podpora

Komentář

Žák skrze hru, literární inspiraci, pozorování reality či vlastní prožitek přináší osobitá témata a nápady, které se stávají základem pro dramatizaci, scénář, etudu, poezii, prózu, film, audiotvar nebo jiný projekt. Učí se formulovat své představy tak, aby byly srozumitelné a inspirativní pro ostatní v týmu. Při tvorbě rozvíjí schopnost naslouchat podnětům z okolí. Učí se, že přijmout radu, konzultovat nebo se inspirovat druhými obohacuje proces hledání, ale že výsledný tvar musí dál kriticky promýšlet a držet si v něm vlastní autorský rozměr, linii a záměr.

Rozlišuje, co je jeho vlastním originálním vkladem, co převzal z existující předlohy. Osvojuje si zásady tvořivé práce s generativními zdroji i myšlenkami druhých, aby se nestal jejich pasivním uživatelem. Izde si uvědomuje a přiznává míru svého autorského vkladu. Uvádí autora námětu, překladatele aj. Respektuje etické základy autorské odpovědnosti v literatuře, divadle i audiovizí.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák přináší vlastní náměty a učí se rozlišovat vlastní autorský vklad od převzatého. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože přebírá odpovědnost za vlastní tvorbu a spolupracuje s ostatními, klíčovou kompetenci **komunikační**, protože formuluje a sdílí své tvůrčí záměry, a klíčovou kompetenci **digitální**, neboť se učí eticky a tvořivě využívat generativní zdroje.

LDO-000-000-ST1-004

Symboly, metafory a stylizaci používá v souladu se zamýšleným účinkem díla.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí, že umělecké vyjádření není popisnou kopií reality. Skrze hru a tvořivý experiment objevuje divadelní, slovesnou nebo filmovou metaforu nebo symbol, kdy obyčejný předmět, rekvizita, slovo, gesto nebo zvuk dokáže změnit význam. Podle zaměření studia využívá různé možnosti stylizace, včetně úhlů pohledu, jazykového vyjádření, ruchů, projekcí, stínů, světla... Zkouší různé herní principy, obrazy či žánry a sleduje, jak tyto volby ovlivňují srozumitelnost sdělení, náladu a jeho účinek na posluchače, diváka či čtenáře. Učí se zvolené vyjadřovací prostředky a stylizaci dodržet v celém útvaru a navazovat na práci druhých ve stejném stylovém jazyce.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák poznává možnosti uměleckého jazyka a využívá symbol, metaforu a stylizaci k vytváření významu. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, protože hledá a volí výrazové prostředky odpovídající jeho tvůrčímu záměru, a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť vědomě utváří význam a účinek svého sdělení.

LDO-000-000-ST1-005

Přebírá odpovědnost za svěřenou část společné tvorby a dbá na její soulad s celkem.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí, že úspěch celku závisí na spolehlivosti každého z tvůrců. Spolupracuje a přijímá různé úkoly a role. Uvědomuje si, že každé místo v týmu má stejnou váhu a že jeho vklad je důležitý, i když např. nehraje hlavní roli. Dovede tento princip vysvětlit a snaží se jím řídit. Podřizuje vlastní představy společnému záměru a uznává autoritu režiséra či vedoucího skupiny. Chápe, že včasný nástup, dodržení scénáře, přesné natočení záběru nebo odevzdání příspěvku do časopisu přímo ovlivňuje práci ostatních. Pomáhá méně zkušeným spolužákům s plněním jejich úkolů a přináší podněty do společné tvorby. Výsledný tvar vnímá jako nedělitelné společné dílo a společné sdělení.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože žák přijímá odpovědnost za svěřenou část společné tvorby a respektuje její vztah k práci ostatních. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, neboť spolehlivě plní svou roli a přispívá k tomu, aby jednotlivé části vytvořily soudržný celek.

LDO-000-000-ST1-006

Pracuje se zpětnou vazbou jako podnětem pro další tvorbu i pro práci na svém uměleckém růstu.

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí, že prezentace díla (přednes básně, uvedení etudy, ztvárnění role, promítnutí snímku nebo napsaný text) není jen konečným cílem, ale otevřeným dialogem s publikem a spolužáky. Učí se naslouchat zpětné vazbě od dospělých i vrstevníků bez pocitu selhání. Přijímá omyl jako přirozenou a cennou součást tvůrčího procesu, která mu ukazuje, co příště udělat jinak a lépe. Zjišťuje, co proti původnímu předpokladu funguje naopak lépe, a přemýšlí proč. Získané postřehy vědomě využívá při dalším zkoušení, přetváření či cizelování svého výkonu nebo textu. Snaží se také z těchto poznatků vyvodit obecnější zákonitosti o působení uměleckého díla i o vlastních silných a slabých stránkách. Tímto přístupem rozvíjí nejen své technické a vyjadřovací schopnosti, ale také vnitřní odolnost a motivaci k soustavné práci na svém uměleckém růstu.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k učení**, protože žák reflektuje zpětnou vazbu a využívá ji při další tvorbě a vlastním uměleckém rozvoji. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální** a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť otevřeně přijímá podněty, naslouchá druhým a vede o své práci věcný a respektující dialog.

LDO-000-000-ST1-007

Vyjádří svůj divácký, posluchačský či čtenářský zážitek z uměleckého díla a při jeho formulaci použije základní oborovou terminologii.

PRACOVNÍ VERZE

Metodická podpora

Komentář

Žák se učí být vnímavým a otevřeným, ať už jde o návštěvu divadla, četbu knihy, poslech rozhlasové inscenace nebo sledování filmu. Své emocionální i estetické zážitky nenechává na úrovni pouhého „líbilo – nelíbilo“, ale pokouší se je slovně popsat a zpracovávat i dalšími prostředky tvořivého vyjádření (např. asociací, volnou kresbou, improvizací). Snaží se zformulovat myšlenku díla, vyjádřit to, co v něm dílo vyvolalo, co ho zaujalo nebo překvapilo. Při tomto sdílení začíná přirozeně používat základní oborové pojmy (např. postava, dějství, scénografie, inscenace, představení, román, balada, rým, dialog, střih, režie), čímž kultivuje svůj projev a pokládá základy pro budoucí hlubší reflexi umění.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, neboť žák vědomě vnímá umělecké dílo a učí se používat základní oborový jazyk. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační**, protože formuluje a sdílí svůj zážitek a porozumění dílu, a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť si osvojuje základní oborové pojmy a propojuje osobní zkušenost s novým poznáním.

LDO-000-000-ST1-008

Porovnává způsoby uměleckého vyjádření v divadelním, filmovém, rozhlasovém či literárním zpracování předlohy.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se stává nejen tvůrcem, ale i vědomým divákem, posluchačem a čtenářem. Na konkrétních příkladech objevuje, že každé médium mluví jiným jazykem. Sleduje, jak se mění výrazové prostředky, když stejné téma zpracuje literatura, divadlo, rozhlas, film a jejich různé variace jak dobové, tak druhové. K tomuto poznání dochází buď srovnáváním hotových ukázek, nebo skrze experiment, kdy si sám zkouší zpracovat jeden motiv či situaci různými prostředky (např. pouze zvukem, stínem, slovem, obrazem či pohybem). Žák zjišťuje, jak pouhá změna jednoho prostředku promění podobu situace, a učí se pojmenovávat, jak tyto podoby ovlivňují jeho představivost.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák porovnává různé způsoby uměleckého zpracování téže předlohy v divadle, filmu, rozhlasu nebo literatuře. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k učení**, neboť hledá souvislosti mezi použitými prostředky, a klíčovou kompetenci **komunikační**, protože formuluje své postřehy a zdůvodňuje vlastní názor.

LDO-000-000-ST1-009

V tvorbě se inspiroje domácími tradicemi i kulturními vlivy jiných zemí, civilizací i historických období.**Metodická podpora****Komentář**

Žák objevuje pestrost světa skrze příběhy, divadlo a literaturu různých dob a kultur. Hravou formou se seznamuje s domácími lidovými i kulturními tradicemi, bájemi a mýty, ale nahlíží i do tradic jiných zemí a historických epoch (např. antické divadlo, japonské haiku, lidová slovesnost, němá groteska, karnevalová kultura...). Tyto různorodé podněty vědomě využívá jako inspirační zdroje pro vlastní tvorbu, zkouší pracovat s motivy z jiných kultur, historickými kostýmy, maskami nebo specifickým rytmem vyprávění. Učí se tak vnímat, že minulost i vzdálené kultury mohou obohatit jeho vlastní fantazii, vyjadřovací možnosti i tvorbu. Tento přístup přijímá za vlastní a uplatňuje ho i mimo práci ve škole.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, protože se žák učí poznávat, respektovat a chránit kulturní rozmanitost, domácí tradice i kulturní projevy jiných zemí, civilizací a historických období. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní**, protože poznává různé kulturní a umělecké projevy a využívá je jako zdroj inspirace pro vlastní tvorbu, a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť si prostřednictvím vlastní tvorby osvojuje poznatky o kulturních a historických souvislostech.

LDO-000-000-ST1-010

Zapojuje se do kulturních a uměleckých aktivit jako divák i účinkující a své zkušenosti sdílí.**Metodická podpora****Komentář**

Žák se aktivně zapojuje do kulturního dění v rámci oboru, školy i širší komunity. Přirozeně střídá roli diváka, posluchače, čtenáře a účinkujícího. Vyhledává příležitosti prezentovat výsledky své práce. Navštěvuje divadelní představení, filmové projekce, čte, poslouchá rozhlasové či audio produkce a vnímá kulturu jako přirozenou součást svého života. Získané zážitky sdílí s učitelem, spolužáky i rodinou. Tím si buduje zdravé sebevědomí, učí se přesné formulaci vlastních myšlenek a rozvíjí své dovednosti v oblasti sociální komunikace.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák získává zkušenosti s uměním v roli diváka i účinkujícího a vytváří si vztah ke kulturnímu životu. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, neboť se aktivně zapojuje do kulturního života a vytváří si vztah ke komunitě, klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, protože sdílí zkušenosti a zapojuje se do společných aktivit, a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť formuluje a sdílí své názory a zkušenosti.

II. stupeň (ST2)

LDO-000-000-ST2-001

Využívá výrazové, technické i materiální prostředky k osobitému vyjádření a zamýšlenému účinku na příjemce.

Metodická podpora

Komentář

Žák prohlubuje technické dovednosti. Samostatně i řemeslně poučeně volí a kombinuje tyto i materiální prostředky pro dosažení žádoucího uměleckého účinku. Využívání konkrétních prostředků se odvíjí od specializací ŠVP. Žák s nimi experimentuje a hledá vyhovující vyjádření pro svůj záměr. Tvořivě pracuje s kompoziční a časoprostorovou strukturou vytvářeného díla, střihem, dějovými liniemi příběhu a iluzí. V oblasti divadelní, literární i audiovizuální tvorby vědomě pracuje s načasováním a časem, včetně nelineárního vyprávění a retrospektivy. Rozvíjí hlubší psychologii a věrohodné vystižení charakteru postavy. Podle svého zaměření rozvíjí pokročilou jevištní mluvu, žánrovou pestrost, práci s vypravěčem, stylistické prostředky poetiky či nonverbální stylizaci. V oblasti materiální a technické tvorby poučeně integruje například scénografii, loutkářské technologie, kostým a zvukovou režii. Využívá moderní technologie jako zdroj inspirace, pracovní nástroj i prostředek tvůrčího zpracování a prezentace výsledků práce. V případě zaměření na audiovizuální tvorbu organicky propojuje světelný design s prací s kamerou a obrazovou kvalitou scén a využívá významotvornou funkci střihu v digitálních médiích. Vhodně využívá dostupné prostředky k vyjádření osobité myšlenky, atmosféry a situace. Vědomě pracuje na **vytváření vlastního uměleckého stylu**.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák rozvíjí osobitý umělecký výraz a vědomě pracuje s uměleckým jazykem. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, klíčovou kompetenci **komunikační**, klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **digitální**, neboť žák volí a kombinuje výrazové prostředky, sleduje jejich účinek na příjemce, samostatně rozvíjí své umělecké dovednosti a tvořivě využívá digitální technologie v umělecké tvorbě.

LDO-000-000-ST2-002

Experimentuje při tvorbě s prostředky vyjádření v různých žánrech a způsobech stylizace.

Metodická podpora

Komentář

Experiment se na tomto stupni stává záměrným nástrojem hledání vlastního uměleckého rukopisu, poetiky a překračování popisné reality. Žák koncepčně zkouší různé formy stylizace, nadsázky a žánrových zákonitostí (např. groteska, satira, dramatická či pohybová abstrakce, žánrové experimenty v tvůrčím psaní, loutkové metafoře, rozhlasovém zvuku či filmovém střihu a iluzi). V rámci autorské tvorby i interpretace vědomě narušuje zažité struktury, zkoumá hranice výrazových prostředků a ověřuje si, jak volba specifického žánru, stylizace a média proměňuje výsledný význam sdělení a účinek na diváka, čtenáře či posluchače.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák vědomě pracuje s uměleckým jazykem, stylizací a žánrovými principy. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální** a klíčovou kompetenci **k učení**, neboť žák experimentuje, hledá různé možnosti vyjádření, rozvíjí vlastní umělecký rukopis a autorskou identitu a využívá získané zkušenosti při další tvorbě.

LDO-000-000-ST2-003

Přináší vlastní téma či námět, nebo literární předlohu a na jejich základě vytváří ucelený interpretační nebo autorský tvar.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se profiluje jako samostatný autor nebo interpret, který dokáže transformovat výchozí podnět do komplexního díla **podle svého zaměření**. Na základě vlastního námětu, společenského tématu nebo adaptace literární předlohy **realizuje ucelený autorský tvar** (např. etuda, přednes, divadelní, literární, rozhlasový, filmový projekt...). Zvládá svou úlohu v procesu od námětu přes další tvorbu až po realizaci. Dokáže obhájit, jak zvolená forma (např. literární, divadelní či filmový jazyk, práce s iluzí a dějovými liniemi, využití výtvarné i hudební složky) slouží k přesnému vyjádření myšlenkového sdělení.

S uměleckým dílem, které zpracovává (např. předlohou, překládaným textem či materiálem pro vlastní adaptaci, montáž, koláž...), zachází s profesní i lidskou úctou; vědomě ctí původní autorský vklad, neparazituje na něm a otevřeně přiznává své inspirační zdroje včetně generativních.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák samostatně rozvíjí vlastní téma či námět nebo pracuje s literární předlohou a vytváří ucelený autorský či interpretační tvar. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, klíčovou kompetenci **kommunikační**, klíčovou kompetenci **k učení**, klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní** a klíčovou kompetenci **digitální**, neboť žák odpovědně rozvíjí vlastní výpověď, formuluje a obhazuje svůj záměr, reflektuje tvůrčí proces, samostatně organizuje jeho realizaci a zajišťuje potřebné prostředky a eticky využívá generativní zdroje.

LDO-000-000-ST2-004

Vědomě pracuje s kontextem, podtextem i znakem jako nástroji pro proměnu významu.**Metodická podpora****Komentář**

Žák proniká pod povrch textu, situace a obrazu. Při interpretaci textu nebo budování dramatických situací vědomě pracuje s podtextem a s tím, co zůstává nevyřčeno. Chápe, že význam slov, jednání i mlčení postav se proměňuje podle situace a vztahů mezi postavami, podle jejich vnitřních motivací i podle okolností, v nichž dílo vzniká.

Uvědomuje si, že umělecké dílo nevzniká odděleně od světa, ale je ovlivněno dobou, společenskými a historickými souvislostmi. Chápe, že společenské a politické změny mohou ovlivnit vznik díla i způsoby, jakými mu diváci, čtenáři nebo posluchači porozumějí.

Vnímá vytvářené dílo jako komplexní znakový systém. Chápe, že uměleckým znakem a nositelem významu se stává nejen slovo, text či básnický obraz v literatuře a přednesu, ale také ticho, gesto, pohyb, prostor, střih, světelná atmosféra, kostým, rekvizita či hudební motiv v divadelní a filmové tvorbě. Žák dokáže tyto prostředky vědomě využít tak, aby proměnil nebo umocnil výsledný smysl sdělení.

Využívá nadsázku, ironii, parodii a mnohoznačnost k vyjádření složitějších myšlenek a záměrných autorských či interpretačních posunů.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák vědomě pracuje se znakem, symbolem a různými významovými rovinami uměleckého díla. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, klíčovou kompetenci **kommunikační** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť propojuje umělecké sdělení s historickým a společenským kontextem, promýšlí jeho význam a účinek na příjemce a interpretuje více významových rovin.

LDO-000-000-ST2-005

Profiluje se podle svých schopností a zaměření, nachází svou roli v týmu a svou specializaci využívá při realizaci společné tvorby.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se s jistotou orientuje v profesních rolích uměleckého týmu a objevuje své silné stránky. Podle zájmu se profiluje v konkrétní specializaci (herec, režisér, scenárista, básník, prozaik, editor, kameraman, loutkář, střiháč, dramaturg). Vztah k ostatním tvůrcům staví na respektu a empatii. Pokud žák přijme roli režiséra či vedoucího projektu, dokáže citlivě vnímat možnosti a limity jednotlivých členů týmu. Pokud funguje v jiné roli, respektuje režijní vedení a koncepci, přičemž do ní vkládá vlastní tvořivost. Profesionalitu a spolupráci vnímá jako klíč k realizaci týmových projektů.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k podnikavosti a pracovní**, protože žák poznává své schopnosti a zaměření, profiluje se v konkrétní profesní roli a odpovědně ji uplatňuje při realizaci společné tvorby. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální** a klíčovou kompetenci **kommunikační**, neboť spolupracuje s ostatními, respektuje jejich role a přínos a domlouvá se na společném záměru.

LDO-000-000-ST2-006

Kriticky vyhodnotí účinek vlastního díla a obhájí zvolené tvůrčí prostředky vzhledem k zamýšlenému uměleckému a komunikačnímu záměru.

Metodická podpora**Komentář**

Žák dokáže s odstupem analyzovat reakce publika, čtenářů či diváků a konfrontovat je se svým původním záměrem. Kriticky posuzuje, zda a do jaké míry bylo jeho sdělení srozumitelné a jaký mělo estetický či emocionální účinek. Při diskusích a obhajobách (např. po premiéře, projekci nebo nad literárním dílem) dokáže vědomě a argumentačně zdůvodnit, proč použil konkrétní vyjadřovací prostředky (od volby tématu, rytmu a formy textu, přes pojetí role, až po specifickou střihovou skladbu nebo svícení). Je schopen vést věcný dialog o svém díle, přijímat konstruktivní kritiku a zároveň si pevně stát za svou autorskou či interpretační vizí.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kommunikační**, protože žák argumentuje, vede dialog o vlastní tvorbě a obhájí zvolené tvůrčí prostředky vzhledem k zamýšlenému záměru. Současně podporuje klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, klíčovou kompetenci **k učení**, klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť reflektuje vlastní tvorbu, přijímá zpětnou vazbu, porozumí účinku uměleckých prostředků, kriticky je posuzuje a hledá možnosti dalšího rozvoje.

LDO-000-000-ST2-007

Formuluje a zdůvodňuje své názory na umělecké dílo s využitím oborové terminologie.

Metodická podpora**Komentář**

Žák se posouvá od pouhého popisu emocí k vědomé analýze svého vnímání. Dokáže formulovat jasný a kritický názor na divadelní inscenaci, literární text, rozhlasovou hru či audiovizuální dílo. Svůj soud umí logicky a argumentačně podložit – analyzuje, jak na něj působila kompozice, herecké ztvárnění, režijní koncepce, práce s textem nebo technické složky (světlo, zvuk, střih). V diskusích přesně používá pokročilejší oborovou terminologii. Respektuje, že umělecké dílo může vyvolávat různé interpretace, a dokáže o svých názorech věcně diskutovat s ostatními.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák interpretuje umělecké dílo, porozumí jeho prostředkům a formuluje vlastní názor. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kommunikační**, klíčovou kompetenci **k učení** a klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť své názory argumentačně zdůvodňuje, pracuje s oborovou terminologií, propojuje poznatky a respektuje odlišné interpretace.

LDO-000-000-ST2-008

Rozpozná umělecký záměr, komerční účel i cílenou manipulaci.*Metodická podpora***Komentář**

Žák rozvíjí kritické myšlení a estetický cit. Při analýze děl i produktů masové kultury se učí prohlédnout za povrchní vrstvu sdělení, odhaluje umělecká kliše, schematické postupy a kýč. Chápe mechanismy manipulace (např. zneužití hudby, textu, střihu, patosu či slovních obrátů k vyvolání nekritické reakce). K porozumění těmto principům dochází různými cestami: od klasického rozboru textů a ukázek až po tvořivé experimenty, kdy si v rámci simulací sám zkusí navrhnout modelovou manipulativní kampaň, fiktivní reklamu či "brakový příběh" a demaskuje tak tyto postupy zevnitř. Na základě těchto zkušeností žák přemýšlí o motivech tvorby, obsahu i formě tzv. "pokleslých žánrů".

Své zkušenosti může žák tvořivě využít ve vlastní tvorbě: vědomě pracovat s klišé, stereotypem, patosem či prvoplánovým účinkem - jejich použití převrátit, parodovat nebo záměrně využít k dosažení určitého účinku.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, protože žák kriticky posuzuje umělecká i mediální sdělení, rozpoznává manipulativní postupy a vytváří si vůči nim odolnost. Současně podporuje klíčovou kompetenci **kulturní**, klíčovou kompetenci **komunikační** a klíčovou kompetenci **k řešení problémů**, neboť rozlišuje umělecký záměr od prvoplánového účinku, vnímá estetické hodnoty, analyzuje způsoby působení na příjemce a odhaluje mechanismy manipulace.

LDO-000-000-ST2-009

Porovnává kulturní tradice, kulturní a umělecké projevy v širších souvislostech a přistupuje k nim s tolerancí a respektem.*Metodická podpora***Komentář**

Na tomto stupni žák nahlíží na uměleckou tvorbu jako na zrcadlo společnosti, historie a politického kontextu. Seznamuje se s kontextem tvorby i doby děl, která zpracovává. Porovnává, jak se stejná témata (např. svoboda, láska, konflikt) projevují v literatuře, divadle a médiích napříč různými kulturami a epochami. Uvažuje o tom, jak současná kultura a moderní média navazují na historické tradice, nebo se vůči nim vymezují. K odlišným uměleckým projevům, menšinovým kulturám či neznámým estetickým formám přistupuje bez předsudků, s otevřeností a empatií. Snaží se je pochopit a hledá zdůvodnění jiných pohledů na svět v realitě života dané společnosti. Respektuje pluralitu názorů a svobodu tvorby. Na základě vlastní tvůrčí zkušenosti si uvědomuje hodnotu lidského úsilí a přijímá etickou zásadu neničit a nedehtonestovat to, co sám nedovede stvořit nebo čemu nerozumí. Umělecké rozmanitosti využívá k hlubšímu porozumění sobě i okolnímu světu.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **kulturní**, protože žák porovnává kulturní a umělecké projevy v historických a společenských souvislostech a rozvíjí porozumění kulturní rozmanitosti. Současně podporuje klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, klíčovou kompetenci **k učení**, klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální** a klíčovou kompetenci **komunikační**, neboť respektuje odlišnost, přijímá pluralitu pohledů, propojuje kultury a historické epochy, přistupuje k nim s otevřeností a empatií a vede o rozdílných pohledech věčný dialog.

LDO-000-000-ST2-010

Identifikuje společenský přesah vlastní tvorby, formuluje související občanské postoje a přenáší je do života.

Metodická podpora**Komentář**

Žák vnímá literární, dramatickou, rozhlasovou a audiovizuální tvorbu jako nástroj k vyjádření vlastních názorů a postojů. Pojmenovává problémy své generace, rodiny či školy a na základě studia a věrohodných zprostředkovaných zkušeností se vyjadřuje i k obecným společenským problémům. Uvědomuje si, že textem, inscenací nebo filmem se může vyjadřovat k aktuálnímu dění, a tato zjištění nezpracovává pouze umělecky. Uvědomuje si hodnotu svobody slova a možnosti veřejně formulovat vlastní názor. Vnímá, že jeho umělecké vzdělání ho zavazuje k zodpovědnému a etickému občanskému jednání i mimo školní prostředí.

OVU rozvíjí především klíčovou kompetenci **k občanství a udržitelnosti**, protože žák rozpoznává společenský přesah vlastní tvorby, formuluje vlastní občanské postoje a přenáší je do života. Současně podporuje klíčovou kompetenci **komunikační**, klíčovou kompetenci **kulturní** a klíčovou kompetenci **osobnostní a sociální**, neboť své postoje veřejně vyjadřuje, využívá umění jako prostředek výpovědi o světě, rozvíjí odpovědnost za vlastní jednání a uvědomuje si svůj vztah ke společnosti.

PRACOVNÍ VERZE